

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

Pētījums

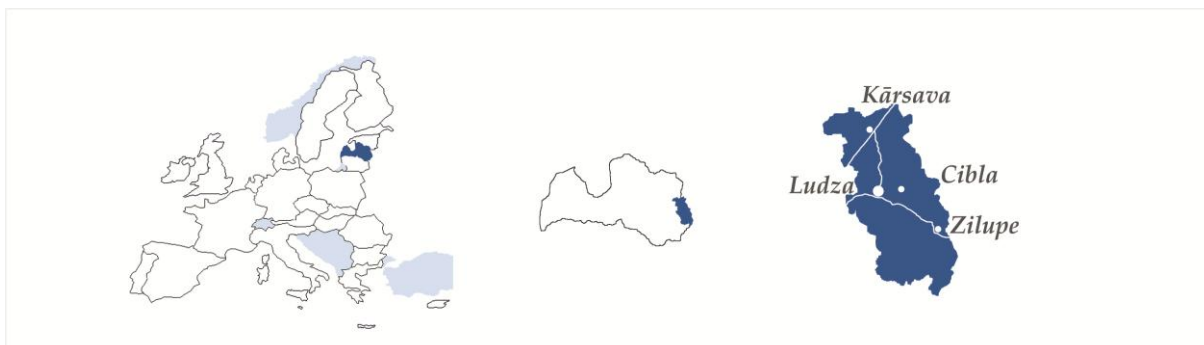
„Ludzas rajona partnerības

Attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam

ieviešanas izvērtējums

un priekšlikumu sagatavošana turpmākai

darbībai”

SATURS

IEVADS	3
1. daļa. Ludzas rajona partnerības darbības teritorija	4
2. daļa. Ludzas rajona partnerība- LEADER pasākuma realizētāja Ciblas, Kārsavas un Zilupes novadu teritorijā.....	40
3. daļa. Projektu vērtēšanas kritēriji.....	70
4. daļa. Ieteikumi un secinājumi	79
PIELIKUMI.....	81

Saīsinājumi

VRG – vietējā rīcības grupa

SVVA – sabiedrības virzīta vietējā attīstība

LAP – Latvijas Lauku attīstības programma 2014 - 2020

ZM – Zemkopības ministrija

LAD – Lauku atbalsta dienests

ES – Eiropas Savienība

NVO – nevalstiska organizācija (biedrība vai nodibinājums)

PPP- Privātā publiskā partnerība

BDR – biedrība

CSP – Centrālās statistikas pārvalde

ELFLA - Eiropas Lauksaimniecības Fonds lauku attīstībai

EUR – eiro

FP – fiziska persona

ha - hektāri

iedz./km² – iedzīvotāju skaits uz kvadrātkilometru

IU – individuālie uzņēmēji

km - kilometri

kv.km- kvadrātkilometri

KS – kooperatīvā sabiedrība

LEADER - LEADER no franču valodas nozīmē “mērķtiecīgas un koordinētas rīcības lauku ekonomikas attīstībai

NVA - Nodarbinātības valsts aģentūras dati

PMLP – Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

PSV – pašvaldība

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

SVID - analīze, kurā tiek izvērtētas iekšējo un ārējo faktoru sniegtās priekšrocības un problēmas (stiprās puses, vājās puses, iespējas, draudi)

t.sk. – tai skaitā

u.c. – un citi

VID – Valsts ieņēmumu dienests

ZS – zemnieku saimniecība

IEVADS

IK "PRO-A" sadarbībā ar biedrību "Ludzas rajona partnerība" veica pētījumu „Ludzas rajona partnerības Attīstības stratēģijas 2009.-2013. gadam ieviešanas izvērtējums un priekšlikumu sagatavošana turpmākai darbībai”. 2015. gads ir īpaši nozīmīgs, jo mainās plānošanas periodi un tiek sagatavota stratēģija 2015. - 2020. gada plānošanas periodam. Ludzas rajona partnerībai kā pasūtītājam tas ir pirmais pētījums. Līdz ar to vēlams lai šie pamatdati turpmāk tiktu regulāri papildināti un strādāts ar VRG nozīmīgākajām jomām padziļināti.

1.daļa. LUDZAS RAJONA PARTNERĪBAS DARBĪBAS TERITORIJA

Teritorijas vispārīgais raksturojums

Ludzas rajona partnerības teritorija atrodas Latgales reģiona austrumu daļā, tā ir pierobežas teritorija ar Krievijas Federāciju un šobrīd ietver 4 novads:

- Ludzas novads;
- Kārsavas novads;
- Ciblas novads;
- Zilupes novads.

2009. gadā Ludzas rajonā notika teritoriālā reforma, kā rezultātā tika izveidoti iepriekš

minētie novadi.

Attēls 1.1. Ludzas rajona administratīvais iedalījums, 2009.gadā administratīvās reformas rezultātā sadalīts Ciblas, Ludzas, Kārsavas un Zilupes novados.

Ludzas novada kopējā teritorija aizņem 966 kv.km. Novada administratīvais centrs ir Ludzas pilsēta. Tā atrodas 267 km attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas, 122 km attālumā no Daugavpils un 30 km attālumā no Rēzeknes. Novada teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (Terehova), starptautiskās automaģistrāles E22 Rīga – Maskava daļa, un dzelzceļa līnijas Rīga – Maskava. Ludzas novada teritoriju veido 1 pilsēta – Ludza un 9 pagastu – Brigu, Cirmas, Isnaudas, Istras, Nirzas, Ņukšu, Pildas, Pureņu un Rundēnu pārvaldes.

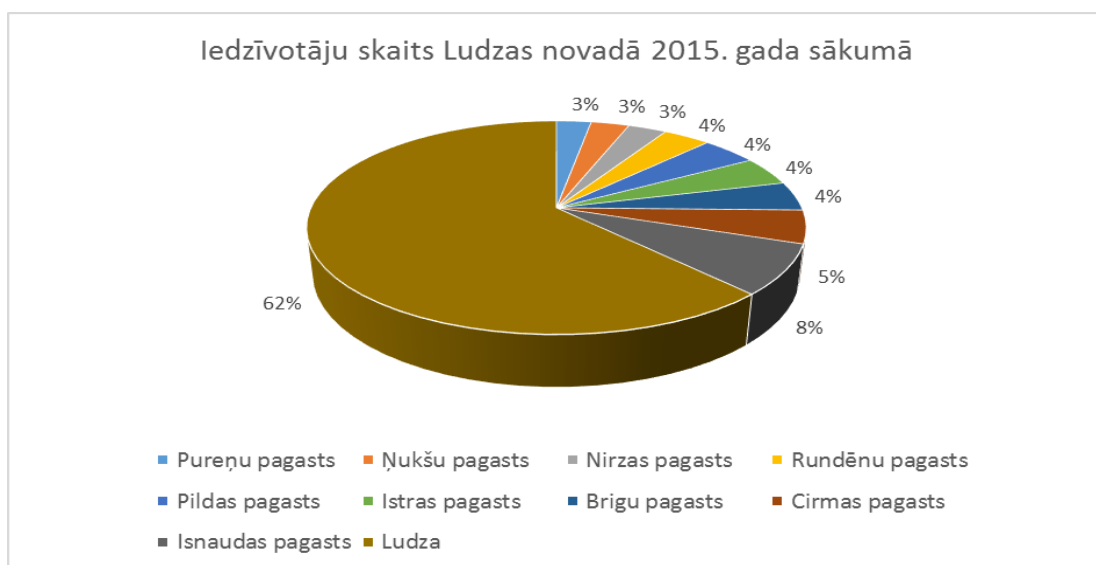
Tabula 1.1.
Ludzas novada pašvaldības teritorijas raksturojums uz 2015. gada sākumu

Nr.p.k	Teritoriālā vienība	Centrs	Platība (kv.km.)	Iedzīvotāju skaits	Attālums līdz Ludzai (km)
1.	Brigu pagasts	Brigi	125	628	28
2.	Cirmas pagasts	Tutāni	87	715	6
3.	Isnaudas pagasts	Martiši	116	1080	3
4.	Istras pagasts	Vecslabada	164	621	43
5.	Nirzas pagasts	Nirza	92	426	20
6.	Ņukšu pagasts	Ņukši	69	420	8
7.	Pildas pagasts	Pilda	118	617	14
8.	Pureņu pagasts	Kivdolova	60	383	14
9.	Rundēnu pagasts	Rundēni	124	520	32
10.	Ludzas pilsēta	-	11	8854	-
KOPĀ:				14264	X

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati; Ludzas novada attīstības programma 2011-2017;
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.01.2015/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf

Kārsavas novada kopējā platība ir 627 kv.km. Kārsavas novada teritoriju veido 1 pilsēta – Kārsavas un 5 pagasti – Goliševas, Malnavas, Mežvidu, Mērdzenes un Salnavas. Novada administratīvais centrs ir Kārsavas pilsēta. Kārsavas novads robežojas ziemeļos ar Balvu novada Krišjāņu un Tilžas pagastiem, kā arī ar Baltinavas novadu; dienvidos - ar Ludzas novada Blontu, Pušmucovas un Zvirgzdenes pagastiem, rietumos - ar Rēzeknes novada Ilzeskalna pagastu, Nautrēnu un Bērzgales pagastiem, bet austrumos novadam ir robeža ar Krievijas Federāciju 66 km garumā. Tas atrodas 295 km attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas, 100 km attālumā no Daugavpils, 38 km attālumā no Rēzeknes, 31 km no Ludzas.

Attēls 1. 2.

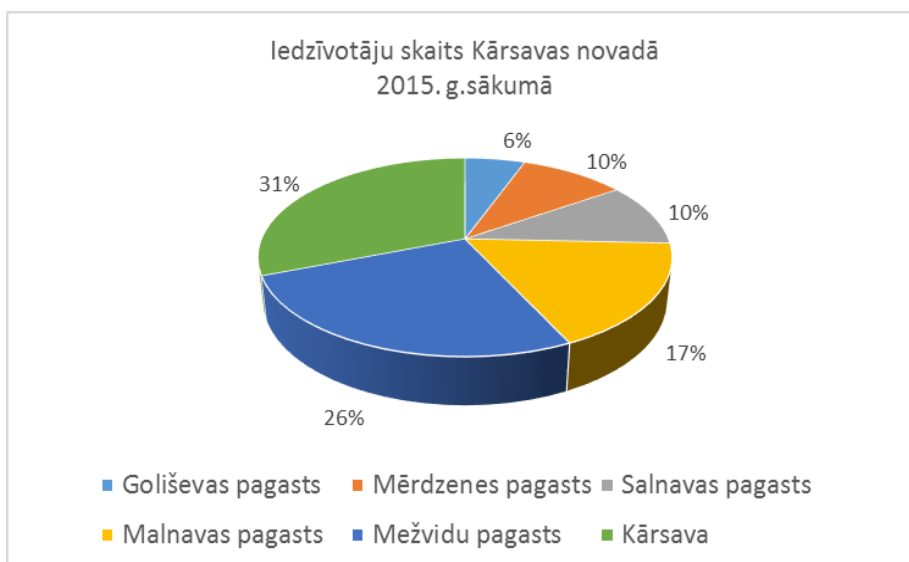
Tabula 1.2.

Kārsavas novada pašvaldības teritorijas raksturojums uz 2015. gada sākumu

Nr.p.k.	Teritoriālā vienība	Iedzīvotāju skaits
1.	Goliševas pagasts	410
2.	Malnavas pagasts	1267
3.	Mežvidu pagasts	1918
4.	Mērdzenes pagasts	720
5.	Salnavas pagasts	754
6.	Kārsava	2264
KOPĀ:		7333

Avots: Kārsavas novada attīstības programma 2012.-2018. gadam;
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.01.2015/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf

Attēls 1.3.

Zilupes novada kopējā platība ir 323 kv.km. Zilupes novada teritoriju veido 1 pilsēta – Zilupe un 3 pagasti - Zaļesjes, Lauderu un Pasienes. Zilupes novada administratīvais centrs ir Zilupes pilsēta. Zilupes novads robežojas ar Ludzas novadu ziemeļos un austrumos; ar Dagdas novadu dienvidu daļā un Krievijas Federāciju austrumu daļā. Tas atrodas 308 km attālumā no Latvijas Republikas galvaspilsētas Rīgas, 62 km attālumā no Rēzeknes, līdz Ludzai ir 34 km attālumā.

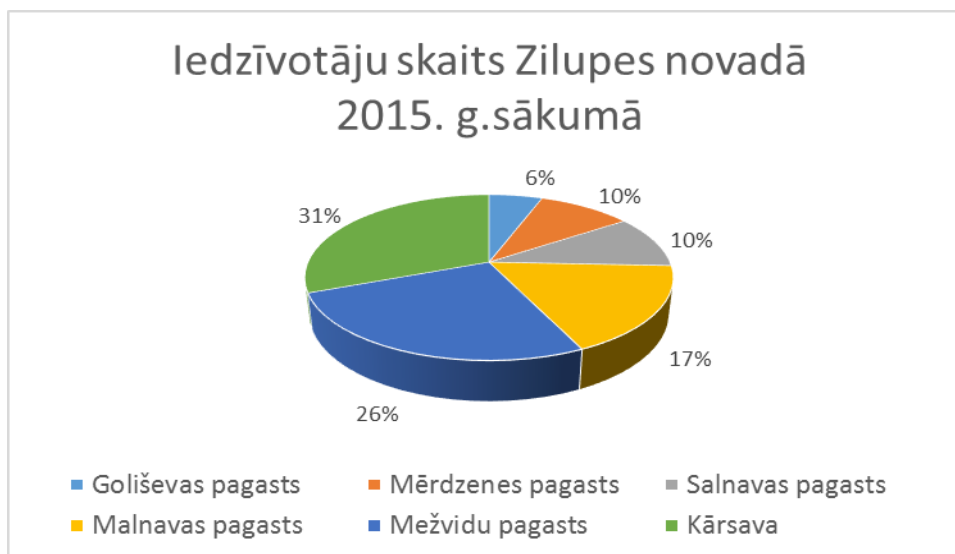
Tabula 1.3

Zilupes novada pašvaldības teritorijas raksturojums uz 2015. gada sākumu

Nr.p.k.	Teritoriālā vienība	Iedzīvotāju skaits
1.	Zaļesjes pagasts	714
2.	Lauderu pagasts	346
3.	Pasienes pagasts	614
4.	Zilupe	1670
KOPĀ:		3344

Avots: Zilupes novada attīstības programma 2012. - 2018. gadam
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.01.2015/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaitis_pagasti.pdf

Attēls 4.

Ciblas novada kopējā platība ir 510 kv.km. Ciblas novada teritoriju veido 5 pagasti - Blontu, Ciblas, Līdumnieku, Pušmucovas un Zvirgzdenes. Ciblas novada administratīvais centrs ir Blontu ciems. Ciblas novads robežojas ar Ludzas, Rēzeknes un Kārsavas novadiem. Ciblas novads robežojas ziemeļos ar Kārsavas novadu, dienvidos – ar Ludzas novadu un rietumos – ar Rēzeknes novadu. Austrumos 37 kilometru garumā ir Latvijas valsts robeža ar Krievijas Federāciju. Ciblas

novads atrodas 280 km attālumā no Latvijas Republikas galvaspilsētas Rīgas, 135 km attālumā no Daugavpils, 10 km attālumā no Ludzas.

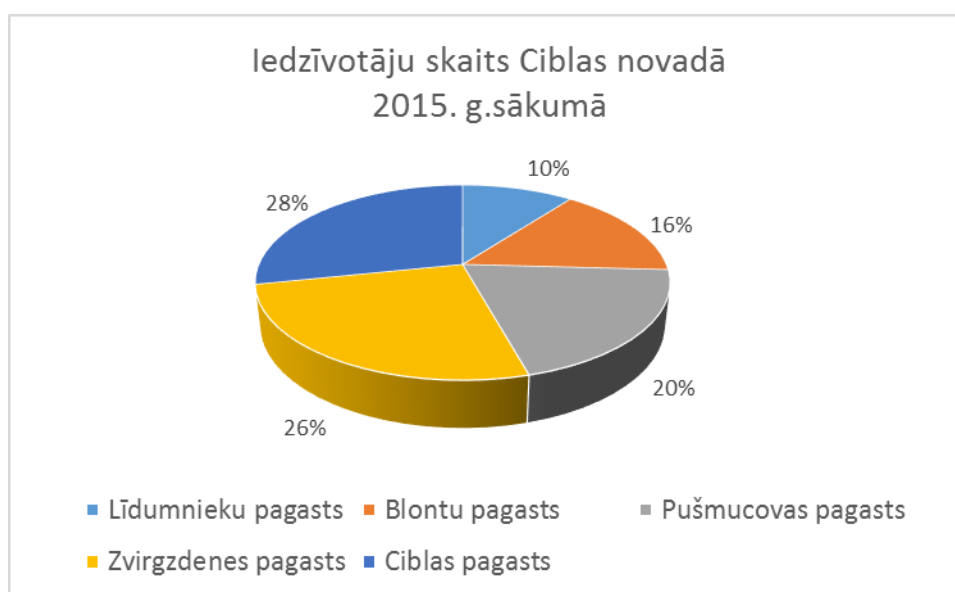
Tabula 1.4.

Ciblas novada pašvaldības teritorijas raksturojums uz 2015. gada sākumu

Nr.p.k.	Teritoriālā vienība	Iedzīvotāju skaits
1.	Blontu pagasts	466
2.	Ciblas pagasts	849
3.	Līdumnieku pagasts	311
4.	Pušmucovas pagasts	595
5.	Zvirgzdenes pagasts	782
KOPĀ:		3003

Avots: Ciblas novada attīstības programma 2012.-2018. gadam;
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.01.2015/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf

Attēls 1.5.

Tabula 1.5.

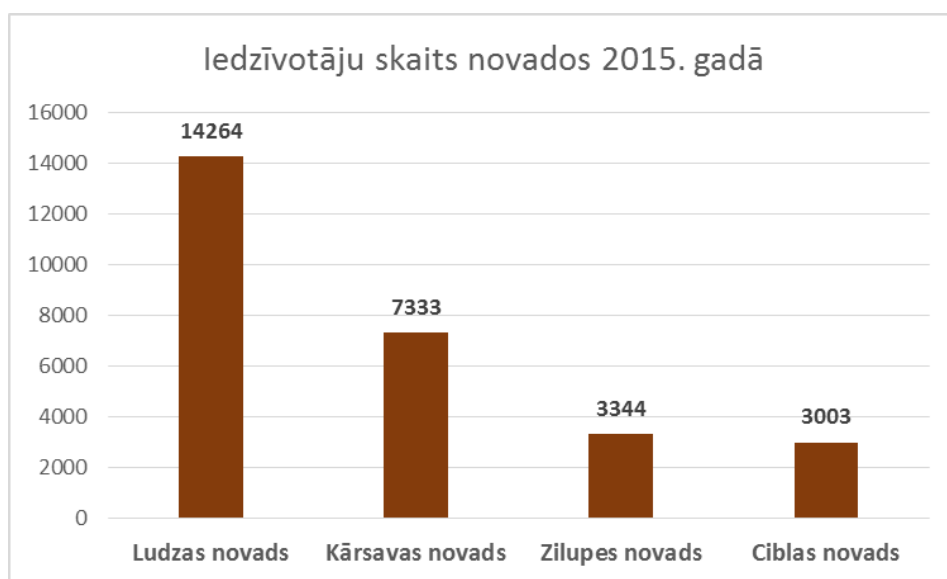
Ludzas rajona teritorijas raksturojums uz 2007. gada sākumu

Nr.p.k.	Teritoriālā vienība	Iedzīvotāju skaits
1.	Blontu pagasts	507
2.	Brigu pagasts	769
3.	Ciblas novads	1423
4.	Cirmas pagasts	786
5.	Goliševas pagasts	498
6.	Isnaudas pagasts	1195
7.	Istras pagasts	883
8.	Kārsava	2499

9.	Lauderu pagasts	463
10.	Ludza	9883
11.	Malnavas pagasts	1611
12.	Mežvidu pagasts	1053
13.	Mērdzenes pagasts	856
14.	Nirzas pagasts	554
15.	Ņukšu pagasts	519
16.	Pasienes pagasts	728
17.	Pildas pagasts	744
18.	Pureņu pagasts	483
19.	Pušmucovas pagasts	684
20.	Rundēnu pagasts	653
21.	Salnavas pagasts	951
22.	Zilupes novads	2726
23.	Zvirgzdenes pagasts	948
KOPĀ:		31416

Avots: <http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/2006/04.pdf>

Attēls 1.6.

Veicot iedzīvotāju kopskaita analīzi, 2015. gada 01. janvārī bijušā Ludzas rajona teritorijā dzīvoja 27944 iedzīvotāji, bet 2007. gada 01. janvārī bija 31416 iedzīvotāji. Iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 11%.

DEMOGRAFISKĀ SITUĀCIJA

Demogrāfija ir zinātne par iedzīvotājiem kas pēta cilvēku dabisko kustību (dzimstību, mirstību, laulību), mehānisko kustību (migrāciju), dažādu iedzīvotāju struktūru (dzimumstruktūru, vecumstruktūru, etniskās, ģimenes struktūras u.c.) kopsakarībā ar bioloģiskiem, ģeogrāfiskiem, sociāliem, ekonomiskiem u. c. apstākļiem. [http://lv.wikipedia.org/wiki/Demogr%C4%81fija].

Demogrāfiska situācija valstī liecina par valsts attīstību, iedzīvotāju labklājību un priekšnosacījumiem dzīvei šajā valstī. Analizējot demogrāfisko situāciju Latvijā kopumā, kā arī novadu un pagastu griezumā, var secināt, ka tā ir negatīva. Laika posmā no 2008. līdz 2010. gadam Latvija piedzīvoja ekonomisko un politisko krīzi. Tas ir pamanāms veicot izpēti iedzīvotāju dabiskai kustībai, to svārstībām laika posmā no 2006. līdz 2014. gadam (skat 6. tabulu). Iedzīvotāju dabiskais pieaugums kopš 2010. gada samazinās, kā arī joprojām dominē mirušo pārsvars par dzimušajiem. Tam par iemeslu ir vairāki faktori - migrācija, ekonomiskā situācija un socioloģiskie procesi.

Tabula 1.6

Latvijas iedzīvotāju dabiskā kustība pa gadiem								
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dzimušo skaits								
22871	23958	24397	22044	19781	18825	19897	20596	21532
Miruso skaits								
33098	22042	31006	29897	30040	28540	29025	28691	28438
Iedzīvotāju dabiskais pieaugums								
-10227	-9084	-6609	-7853	-10259	-9715	-9128	-8095	-6906

Avots:

http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociale/Sociale_isterm_iedz/IE0010m.px/table/tableViewLayout1/?rxid=3d45ed82-37cb-4028-9e9c-9e6bde2ba4ba

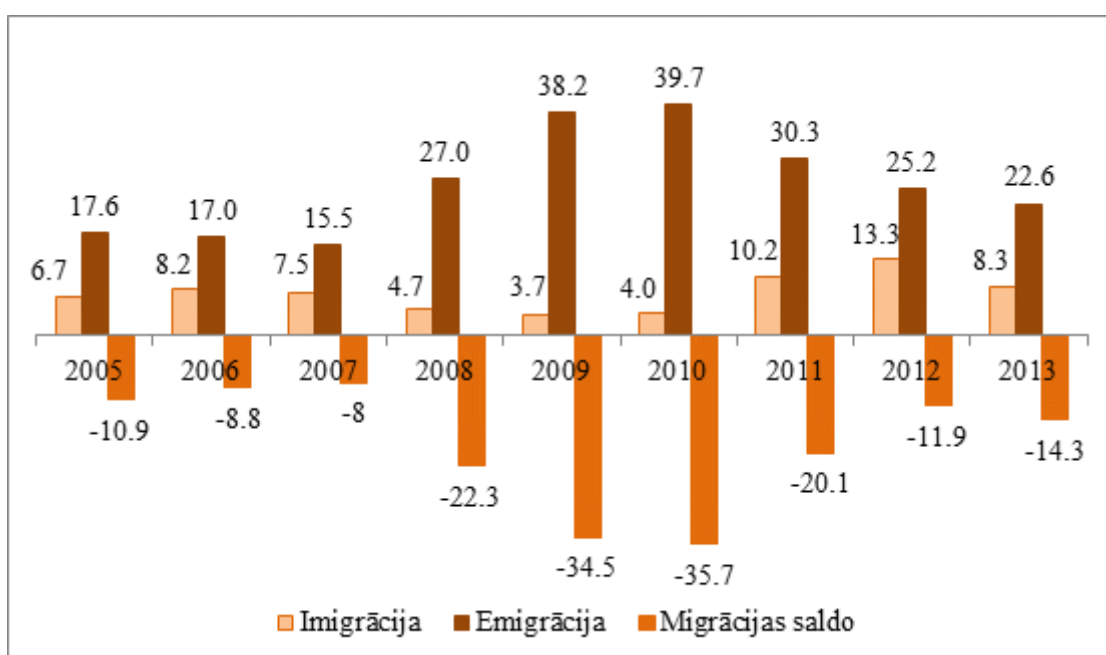
Par visbūtiskāko problēmu valstī ir uzskatāma iedzīvotāju migrācija - izbraukušo un iebrukušo iedzīvotāju starpība. Analizējot statistikas datus par migrācijas procesiem, redzams, ka izbraukušo skaits no Latvijas pārsniedz iebrukušo, skat. 7 tabulu. Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, starptautiskās ilgtermiņa migrācijas dēļ Latvijas iedzīvotāju skaits 2013. gadā samazinājās par 14,3 tūkst. jeb 0,7%, kas ir par 2,4 tūkst. vairāk nekā 2012. gadā, kad iedzīvotāju skaits starptautiskās ilgtermiņa migrācijas dēļ samazinājās par 11,9 tūkst. jeb 0,6%. Pēc CSP aprēķiniem laika posmā no 2000. līdz 2013. gadam no Latvijas emigrācijā devušies un nav atgriezušies apmēram 259 tūkst. cilvēku. 2014. gada sākumā Latvijā dzīvoja 2 001 468 iedzīvotāji,

kas ir par 22,4 tūkst. mazāk nekā 2013. gadā. [<http://www.csb.gov.lv/notikumi/2013-gada-emigracija-devas-226-tukstosi-latvijas-iedzivotaju-39649.html>].

Emigrācijas galvenais iemesls Latvijā ir cilvēku tieksme pēc labākiem dzīves apstākļiem. Piemēram, 2012. gadā sākumā Latvijā bija piektā zemākā minimāla alga no 20 ES valstīm. [<http://www.db.lv/finanses/makroekonomika/latvija-ir-ceturta-zemaka-minimala-alga-es-252381>]. Visaugstākais migrācijas līmenis bija 2008.-2010. gados, ekonomiskie un politiskie krīzes gadi Latvijā.

Attēls 1.7

Iedzīvotāju starptautiskā ilgtermiņa migrācija 2005.–2013. gadā (tūkst.)

Avots: <http://www.csb.gov.lv/notikumi/2013-gada-emigracija-devas-226-tukstosi-latvijas-iedzivotaju-39649.html>

Latvijas demogrāfiskā situācija kopumā atspoguļo arī vispārējās izmaiņas Ludzas, Kārsavas, Zilupes un Ciblas novadu teritorijās:

- iedzīvotāju skaita samazinājums,
- ir vērojama strauja iedzīvotāju emigrācija.

Tabula 1.7

Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ludzas, Kārsavas, Zilupes un Ciblas novados

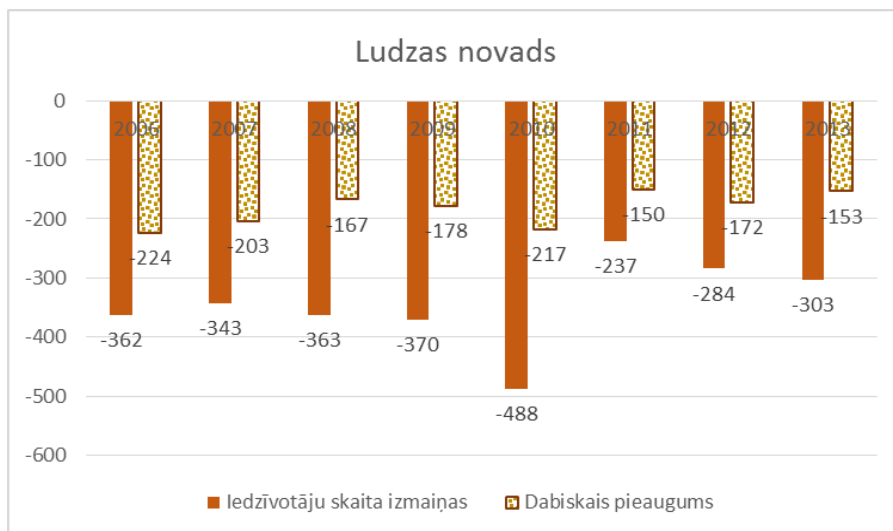
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludzas novads								
Iedzīvotāju skaita	-362	-343	-363	-370	-488	-237	-284	-303

izmaiņas								
Dabiskais pieaugums	-224	-203	-167	-178	-217	-150	-172	-153
Migrācijas saldo	-138	-140	-196	-192	-274	-87	-112	-147
Kārsavas novads								
Iedzīvotāju skaita izmaiņas	-212	-157	-213	-201	-217	-115	-146	-121
Dabiskais pieaugums	-129	-100	-120	-103	-105	-99	-138	-63
Migrācijas saldo	-83	-57	-93	-98	-112	-16	-8	-58
Cīblas novads								
Iedzīvotāju skaita izmaiņas	-99	-88	-79	-104	-104	-18	-51	-63
Dabiskais pieaugums	-55	-53	-29	-64	-42	-36	-56	-27
Migrācijas saldo	-44	-35	-50	-40	-62	18	5	-36
Zilupes novads								
Iedzīvotāju skaita izmaiņas	-212	-157	-213	-201	-217	-115	-146	-121
Dabiskais pieaugums	-129	-100	-120	-103	-105	-99	-138	-63
Migrācijas saldo	-83	-57	-93	-98	-112	-16	-8	-58

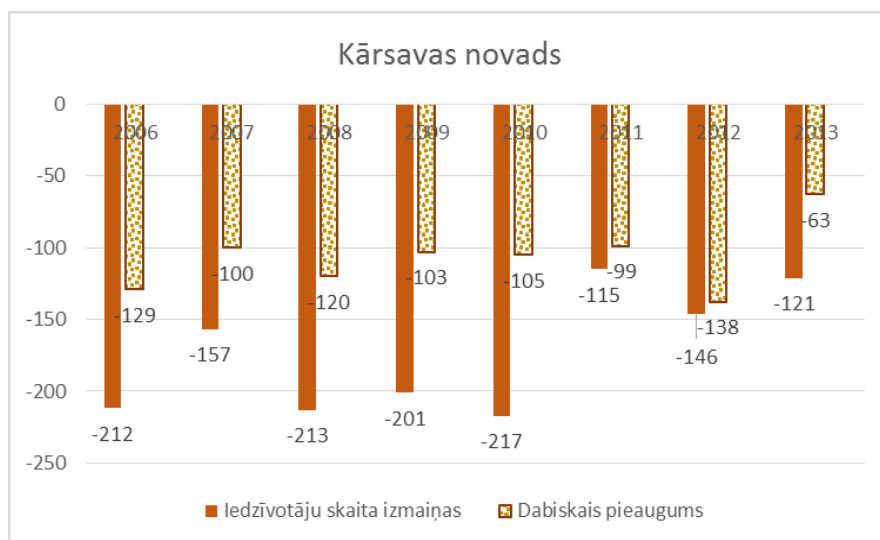
Avots:

http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala__ikgad__iedz__iedzskaits/ISV0031.px/sortedtable/tableViewSorted/?rxid=09cbdccf-2334-4466-bdf7-0051bad1

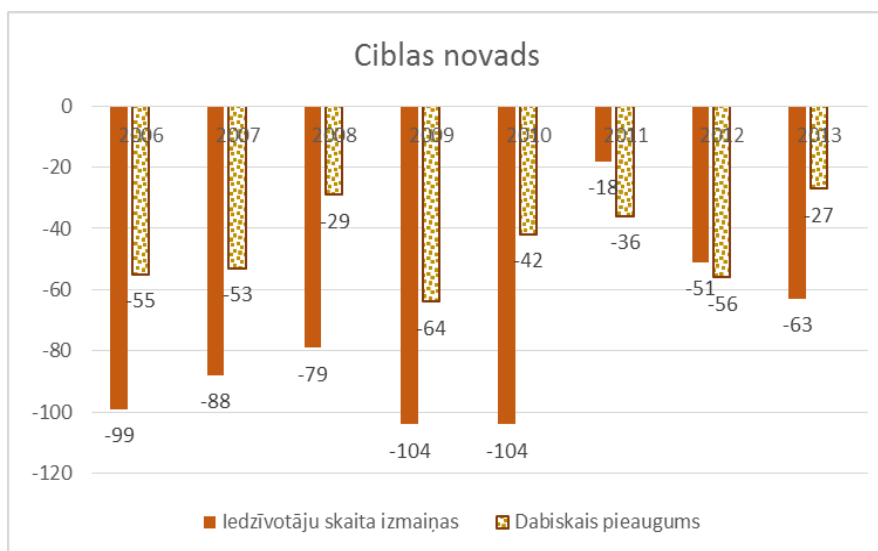
Attēls 1.8.

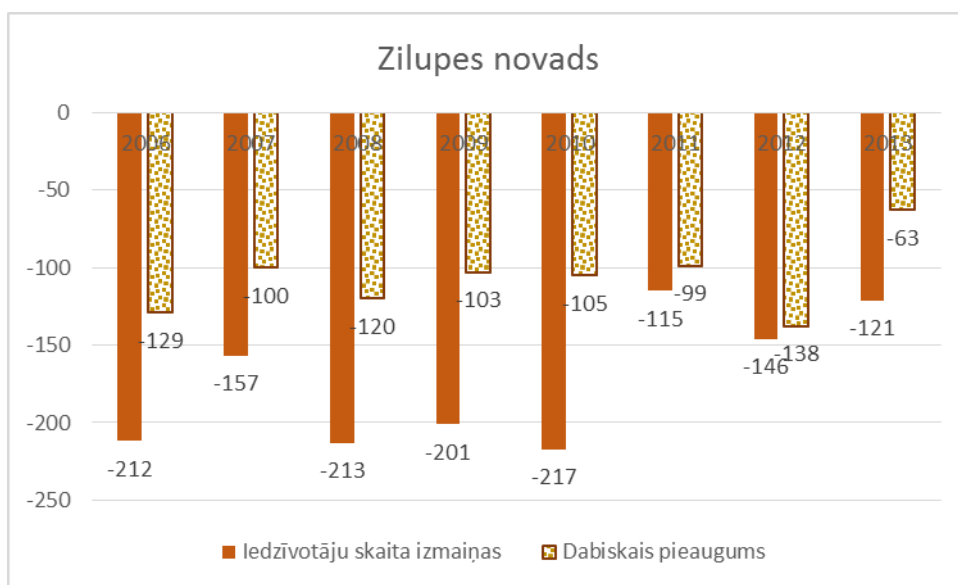
Attēls 1.9.

Attēls 1.10.

Attēls 1.11.

Izmaiņas iedzīvotāju vecumsastāvā

VRG teritorijas iedzīvotāju skaitu var sadalīt trīs galvenās vecuma grupās līdz darbības, darbības un virs darbības. Šāds sadalījums ļauj plānot novadu perspektīvas un darbības resursus.

Zema dzimstība un iedzīvotāju migrācijas negatīvs saldo Ludzas, Kārsavas, Ciblas un Zilupes novados rada izmaiņas arī iedzīvotāju vecuma sastāvā. Ludzas novadā iedzīvotāju skaits darbības vecumā pēdējo triju gadu laikā ir samazinājies aptuveni par 2%, Kārsavas novadā - par 2%, Zilupes novadā – par 4% un Ciblas novadā – par 2%. Iedzīvotāju skaits līdz darbības vecumam triju pēdējo gadu laikā arī ir samazinājies: Ludzas novadā - aptuveni par 2%, Kārsavas novadā - par 3%, Zilupes novadā - par 3% un Ciblas novadā - par 2%. Vecuma grupā - virs darbības vecumam arī ir vērojama samazinājuma tendence. Šie dati ļauj secināt par VRG teritorijas iedzīvotāju samazinājumu visās vecuma grupās.

Ludzas novada teritorijas iedzīvotāju sadale vecuma grupās

Teritoriālā vienība	Vecuma grupa	Uz 01.01.2007.	Uz 01.01.2008.	Uz 01.01.2009.	Uz 01.01.2010.	Uz 01.01.2011.	Uz 01.01.2012.	Uz 01.01.2013.	Uz 01.01.2014.	Uz 01.01.2015.
Brīgu pagasts	Līdz darbības vecumam								83	79
	Darbības vecuma								401	405
	Pēc darbības vecuma								145	144
Cīrmas pagasts	Līdz darbības vecumam								81	80
	Darbības vecuma								500	494
	Pēc darbības vecuma								134	141
Isnaudas pagasts	Līdz darbības vecumam								164	168
	Darbības vecuma								736	710
	Pēc darbības vecuma								199	202
Istras pagasts	Līdz darbības vecumam								70	66
	Darbības vecuma								415	395
	Pēc darbības vecuma								170	160
Nirzas pagasts	Līdz darbības vecumam								36	35
	Darbības vecuma								291	281
	Pēc darbības vecuma								107	110
Ņukšu pagasts	Līdz darbības vecumam								34	40
	Darbības vecuma								292	284
	Pēc darbības vecuma								97	96
Pildas pagasts	Līdz darbības vecumam								82	79
	Darbības vecuma								386	371
	Pēc darbības vecuma								172	167
Pureņu pagasts	Līdz darbības vecumam								25	22
	Darbības vecuma								269	268
	Pēc darbības vecuma								96	93
Rundēnu pagasts	Līdz darbības vecumam								43	45
	Darbības vecuma								347	324
	Pēc darbības vecuma								151	151
Ludzas pilsēta	Līdz darbības vecumam								1082	1091
	Darbības vecuma								5891	5761
	Pēc darbības vecuma								1987	2002
Ludzas novads kopā	Līdz darbības vecumam				1929	1848	1804	1762	1700	1705
	Darbības vecuma				10514	10248	9986	9784	9528	9293
	Pēc darbības vecuma				3401	3360	3388	3354	3258	3266
Ludza	Līdz darbības vecumam	1262	1211	1186						
	Darbības vecuma	6585	6557	6527						
	Pēc darbības vecuma	2036	1982	1966						
Ciblas novads	Līdz darbības vecumam	184	172	163						
	Darbības vecuma	910	90	890						
	Pēc darbības vecuma	329	310	297						
Kārsava	Līdz darbības vecumam	362	353	340						
	Darbības vecuma	1508	1503	1518						
	Pēc darbības vecuma	629	595	583						
Zilupes novads	Līdz darbības vecumam	378	370	367						
	Darbības vecuma	1783	1760	1785						
	Pēc darbības vecuma	565	536	522						

2009. gadā Ludzas rajonā notika teritoriāla reforma, ka rezultātā tika izveidoti novadi, līdz ar to līdz 2009. gadam ir izpētīta teritorija izlases veidā.

Tabula 1.9.

Kārsavas novads

Kārsavas novada teritorijas iedzīvotāju sadale vecuma grupās

Teritoriālā vienība	Vecuma grupa	Uz 01.01.2007.	Uz 01.01.2008.	Uz 01.01.2009.	Uz 01.01.2010.	Uz 01.01.2011.	Uz 01.01.2012.	Uz 01.01.2013.	Uz 01.01.2014.	Uz 01.01.2015.
Goliševas pagasts	Līdz darbības vecumam								39	39
	Darbības vecuma								294	280
	Pēc darbības vecuma								91	91
Malnavas pagasts	Līdz darbības vecumam								135	138
	Darbības vecuma								812	791
	Pēc darbības vecuma								347	338
Mežvidu pagasts	Līdz darbības vecumam								123	114
	Darbības vecuma								622	606
	Pēc darbības vecuma								195	198
Mērdzenes pagasts	Līdz darbības vecumam								78	76
	Darbības vecuma								510	499
	Pēc darbības vecuma								148	145
Salnavas pagasts	Līdz darbības vecumam								88	91
	Darbības vecuma								510	500
	Pēc darbības vecuma								173	163
Kārsava	Līdz darbības vecumam								320	312
	Darbības vecuma								1429	1424
	Pēc darbības vecuma								544	528
Kārsavas novads kopā	Līdz darbības vecumam				2481	857	836	807	783	770
	Darbības vecuma				13124	4426	4318	4242	4177	4100
	Pēc darbības vecuma				4378	1627	1622	1581	1498	1463

Zilupes novads

Tabula 1.10

Zilupes novada teritorijas iedzīvotāju sadale vecuma grupās

Teritoriālā vienība	Vecuma grupa	Uz 01.01.2007.	Uz 01.01.2008.	Uz 01.01.2009.	Uz 01.01.2010.	Uz 01.01.2011.	Uz 01.01.2012.	Uz 01.01.2013.	Uz 01.01.2014.	Uz 01.01.2015.
Zaļesjes pagasts	Līdz darbības vecumam								100	93
	Darbības vecuma								499	477
	Pēc darbības vecuma								143	144
Lauderu pagasts	Līdz darbības vecumam								35	36
	Darbības vecuma								221	215
	Pēc darbības vecuma								97	95

Pasienu pagasts	Līdz darbības vecumam								78	72
	Darbības vecuma								425	412
	Pēc darbības vecuma								129	130
Zilupe	Līdz darbības vecumam								237	224
	Darbības vecuma								1107	1074
	Pēc darbības vecuma								360	372
Zilupes novads kopā	Līdz darbības vecumam				484	481	472	459	450	425
	Darbības vecuma				2460	2431	2369	2305	2252	2178
	Pēc darbības vecuma				770	743	752	753	729	741

Ciblas novads

Tabula 1. 11.

Ciblas novada teritorijas iedzīvotāju sadale vecuma grupās

Teritoriālā vienība	Vecuma grupa	Uz 01.01.2007.	Uz 01.01.2008.	Uz 01.01.2009.	Uz 01.01.2010.	Uz 01.01.2011.	Uz 01.01.2012.	Uz 01.01.2013.	Uz 01.01.2014.	Uz 01.01.2015.
Blontu pagasts	Līdz darbības vecumam								58	64
	Darbības vecuma								311	304
	Pēc darbības vecuma								103	98
Ciblas pagasts	Līdz darbības vecumam								104	99
	Darbības vecuma								596	582
	Pēc darbības vecuma								178	168
Līdumnieku pagasts	Līdz darbības vecumam								25	22
	Darbības vecuma								222	209
	Pēc darbības vecuma								81	80
Pušmucovas pagasts	Līdz darbības vecumam								75	77
	Darbības vecuma								402	395
	Pēc darbības vecuma								124	123
Zvirgzdenes pagasts	Līdz darbības vecumam								83	78
	Darbības vecuma								526	520
	Pēc darbības vecuma								194	184
Ciblas novads kopā	Līdz darbības vecumam				374	371	358	352	345	340
	Darbības vecuma				2207	2197	2134	2103	2057	2010
	Pēc darbības vecuma				748	720	737	711	680	653

Avots:

<http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/2006/01.pdf>

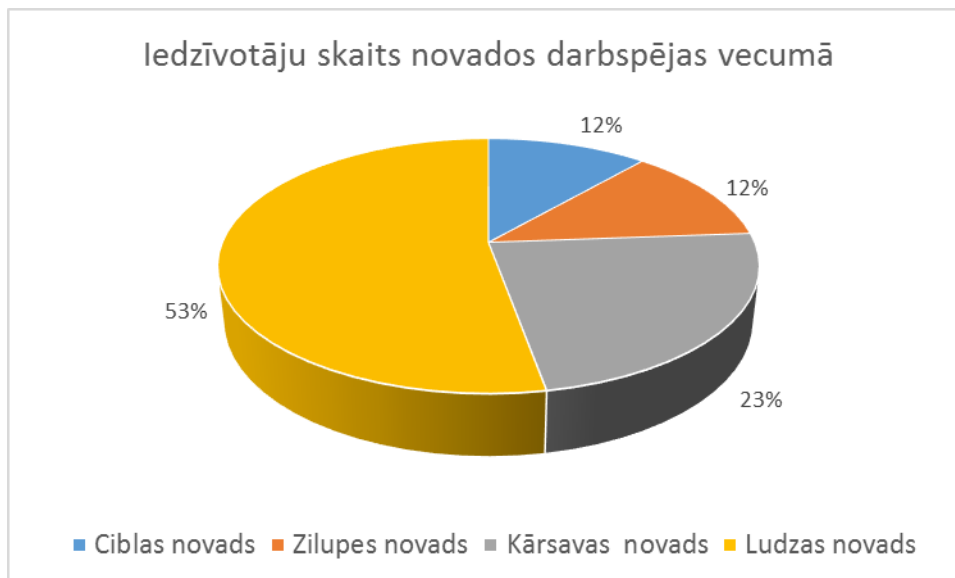
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/2007/ISDG_Pasvaldibas_darbaspeja1.pdf

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/2008/ISDG_Pasvaldibas_darbaspeja.pdf

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.01.2010/3ISDG_Pasvaldibas_darbaspeja_a.pdf

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.01.2011/ISDG_Pasvaldibas_darbaspeja.pdf

Attēls 1. 11.

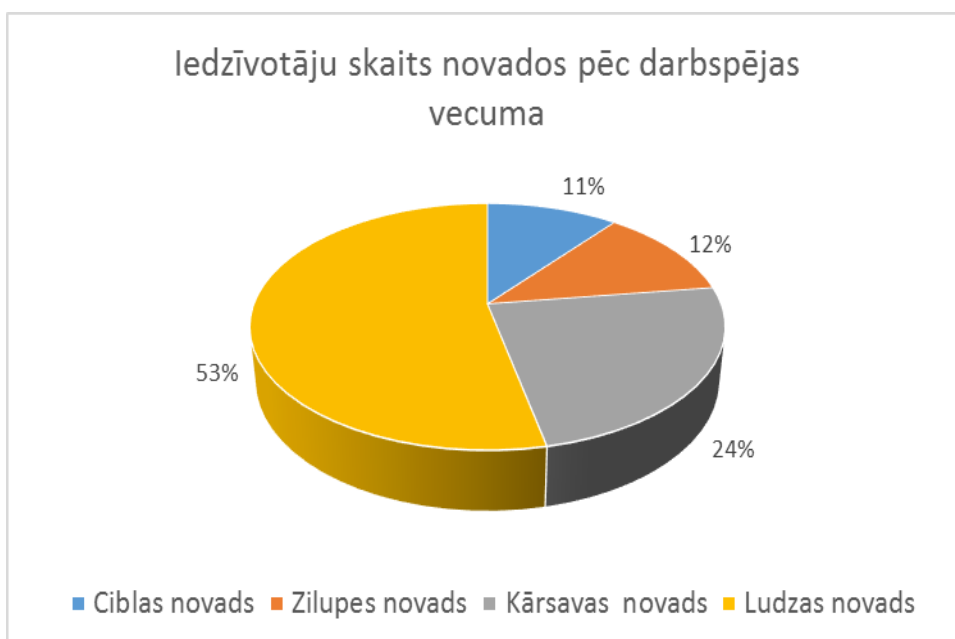
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.07.2012/ISDG_Pasvaldibas_darbaspeja.pdf

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01012013_IRD/ISDG_Pasvaldibas_darbaspeja.pdf

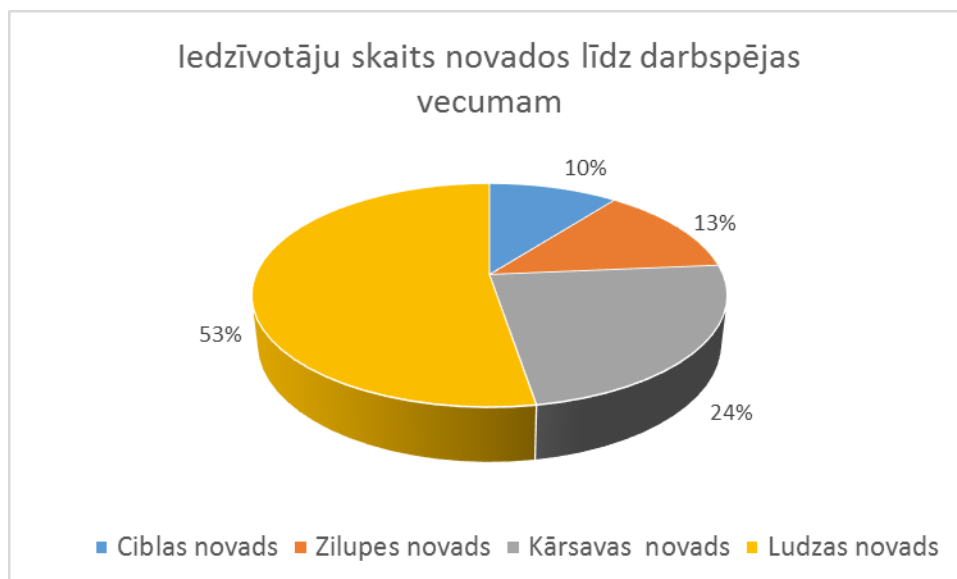
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/01072013/01.01.2014/ISDG_Pasvaldibas_darbaspeja_pagasti.pdf

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.01.2015/ISDG_Pasvaldibas_darbaspeja_pagasti.pdf

Attēls 1.12.

Attēls 1.13.

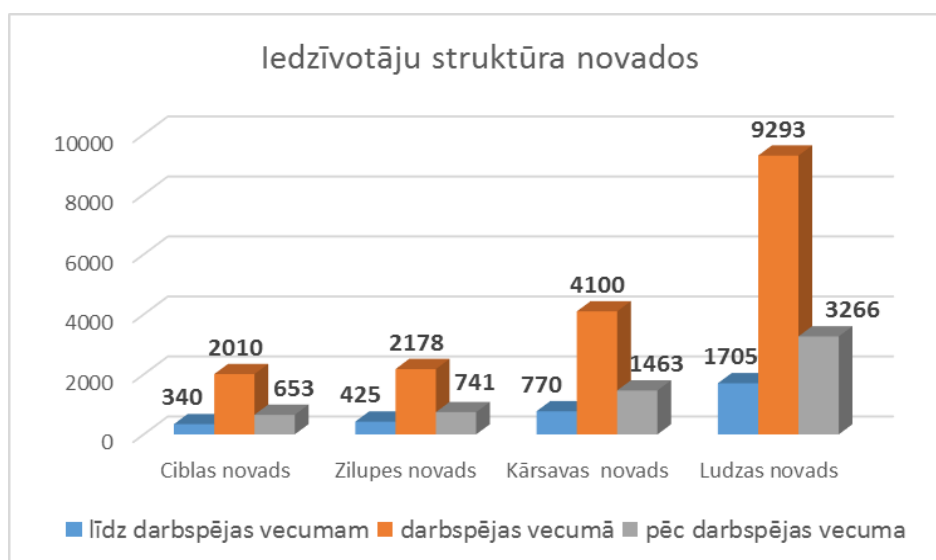
Nodarbinātība un bezdarbs

2015. gada marta beigās Latvijā NVA uzskaitē bija 86 604 bezdarbnieki, kas ir par 1269 personām mazāk nekā februārī. [<http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6#bezdarbs>]

Analizējot 2013. un 2014. gadus bezdarbnieku skaits ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, zemākais bezdarba līmenis marta beigās bija reģistrēts Rīgas reģionā – 5,6%, kurš divu gadu laikā paliek nemainīgs, bet augstākais bezdarba līmenis bija Latgalē. 2013. gadā tas sastādīja 18,8%, 2014. gadā – 19,8, tādējādi pieaugot par 1%.

Ludzas NVA filiāles darbība notiek Ludzas, Kārsavas, Ciblas un Zilupes novados.

Attēls 1.14

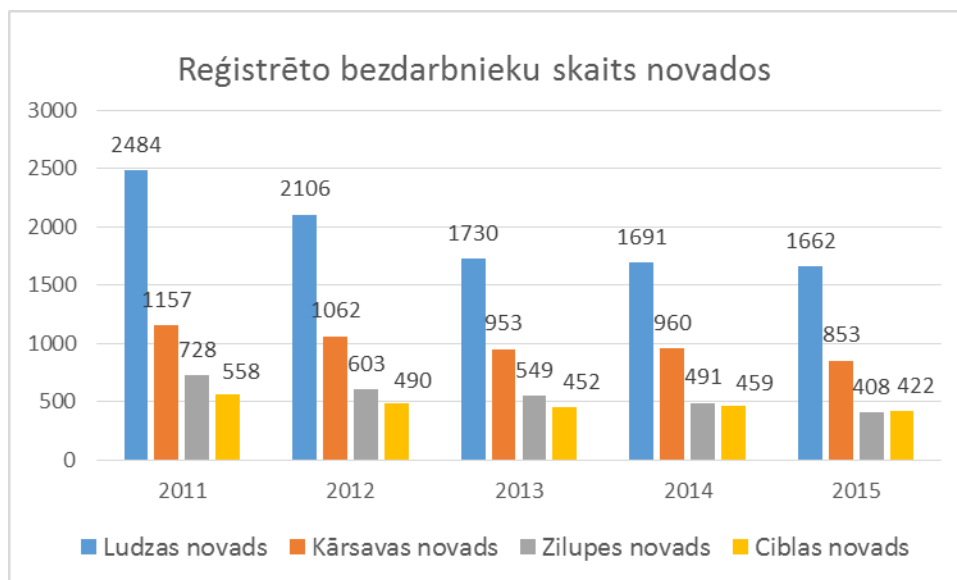
Tabula 1.12.

Reģistrēto bezdarbnieku skaits NVA Ludzas filiālē

2008. gada marta beigās	2169 cilvēki			
2009. gada marta beigās	2873 cilvēki			
2010. gada marta beigās	4719 cilvēki			
2011. gada marta beigās	Ludzas novads – 2484 cilvēki	Kārsavas novads – 1157 cilvēki	Zilupes novads – 728 cilvēki	Ciblas novads – 558 cilvēki
	Kopā: 4927 cilvēki			
2012. gada marta beigās	Ludzas novads – 2106 cilvēki	Kārsavas novads – 1062 cilvēki	Zilupes novads – 603 cilvēki	Ciblas novads – 490 cilvēki
	Kopā: 4261 cilvēks			
2013. gada marta beigās	Ludzas novads – 1730 cilvēki	Kārsavas novads – 953 cilvēki	Zilupes novads – 549 cilvēki	Ciblas novads – 452 cilvēki
	Kopā: 3684 cilvēki			
2014. gada marta beigās	Ludzas novads – 1691 cilvēks	Kārsavas novads – 960 cilvēki	Zilupes novads – 491 cilvēks	Ciblas novads – 459 cilvēki
	Kopā: 3601 cilvēks			
2015. gada marta beigās	Ludzas novads – 1662 cilvēki	Kārsavas novads – 853 cilvēki	Zilupes novads – 408 cilvēki	Ciblas novads – 422 cilvēki
	Kopā: 3345 cilvēki			

Avots: <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6>; NVA Ludzas filiāles dati

Attēls 1.15.

Statistiskie dati liecina par visaugstāko iedzīvotāju bezdarba līmeni VRG teritorijā no 2010. gada līdz 2012. gadam. Kā iepriekš jau tika minēts, tie ir Latvijas finanšu krīzes gadi. Kopš 2012. gada bezdarba līmenis pakāpeniski sāk samazināties.

Uz 31.12.2014. reģistrēto bezdarbnieku skaits NVA Ludzas filiālē bija 3226, to skaitā sievietes – 1624, vīrieši – 1602. Bezdarbnieku vidū dominē ilgstošo bezdarbnieku grupa – bez darba vairāk par 1 gadu (no kopējā bezdarbnieku skaita – 63,7%); pirmspensijas vecuma bezdarbnieki (no kopējā bezdarbnieku skaita – 14,7%) un invalīdi (no kopējā bezdarbnieku skaita – 14,3%). Pēc izglītības līmeņa bezdarbnieku sadalījums 2014. gada beigās bija sekojošs: ar augstāko izglītību – 201; ar profesionālo izglītību – 1370; ar vispārējo vidējo izglītību – 1057; ar pamatizglītību – 566; ar zemāko par pamatizglītību – 32. [<http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6>].

Var secināt, ka daudziem bezdarbniekiem atrast darbu traucē zemā kvalifikācija, it īpaši jauniešiem, kas ierobežo darba un tālākas apmācības iespējas. Personas pēc darba ārzemēs nav gatavas atgriezties vietējā darba tirgū, jo grūti pierast pie novadiem raksturīga zemā atalgojuma. Pirmspensijas vecuma cilvēkus darba devēji nevēlas pieņemt darbā veselības problēmu dēļ. Lai palīdzētu bezdarbniekiem, NVA Ludzas filiāle organizē aktīvos nodarbinātības pasākumus un karjeras konsultācijas. Bezdarbniekiem ir pieejami šādi pasākumi:

Apmācību iespējas: praktiskā apmācība pie darba devēja; konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi; neformālas izglītības ieguve ar kuponu metodi; profesionālās tālāzizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošana bezdarbniekiem ar kuponu metodi.

Nodarbinātības pakalpojumi: pasākums noteiktām personu grupām; algoti pagaidu sabiedriskie darbi; pasākumi komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai; komersantu nodarbināto personu reģionālās mobilitātes veicināšana; nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs.

Pastāv iespēja iesaistīties pasākumos arī atsevišķām personu grupām, t.i. jauniešiem, cilvēkiem ar invaliditāti, pirmspensijas vecuma cilvēkiem, bezdarbniekiem ar ārkārtas problēmām.

Tabula 1.13.

Bezdarbnieku skaits sadalījumā pa pilsētām un novadiem
2011.gada 31.decembrī

Pilsētas un novadi	ATVK kods	Bezdarbnieku skaits	Bezdarba līmenis *) (%)
Valstī		130296	8,9
Rīgas statistiskais reģions kopā		29734	6,5
Pierīgas statistiskais reģions kopā		17991	7,0
Kurzemes statistiskais reģions kopā		17476	9,0
Cīblas novads	0684901	478	21,7
Kārsavas novads	0681000	1053	23,9
Ludzas novads	0680200	2064	20,1
Zilupes novads	0681801	625	25,9
Latgales statistiskais reģions kopā		33032	14,9
Vidzemes statistiskais reģions kopā		14324	9,4
Zemgales statistiskais reģions kopā		17739	9,6

bezdarbnieku skaits

Bezdarba līmenis = ----- x 100.

iedzīvotāju skaits darbības vecumā

* Aprēķinot bezdarba līmeni, jāvadās pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem par darbības vecuma iedzīvotāju skaitu Latvijas administratīvajās teritorijās.

Tabula 1.14.

Bezdarbnieku skaits sadalījumā pa pilsētām un novadiem
2012.gada 31.decembrī

Pilsētas un novadi	ATVK kods	Bezdarbnieku skaits	Bezdarba līmenis *) (%)
Valstī		104052	8,0
Rīgas statistiskais reģions kopā		21381	5,1
Pierīgas statistiskais reģions kopā		13271	5,7
Kurzemes statistiskais reģions kopā		13946	8,4
Cīblas novads	0684901	458	25,5
Kārsavas novads	0681000	955	25,2
Ludzas novads	0680200	1749	19,8
Zilupes novads	0681801	542	26,2
Latgales statistiskais reģions kopā		29104	15,4
Vidzemes statistiskais reģions kopā		12195	9,3
Zemgales statistiskais reģions kopā		14155	8,9

bezdarbnieku skaits
 Bezdarba līmenis = ----- x 100.
 iedzīvotāju skaits darbības vecumā

* Aprēķinot bezdarba līmeni, jāvadās pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem par darbības vecuma iedzīvotāju skaitu Latvijas administratīvajās teritorijās.

Tabula 1.15.
Bezdarbnieku skaits sadalījumā pa pilsētām un novadiem
 2013.gada 31.decembrī

Pilsētas un novadi	ATVK kods	Bezdarbnieku skaits	Bezdarba līmenis *) (%)
Valstī		93321	7,3
Rīgas statistiskais reģions kopā		18305	4,5
Pierīgas statistiskais reģions kopā		11972	5,1
Kurzemes statistiskais reģions kopā		14136	8,7
Cīblas novads	0684901	452	25,2
Kārsavas novads	0681000	940	25,2
Ludzas novads	0680200	1660	19,0
Zilupes novads	0681801	475	23,2
Latgales statistiskais reģions kopā		26315	14,3
Vidzemes statistiskais reģions kopā		10616	8,2
Zemgales statistiskais reģions kopā		11977	7,6

bezdarbnieku skaits
 Bezdarba līmenis = ----- x 100.
 iedzīvotāju skaits darbības vecumā

* Aprēķinot bezdarba līmeni, jāvadās pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem par darbības vecuma iedzīvotāju skaitu Latvijas administratīvajās teritorijās.

Tabula 1.16.
Bezdarbnieku skaits sadalījumā pa pilsētām un novadiem
 2014.gada 31.decembrī

Pilsētas un novadi	ATVK kods	Bezdarbnieku skaits	Bezdarba līmenis *) (%)
Valstī		82027	6,6
Rīga	010000	15678	3,9
Rīgas statistiskais reģions kopā		15678	3,9
Pierīgas statistiskais reģions kopā		10218	4,4
Kurzemes statistiskais reģions kopā		12991	8,2
Cīblas novads	684901	403	23,0
Kārsavas novads	681000	852	23,2
Ludzas novads	680200	1621	19,2
Zilupes novads	681801	396	20,1
Latgales statistiskais reģions kopā		23981	13,4
Vidzemes statistiskais reģions kopā		9143	7,3
Zemgales statistiskais reģions kopā		10016	6,5

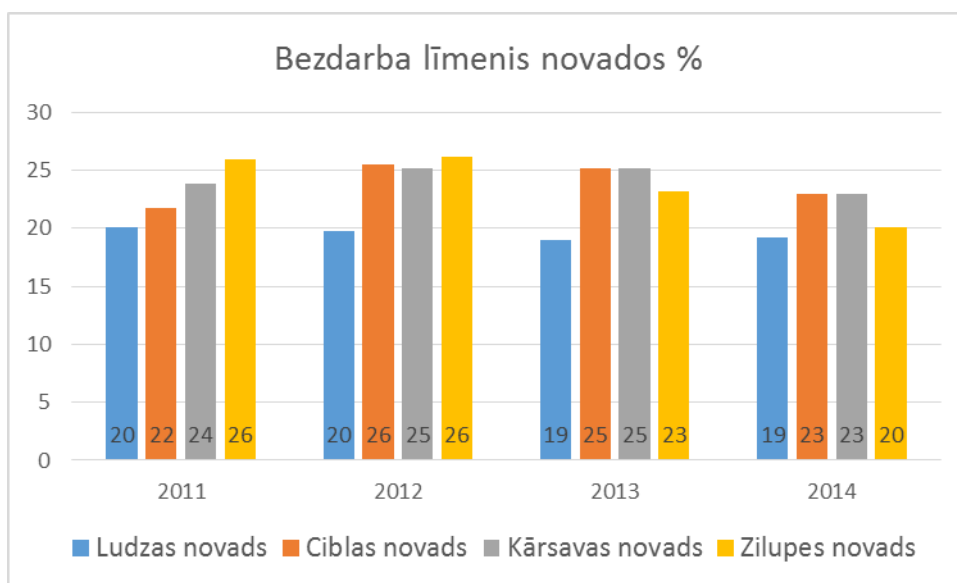
bezdarbnieku skaits

Bezdarba līmenis = ----- x 100.

iedzīvotāju skaits darbības vecumā

* Aprēķinot bezdarba līmeni, jāvadās pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem par darbības vecuma iedzīvotāju skaitu Latvijas administratīvajās teritorijās.

Attēls 1.15.

Teritorijas attīstības indekss

Teritorijas attīstības indekss ir vispārināts rādītājs, ko aprēķina ar noteiktiem svara jeb nozīmības koeficientiem summējot svarīgāko, teritoriju (pašvaldību) attīstību raksturojošo statistikas pamatrādītāju standartizētās vērtības.

Valsts reģionālās attīstības aģentūra (Aģentūra) aprēķina teritorijas attīstības līmeņa indeksus republikas pilsētām, novadiem un plānošanas reģioniem saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu „Reģionālās attīstības un uzraudzības kartība” 1. pielikumā noteikto kartību, kā arī nodrošina aprēķināto vērtību publicēšanu Aģentūras oficiālajā tīmekļa vietnē.

Teritorijas attīstības indeksi republikas pilsētām, novadiem un plānošanas reģioniem aprēķināti pēc 8 rādītājiem un aprēķinā izmantoti Centrālās Statistikas pārvaldes dati par iedzīvotāju skaitu.

Pārējie attīstības indeksa aprēķiniem nepieciešamie sākotnējie dati tiek iegūti no Centrālās statistikas pārvaldes, Valsts kases, Valsts ieņēmuma dienesta, Nodarbinātības valsts aģentūras, Labklājības ministrijas, Iekšlietu ministrijas un Valsts zemes dienesta.

Tabula 1.17.

VRG Novadu teritorijas attīstības līmeņa indeksi pēc 2014.gada datiem

		Teritorijas attīstības līmeņa indekss pēc 2014.gada datiem		Teritorijas attīstības līmeņa izmaiņu indekss pēc 2014.gada datiem, salīdzinot ar 2013.gada vidējiem rādītājiem	
		Vērtība	Rangs	Vērtība	Rangs
0684901	Ciblas novads	-1.427	107	-1.217	108
0681000	Kārsavas novads	-1.540	109	-1.287	109
0680200	Ludzas novads	-1.007	97	-0.769	95
0681801	Zilupes novads	-1.623	110	-1.425	110

VRG teritorijas novadi ieņem zemākos rangus Valstī teritorijas attīstības līmenī (no 110, tātad 107, 109 un 110 ir Ludzas VRG teritorijā). Augstāks ir Ludzas novadam- 97.

Dabas, kultūrvēsturiskais mantojums, turisma resursi un potenciāls

Galvenie Ludzas VRG teritorijas dabas resursi ir derīgie izrakteņi, augsnes, meži, ūdeņi, savdabīgās ainavas un īpaši aizsargājami dabas objekti. Teritorijā ir 140 ezeri un 7 ūdenskrātuves, kuru platība ir lielāka par 1 ha. Lielākie ezeri ir Cirmas (12,6 kv.m.), Nirzas (5,6 kv.m.), Plisūns, Šķaunes un Pildas ezeri. Istras un Pildas ezeri ietilpst kompleksajos liegumos. Meži aizņem apmēram 32% no bijušās rajona teritorijas. Pārsvarā ir priežu un egļu vai jauktās - priežu, egļu un šaurlapu kokaudzes. VRG teritorijā ir ļoti bagātīgi dolomīta krājumi. Ir nelieli smilts un grants krājumi, ievērojami kūdras resursi, saldūdens kaļķu krājumi. Novadu teritorijā atrodas 170 valsts nozīmes arheoloģiskie un mākslas objekti, 10 valsts dabas aizsargājamas teritorijas. [Pēc Ludzas tūrisma informācijas centra sniegtās informācijas].

Novados ir daudzi vērtīgi un savdabīgi kultūrvēsturiski objekti.

Ludzas novada tūrisma informācijas centrs piedāvā šādus apskates objektus: Ludzas vecpilsētas un tās objektu apskate; Ludzas viduslaiku pilsdrupas; ekskursija ar plostu „Ludzas ezeru stāsts”; Ludzas Odukalna kapulauks; Karņicku kapela, zvanu tornis Baznīkalnā; Ludzas amatnieku centrs; Ludzas Novadpētniecības muzejs; ebreju sinagoga; Vladislava Mitčenko kokapstrādes darbnīca; Istras ezers ar salām, Istras dabas parks; Vecslabadas Kristus Augšāmcelšanās pareizticīgo baznīca; Sūnupļavas piemiņas ansamblis; Plidas Sv. Pētera un Sv. Pāvila Romas katoļu baznīca; Anotas Lukačas audējas un pinējas darbnīca; Andra Prikūļa

kokapstrādes baznīca; Brodaižas Jāņa Jēzus Apskaidrošanas Romas katoļu baznīca; Istalsnas sv. Staņislava Romas katoļu baznīca; Ludzas Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas Romas katoļu baznīca; Ludzas Vissvētās Dievmātes aizmigšanas pareizticīgo baznīca; Raipoles Sv. Jāņa kristītāja katoļu baznīca; akmens „Zemes acs”.

Visbiežāk apmeklētas vietas Ludzas novadā ir:

Ludza kā senākā Latvijas pilsēta ar tās daudzajiem kultūrvēstures objektiem, koka apbūvi; Ludzas Novadpētniecības muzejs; Ludzas amatnieku centrs. Liels pieprasījums ir ekskursijai ar plostu, atpūtas iespējām Ludzas Mazā ezera krastā labiekārtotajās atpūtas vietās. Pieprasīts ir jaunais papildinātās realitātes 3D projekts Ludzas pilskalnā.

Kārsavas novada tūrisma informācijas punkts piedāvā šādus apskates objektus: Kārsavas Sirdsskaidrās Eufrosīnijas pareizticīga baznīca; Malnavas Rozūkroņa Dievmātes Romas katoļu baznīca; Kārsavas dzelzceļa stacija; Malnavas muiža; Annasmuižas tējas; Goliševas Sv. Trijādības pareizticīga baznīca; Salnavas muiža; Salnavas Sv. Jāņa Tuksnesī saucēja balss Romas katoļu baznīca; Muzikantu ciems; Ruskulovas muiža un vecās vējdzirnavas; maiznīca „Dzīles”; tirgus ciems; dabas parks „Nūmērnes valnis” un skatu tornis; Stiglovas Sv. Krusta pagodināšanas Romas katoļu baznīca; biškopības bioloģiska saimniecība „Kramiņi”; lielais ikmēneša tirgus; zemnieku saimniecība „Āres”; audēju kopa „Mozaika”; Pudinavas dambis.

Cīblas novads piedāvā šādus tūrisma apskates objektus: Evesmuižas kultūrvēstures un dabas taka; Evesmuižas pils-cietoksnis; Evesmuižas Sv. Andreja Romas katoļu baznīca; radošās atpūtas centrs „Līdumnieki”; Līdumnieku kara ekspozīcijas; „Baložu sēta”; peldošā pirts; peimbols; izziņa taka; Felicianovas Pļena muiža; Pušmucovas Sv. Jaunavas Marijas pasludināšanas Romas katoļu baznīca; Z/S „Zeltiņi” Medus namiņš; Z/S „Mālainē”; Seimaņu dižakmens, atpūtas vieta „Cirmas pludmale”.

Zilupes novada tūrisma apskates objekti: sertificēta bioloģiskā saimniecība „Atkalas”; Savelinku kapliča; lauku sēta „Melturi”; Pasienes Sv. Dominika Romas katoļu baznīca; Grebļa kalns; draudzības kurgāns; Austras koks; Lauderu Sv. Nikolaja pareizticīgo baznīca; Svetlanas Lipinskas zirgu sēta; Ilgas un Jura Ivanovu meloņu dārzs, Pjotra Goršanova drava; sertificēta bioloģiskā saimniecība „Purvmaļi”. Tiek piedāvāta teatralizēta ekskursija pa Zilupi.

Kopējais apkalpoto tūristu skaits VRG teritorijā

Galamērķis	Tūristu mītnēs		Amatnieku darbniecās		Muzejos, ekspozīcijās		Kultūrvēstures, sakrālajos objektos		Apskates saimniecībās		Aktīvās atpūtas uzņēmumos		Dabas objektos	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Ciblas nov.	-	1937	-	-	-	1098	-	1233	-	768	-	550	-	187
Kārsavas nov.	839	893	134	64	251	119	1245	1060	387	1127	-	-	609	750
Ludzas nov.	3418	9509	8550	8954	6692	6850	15020	15443	-	-	660	1598	105	483
Zilupes nov.	-	-	-	-	-	-	51	37	-	3347	1551	-	984	907

Pēc Latgales tūrisma statistikas publicējamiem datiem

Pēc pieejamās informācijas var secināt, ka tūrisma pieaugumu galvenokārt sastāda tūristu skaita nakšņojumu pieaugums novados viesu mājās un viesnīcās, kas ir daudzveidīgs Ludzas VRG teritorijā. Šī tendence ir saistīta ar cilvēku intereses paaugstināšanu aktīvai atpūtai, atpūtai dabas objektos, apskates saimniecību palielināšanos. Jāmin, ka VRG teritorija atrodas pierobežas zonā ar Krievijas Federāciju un ir kā atpūtas punkts daudziem caurbraucējiem.

Pēc CSP pieejamas informācijas var apgalvot, ka šobrīd pieprasījums pēc atpūtas un kultūras pasākumiem atkal sāk pieaugt. Latvijā mājsaimniecības uz vienu ģimenes locekli mēnesī 2012. gadā atpūtai un kultūrai patērēja 6.7%, bet 2013. gadā – 7.1% no saņemtiem ienākumiem. Visaugstākais pieprasījums pēc tūrisma pakalpojumiem bija laika posmā no 2007. gadā līdz 2009. gadam, jo atpūtai un kultūrai no ienākumiem tika patērēti no 7.5%-8% mēnesī.

Lauku vides uzņēmējdarbības atbalsts un koordinācija

Lauku vides atbalsts - šāds vārdu salikums ir saistīts ar Lauku atbalsta dienestu (LAD). LAD ir valsts tiešās pārvaldes iestāde, kura administrē valsts un Eiropas Savienības atbalstu laukiem, lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai - pieņem un izvērtē iesniegumus

atbalsta saņemšanai, lemj par finansējuma piešķiršanu vai atteikumu, par atbalsta izmaksu vai atteikumu to izmaksāt un veic izmaksātā atbalsta uzskaiti un izlietošanas kontroli. LAD Centrālais aparāts atrodas Rīgā, bet reģionos atrodas reģionālas lauksaimniecības pārvaldes. Ludzas VRG teritorija ir pieskaitāma pie Austrumlatgales reģionālas lauksaimniecības pārvaldes. Šīs pārvaldes darbības teritorija ir ne tikai Ludzas, Zilupes, Ciblas, Kārsavas un Viļānu novadi, bet arī Rēzekne novads un Rēzekne. Lauku vides uzņēmējdarbības atbalstu LAD visefektīvāk ļauj izanalizēt operatīvas informācijas dati par plānošanas perioda 2007.–2013. gadu apmaksātajiem ELFLA projektiem, sadalījumā pa LAD struktūrvienībām līdz 31.12.2013. Atbalstīto projektu skaits ļauj runāt par pasākuma pieprasījumu, skat. 1. tabulu (dati iekļauj arī Rēzeknes un Rēzeknes novada teritoriju). Tabulā ir apkopota informācija par Austrumlatgales RLP vispieprasītākajiem projektiem pa atbalsta pasākuma veidiem.

Tabula 1.19.

Austrumlatgales RLP atbalstītie un apmaksātie projekti pa atbalsta veidiem

Atbalsta pasākums	Atbalstīto un apmaksāto projektu skaits	Publiskais finansējums, LVL
Lauku saimniecību modernizācija	756	13 293 319
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai	321	1 517 306
Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)	82	2 720 286
Atbalsts jauniem lauksaimniekiem	77	1 919 982
Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā	263	1 109 778

Autores izstrādāts, pēc http://www.lad.gov.lv/files/el fla_31_12_13.pdf datiem

VRG teritorijā 2007.–2013. gadu plānošanas periodā visvairāk pieprasītais pasākums bija – „Lauku saimniecību modernizācija”, kur atbalstīto un apmaksāto projektu skaits bija 756, publiskā finansējuma summa 13 293 319 LVL. Šī pasākuma mērķis ir modernizēt lauksaimniecības uzņēmumus, lai uzlabotu to ekonomiskās darbības rādītājus un konkurētspēju. Atbalsta pretendents ir juridiska vai fiziska persona, kas ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minētos nepārstrādātos lauksaimniecības produktus izņemot zivsaimniecības produktu ražošanu, kā arī mājas (istabas) dzīvnieku un tādu dzīvnieku audzēšanu, uz kuriem neattiecas Cilts darba un dzīvnieku audzēšanas likums. [<http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/121-lauku-saimniecibu-modernizacija-75>]. Šī pasākuma projektu ietvaros varēja iegādāties jaunus ražošanas pamatlīdzekļus, veikt lauksaimniecības ēku būvniecību

vai rekonstrukciju. Publiskā finansējuma apmērs bija mainīgs un atkarīgs no vairākiem aspektiem, max 60% no attiecināmām izmaksām. Otrā vietā vispieprasītālais atbalsts – „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanai”. Uz šo pasākumu pretendēja mazās saimniecības. Pasākuma mērķis bija veicināt daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizēšanu, sekmējot komerciālas un konkurētspējīgas saimnieciskas darbības attīstību. [<http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/141-atbalsts-daleji-naturalo-saimniecibu-parstrukturesanai-79>]. Projekta atbalsts bija 100%, ar ikgada noteikto atbalsta apmēru. Pasākuma ietvaros varēja iegādāties gan jaunus, gan lietotus pamatlīdzekļus, veikt ēku būvniecību, rekonstrukciju, iegādāties būvmateriālus un veikt ieguldījumus ilggadīgajos stādījumos. Sakarā ar to, ka VRG teritorijā dominē mazās saimniecības, personiskā pieredze liecina, ka vispieprasītākais atbalsts Ludzas VRG teritorijā bija tieši šis. Pēc atbalsta saņemšanas, daudzas saimniecības piedalījās „Lauku saimniecību modernizācija” projektos. Taču, ievērojot secīgumu, var teikt, ka daudziem sākotnējais posms attīstībai bija „Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem”. Pasākuma mērķis bija sekmēt gados jaunu cilvēku iesaistīšanos līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto nepārstrādāto lauksaimniecības produktu, izņemot zivsaimniecības produktus pastāvīgā ražošanā, lai veicinātu ekonomiski dzīvotspējīgu zemnieku saimniecību vai komercsabiedrību nodibināšanu vai pārņemšanu un nodrošinātu darbaspēka atjaunošanos lauksaimniecības sektorā. [<http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/112-atbalsts-jaunajiem-lauksaimniekiem-73>]. Jāpasvītro vārds „jaunu cilvēku”, piedalīties varēja personas, kuras ir jaunākas par 40 gadiem, projekta iesnieguma iesniegšanas dienā un saimniecību dibina pirmo reizi, ar atbilstošu izglītību. Varēja piedalīties arī juridiskās personas, pārņemot saimniecību vai jau strādājot lauksaimniecībā ne agrāk kā 12 mēnešus pirms projekta iesnieguma iesniegšanas protams, ievērojot arī iepriekš minēto nosacījumu. Attiecināmo izmaksu summa bija noteikta MK noteikumos, publiskais finansējums – 80%. Pie šī pasākuma var minēt arī citu pasākumu – „Priekšlaicīgā pensionēšanas”. Pasākuma mērķis bija veicināt lauku saimniecību pārņemšanu un attīstību, nomainot un uzlabojot tās menedžmentu un iesaistot jaunus, un/vai ekonomiski aktīvus cilvēkus. [<http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/priekslaiciga-pensionšanas-179>]. Daži jaunie cilvēki VRG teritorijā, pārņemot saimniecības, piedalījās arī citos pasākumos. Kā piemēru var minēt Cirmas pagasta ZS "Rica" (Ludzas novads), kura pēc saimniecības pārņemšanas piedalījās un veiksmīgi realizēja projektus pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”.

Pasākums „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)” arī VRG teritorijā bija pieprasīts. Mērķis - veicināt ar

lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību vai nodarbinātību lauku teritorijā un dažādot ar lauksaimniecību nesaistītas aktivitātes, lai attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni lauku reģionos. [[http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/312\(311\)-atbalsts-uznemumu-radisanai-un-attistibai-\(ietverot-ar-lauksaimniecibu-nesaistitu-darbibu-dazadosanu\)-85](http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/312(311)-atbalsts-uznemumu-radisanai-un-attistibai-(ietverot-ar-lauksaimniecibu-nesaistitu-darbibu-dazadosanu)-85)]. Tas nozīmē, ka laukos tika uzsākta arī nelauksaimnieciskā darbība, piemēram, automobiļu apkope un remonts; iekārtu remonts.

Atbalsta pasākums „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” – LEADER projekti. Šos projektos piedalījās gan jaunie, gan esošie uzņēmēji.

Protams pie lauku vides uzņēmējdarbības atbalsta jāmin arī citi svarīgie atbalsti: valsts atbalsts, EZF atbalsts, NVA projekti, ALTUM u.c.

Jāpiebilst tas, ka katra pasākuma piešķirtais publiskais finansējums ir ierobežots (ir ierobežots atbalstīto projektu skaits). Daudziem lauku uzņēmējiem vai iesācējiem tā ir negatīva ietekme, jo netiek realizēti biznesa vai ražošanas plāni, vai tiek realizēti ar nokavējumu. Bieži vien gadās situācijas, kad tiek papildinātas vai ieviestas jaunas prasības (mainās MK noteikumu prasības) un iespējamais atbalsta pretendents uz šo pasākumu vairs nevar pretendēt. Daudzi Ludzas VRG cilvēki par finanšu atbalsta iespējam uzņēmējdarbībā tiek informēti ar nokavējumu, kad nav vairs iespēju paspēt sakārtot nepieciešamo dokumentāciju projekta iesniegšanai. Līdz ar to Ministrijai vajadzētu izstrādāt precīzo terminēto atbalsta pasākumu pieteikšanas plānu, kurš būtu zināms iedzīvotājiem vismaz pusgadu pirms pieteikšanas.

Vietējiem iedzīvotājiem ir izveidojusies sadarbība lauku vides uzņēmējdarbības atbalsta saņemšanā un koordinācijā ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, Biedrību „Ludzas rajona partnerība”, IK „Pro-A”, IK „ZAVIO” u.c.

Šobrīd lauku iedzīvotāji gaida jauno uzņēmējdarbības pasākumu atvēršanu.

Lauksaimniecība, lauku produktu pārstrāde, mājražošana

Iepriekš tika secināts, ka VRG teritorijā dominē saimnieciskā darbība, kuru organizē pašnodarbinātas personas. Galvenā nozare ir lauksaimniecība. Pēc 2013. gada SUDAT datiem var teikt, ka saimniecībās lielākās platības aizņem lopbarība (pļavas un ganības, un lopbarības kultūras aramzemē) un graudaugi. Dominējošā graudaugu kultūra ir kvieši un auzas. Analizējot Latvijas lauksaimniecībā izmantojamo zemi (LIZ), tās apsaimniekošanu, var secināt, ka vislielākās neizmantojotās LIZ platības ir Latgalē – 2,5%, pārējos reģionos šis rādītājs ir tuvu vidējam līmenim – 1%. VRG teritorijas saimniecībām ir viszemākais bruto segums un līdz ar to arī vislielākie

zaudējumi. Saimniecību ieņēmumu struktūrā vislielākos ieņēmumus veido atbalsta maksājumu īpatsvars.

Bijušajā Ludzas rajonā pastāv konvenciāla un bioloģiskā lauksaimnieciskā ražošana. Uz 2015. gada sākumu Ludzas novadā bija reģistrētas 23 bioloģiskās saimniecības, Kārsavas novadā – 44, Ciblas novadā - 36, un Zilupes novadā – 7. Visām saimniecībām pārsvarā pamatdarbības veids ir augkopība, dažām saimniecībām ir arī vēl viena vai vairākas lauksaimniecības nozares.

Šobrīd, lai radītu pievienoto vērtību saražotai produkcijai, daudzi domā par produkcijas pārstrādi. Lauksaimniecība ir nozare, kur tas ir aktuāli. Mājražošana ir pārtikas produktu pārstrāde mājās apstākļos. Ludzas VRG mājražotāji ved savu produkciju tieši pie pircēja uz mājām vai pārdod gadatirgos. VRG teritorijā ir reģistrēti 7 mājražotāji. Taču šis skaits patiesībā ir daudz lielāks, daudzi rada produkta pievienoto vērtību savām vajadzībām. Piemēram, dārzā izaudzēti kāposti tiek skābēti, gaļa tiek žāvēta, ceptas maizītes un pīrādziņi, ražots siers u.t.t.

Vietējās produkcijas tirdzniecība

Bijušajā Ludzas rajona teritorijā ir vairāki tirgi: Kārsavā, Ludzā, Zilupē. Tur notiek vietējās produkcijas tirdzniecība. Ciblas novadā tirgus nav, vietējie iedzīvotāji brauc uz blakus novadu centriem. Katra mēneša trešajā svētdienā Kārsavā ir lielā tirgus diena. Sabrauc vietējas produkcijas un importa preču tirgotāji ne tikai no VRG teritorijas, bet arī tirgotāji no tuvākiem rajoniem. Var satikt arī kaimiņvalstu tirgotājus. Ludzā šāds pasākums notiek katra mēneša otrajā sestdienā. Salīdzinājumā ar Kārsavas lielo tirgus dienu Ludzā tā nav tik plaša.

Pirms Jāņiem Ludzas pilskalnā tiek atjaunota tradīcija rīkot Lielo Latgaļu tirgu. Tur tiek piedāvāta pašu darināta, audzēta vai gatavota produkcija. Šis pasākums apmeklētājus noskaņo Saulgriežu svētku svinēšanai, jo skan dziesmas, tiek organizēti pasākumi bērniem un pieaugušajiem, var pagaršot senus latgaļu ēdienus, iedzert Jāņu alu, nopirkt svētkiem sieru, noskatīties radošās sacensības - seno latgaļu cīņās, piedalīties meistardarbnīcās, kā arī iesaistīties citos pasākumos.

Ludzas amatnieku centrā bieži notiek tirdziņi, kur var iegādāties saražoto produkciju. Ir atvērts veikals ar dažādu keramikas, rokdarbu, koka izstrādājumu un austu mantu klāstu.

Novadu centros iedzīvotājiem organizētos izklaižu pasākumos var iegādāties pašražoto produkciju. Dažiem vietējas produkcijas tirgotājiem par produkcijas piegādi ir noslēgti līgumi ar vietējiem veikaliem.

Zivsaimniecība partnerības teritorijā

Ludzas novadā virszemes ūdeņi, ko veido ezeri, upes, strauti un dīķi, aizņem 5996,2 ha jeb 6,3% no kopējās novada teritorijas. Novada teritorijā ir 106 ezeri ar kopējo platību 5230,7 ha. Lielākie Ludzas novada ezeri (platība pārsniedz 100 ha): Dukānu ezers, Cirmas ezers, Dziļezers, Istras ezers, Plusons, Šķaunes ezers, Nirzas ezers, Pildas ezers un Bižas ezers. Publiskie ezeri ir: Cirmas ezers, Čornojes ezers, Dziļezers, Istras ezers, Plusons, Nirzas ezers, Pildas ezers un Mazais Ludzas ezers. Ludzas novadā ir 16 ezeri, kuros zvejas tiesības pieder valstij: Apaļais Sniedziņu ezers, Audeļu ezers, Bižas ezers, Briģu ezers, Dukānu ezers, Ilza ezers, Križutu ezers, Lielais Kivdaloņas ezers, Lielais Kurmas ezers, Līdūkšņas ezers, Mazais Kurmas ezers, Rogaižu ezers, Šķaunes ezers, Soidu ezers un Zeiļu ezers. Publiskie ezeri ir: Cirmas ezers, Čornojas ezers (Latvijas daļa), Dziļezers, Idzipoles ezers, Istras ezers, Mazais Ludzas ezers, Nirzas ezers, Pildas ezers, Plisūna ezers. [Pēc novada pašvaldības datiem].

Kārsavas novadā virszemes ūdeņi aizņem 1.5% no kopējās novada teritorijas. Kārsavas novadā ir salīdzinoši maz ezeru salīdzinājumā ar citu Ludzas VRG teritorijas novadiem. Lielākais ezers ir Numernes ezers, kurš ir iekļauts publiskā ezera statusā. Trīs ezeri ir iekļauti dabas parka „Numernes valnis” teritorijā -Numernes ezers, Mazais Kugrenes ezers, Lielais Kugrenes ezers. Līdz ar to šeit ir aizliegta visa veida motorizētā ūdens transporta līdzekļu izmantošana un rūpnieciskā zveja. [Pēc novada pašvaldības datiem].

Ciblas novadā virszemes ūdeņi aizņem 5% no kopējās novada teritorijas. Novadā atrodas 18 lielāki ezeri, no tiem vislielākie ir Lielais Ludzas ezers un Pītelis ezers. Ir izveidotas mākslīgās ūdenstilpnes–Blontu dīķi 100 hektāru platībā un dzirnavezeri –Blazēviču, Zvirgzdenes, Felicianovas un Kubulovas. Ciblas novada teritorijā ir pieci publiskie ezeri – Kurjanovas ezers, Lielais Ludzas ezers, Pīteļa ezers, Zilezers un Zvirgzdenes ezers. [Pēc novada pašvaldības datiem].

Zilupes novadā virszemes ūdeņi aizņem 2.1% no kopējās novada teritorijas. Novadā atrodas 18 lielāki ezeri, no tiem vislielākie ir Lauderu un Sološo ezeri. Zilupes novada teritorijā ir divi publiskie ezeri – Lauderu ezers un Šešku ezers. [Pēc novada pašvaldības datiem].

VRG teritorijā ir augsts virszemes ūdeņu potenciāls. Daudzi veic uzņēmējdarbību zivsaimniecības jomā, citi izmanto iespējas saņemt atļaujas licencētai makšķerēšanai ar tīkliem vai murdiem pašpatēriņam. Licenču izsniegšana notiek saskaņā ar LR likumdošanu un normatīvo aktu prasībām, kuri nosaka licences izsniegšanas kārtību un limitus. Piemēram, Cirmas ezerā ir atļauti 30 zušu murdi (sētas garums līdz 30 m). Pēc novada pašvaldības sniegtās informācijas, 2013. gadā pieprasījums bija 51 zušu murdu atļauju izsniegšanai Cirmas ezerā, savukārt ņemot vērā

ierobežojumus, atļauja bija izsniegta 2 pretendentiem uz atļauto limitu; 2014. gada pieprasījums – 64 zušu murdiem, atļauts - 30 zušu murdi 3 pretendentiem; 2015. gada pieprasījums – 40 zušu murdiem, atļauts - 30 zušu murdi. Križutu ezerā zivju tīklu limits ir 200m, ik gadu šis limits tiek apgūts. Nirzas ezeram atļautais zivju tīklu limits ir 2070m - 2015. gadā šis apjoms pilnība bija izņemts. Pildas ezeram atļautais zivju tīklu limits ir 1055m - 2015. gadā šis apjoms arī pilnība bija izņemts. Līdz ar to var secināt, ka zivsaimniecības nozare VRG teritorijā ir attīstīta un izsauc iedzīvotāju lielo interesi.

Bez tam Ludzas VRG teritorijā ir reģistrētie akvakultūras uzņēmumi: Z/S „Božki” (Istras pagasts), SIA „Upetņiki” (Pildas pagasts), Z/S „Akvazivis” (Ņukšu pagasts), IK „Pureņi 2” (Blontu pagasts), Priv. ”Agris Trukšāns” (Ciblas pagasts), SIA „Kingfisher plus” (Pildas pagasts), Priv. „Andrejs Grabežs” (Salnavas pagasts), Priv. „Vitālijs Bērziņš” (Salnavas pagasts), Z/S ”Virši” (Salnavas pagasts), IK „Niriņu grants” (Pildas pagasts). [Pēc PVD publicējamiem datiem]. Uzņēmumi audzē un realizē akvakultūras produkciju. Piemēram, Z/S „Virši” nodarbojas ar karpu, līņu, karūsu audzēšanu un tirdzniecību.

Publisko pakalpojumu sektora raksturojums

Ludzas novadā ir šādas pirmsskolas izglītības iestādes - Ludzas PII “Rūķītis”; Ludzas PII “Namiņš”; Ludzas PII “Pasaciņa”; Istras pagasta pirmsskolas izglītības iestāde; Pildas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde; Briģu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde. **Vispārējās izglītības mācību iestādes ir:** Ludzas pilsētas ģimnāzija; Ludzas 2. vidusskola; Ludzas Mūzikas pamatskola; Istras vidusskola; Nirzas pamatskola; Pildas pamatskola; Ludzas novada vakara vidusskola. **Interēšu izglītības programmas Ludzas novadā īsteno:** Ludzas Mūzikas pamatskola, J. Soikāna Ludzas mākslas skola un Ludzas novada Sporta skola. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu īsteno Ludzas novada domes izveidota iestāde - Ludzas novada sociālais dienests. Ludzas novada iedzīvotāji palīdzību sociālo problēmu risināšanā var saņemt savā dzīvesvietā – Ludzas pilsētā un Isnaudas, Cirmas, Pureņu, Nirzas, Ņukšu, Pildas, Briģu, Rundēnu, Istras pagastos. Ludzas novadā darbojas divas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas – sociālās aprūpes centrs „Ludza” Garbaros, Cirmas pagastā un veco ļaužu aprūpes māja „Raipole” Raipolē, Nirzas pagastā. Novada teritorijā darbojas arī sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestāde bērniem – bērnu nams – patversme Istalsnā, Isnaudas pagastā.

Ludzas novadā ir 10 tautas nami un 1 klubs, kur tiek plašas izklaides, atpūtas un interēšu izglītības iestādes. Novada iedzīvotāju zināšanu padziļināšanu, izglītošanu nodrošina 11

bibliotēkas. Ir vairāki pašdarbības kolektīvi, kuri darbojas dejas; teātra, skatuves mākslā; dziedāšana un mūzikas jomā. Kopskaitā veido 41 vienību.

SIA "Ludzas medicīnas centrs" sniedz stacionāro, ambulatoro, konsultatīvo un profilaktisko palīdzību.

Ludzas novadā aktīvi darbojas vairākas biedrības, kurām ir daudzpusīgas darbības nozares un publisko pakalpojumu sniegšana iedzīvotājiem. Kā piemēru var minēt biedrību „Lietussargs” – jauniešu piedalīšanās sabiedriskajā dzīvē; biedrību „Līdzdalībai nav vecuma” – pensionāru kultūras, aktīvās atpūtas pasākumos un sabiedriskajās aktivitātēs piedalīšanos; Ludzas invalīdu biedrība - invalīdu integrāciju sabiedrībā kā arī citas.

Kārsavas novadā darbojas 3 pirmsskolas izglītības iestādes, 4 vispārējās mācību izglītības iestādes, 1 profesionālās izglītības iestāde – Malnavas koledža. Malnavas koledža ir 1.līmeņa augstākās profesionālās un 3.līmeņa vidējās profesionālās izglītības un pētniecības darba iestāde. Tā kalpo Latvijas un Latgales attīstībai, jaunatnes izglītošanai, audzināšanai un tās piesaistei savam reģionam. Koledža piedāvā apgūt šādas profesijas: lauku īpašuma apsaimniekotājs, dārzkopības tehniķis, autoelektriķis, automehāniķis un finanšu darbinieks. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu īsteno Kārsavas novada pašvaldības sociālais dienests. Kārsavas novadā kultūras un atpūtas pasākumi (izņemot vasaras periodu un dažādu tradicionālo svētku norisis pasākumus) notiek Tautas namos: Kārsavā, Mežvidos, Mērdzenē, Salnāvā un Goliševā. Novadā galvenā bibliotēka ir Kārsavas pilsētas bibliotēka, kā arī vēl 7 pagastu bibliotēkas. SIA „KĀRSAVAS SLIMNĪCA” sniedz ambulatori konsultatīvos un diagnostiskos pakalpojumus.

Izglītības iespējas Ciblas novadā tiek piedāvātas Ciblas vidusskolā, Cirmas pamatskolā, Pušmucovas pamatskolā, Blontu un Ciblas pirmskolas izglītības iestādē un Ezersalas speciālā internātpamatskolā. Ezersalas speciālā internātpamatskola ir speciālā izglītības iestāde izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem, kur izglītojamie iegūst pamatizglītību un profesionālo pamatizglītību, pamatojoties uz Izglītības likumu, Vispārējās izglītības likumu, Bērnu tiesību aizsardzības likumu, Speciālās izglītības attīstības koncepciju un skolas nolikumu. Ārpus skolas pasākumus Ciblas novadā realizē Ciblas novada jauniešu centrs un Ciblas novada sporta komplekss Felicjānovā. Lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu un pakalpojumu administrēšanu, Ciblas novada pašvaldība izveidojusi sociālo dienestu. Ciblas novadā ir 4 Tautas nami, 6 bibliotēkas, 16 amatiermākslas kolektīvi. Novadā darbojās feldšeru-vecmāšu punkts, noteiktās dienās atbrauc arī ārsti no citiem novadiem.

Zilupes novadā ir 2 pirmsskolas izglītības iestādes, 1 pamatskola, Zilupes vidusskola, arodvidusskola, mūzikas un mākslas skola. Novadā ir bērnu un jauniešu centrs „Zilupe”. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu īsteno Zilupes novada pašvaldības sociālais

dienests. Darbojas Zilupes, Pasienes un Lauderu tautas nami, 4 bibliotēkas. Zilupes novadā Lauderos ir bērnu patversme S/A „Bērnu oāze”, ka mērķis palīdzēt bērniem, pusaudžiem un jauniešiem, par kuriem nebija neviena, kas atbilstoši rūpētos. Veselības aprūpi nodrošina SIA „Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs” un divi feldšeru punkti.

Transports

Latvijā ir šāda ceļu klasifikācija: valsts autoceļi (galvenie autoceļi – A, reģionālie autoceļi – P, vietējie autoceļi – V); pašvaldību autoceļi un ielas, meža ceļi un māju ceļi.

Tabula 1.20.

Ceļu iedalījums Latvijā

Ceļu klasifikācija	Ceļu garums 2014. g. 1. janvārī, km			
	ar melnose gumu	ar šķembu un grants segumu	bezseguma	kopā
Valsts autoceļi, t. sk.:	8743	11350	-	20093
galvenie autoceļi (A)	1674	-	-	1674
reģionālie autoceļi (P)	4372	1016	-	5388
vietējie autoceļi (V)	2697	10334	-	13031
Pašvaldību autoceļi un ielas, t. sk.:	5652	32828	-	38480
Autoceļi	1105	29388	-	30493
Ielas	4547	3440	-	7987
Meža ceļi	24	8346	2832	11202
Māju ceļi	500	3000	-	3500
Kopā ceļi un ielas	14919	55524	2832	73275

Avots:

http://lvceli.lv/lat/valsts_celu_tikls/valsts_autocelu_klasifikacija/latvijas_celu_iedalijums_

VRG teritoriju šķērso divi valsts galvenie autoceļi:

- A12 - Jēkabpils–Rēzekne–Ludza–Krievijas robeža (Terehova) - maršruta kopgarums 166.2 km. [http://lvceli.lv/lat/valsts_celu_tikls/valsts_autocelu_klasifikacija/galvenie_autoceli]. Divu gadu laikā, no 2013. līdz 2014. gadam autoceļa posmā VRG teritorijā - no Ludzas līdz Nirzai bija veikta jauna ceļa izbūve un esošo posmu rekonstrukcija kopumā 18 kilometru garumā. Šis ir viens no galvenajiem Latvijas tranzīta ceļiem, kas ir svarīgs gan Latgales novadam, gan arī visai valstij kopumā. Darbu ietvaros uzbūvēts jauns tilts pāri Isnaudas upei, krustojumos ar vietējās lietošanas ceļiem izbūvēti četri caurbraucamie tuneļi. Lai samazinātu pieslēgumu skaitu, šosejai tika izbūvēti blakusceļi aptuveni septiņu kilometru garumā.

Pirms tam tika īstenoti autoceļa posmu Nirza-Plocki un Plocki –Zilupes tilts rekonstrukcija.

Pēc Latvijas Valsts ceļu datiem satiksmes intensitāte ceļa posmā Ludza–Krievijas robeža (Terehova) 2014. gadā bija ap 1476 automašīnām diennaktī, no kurām apmēram 45% ir kravas transports.

- A13 - Krievijas robeža (Grebņeva)–Rēzekne–Daugavpils–Lietuvas robeža (Medumi) - maršruta kopgarums 163.4 km.

[http://lvceli.lv/lat/valsts_celu_tikls/valsts_autoceļu_klasifikacija/galvenie_autoceļi].

Pēc Latvijas Valsts ceļu datiem satiksmes intensitāte posmā Kārsava- Krievijas robeža (Grebņeva) 2014. gadā bija ap 1030 automašīnām diennaktī, no kurām apmēram 37% ir kravas transports. Šobrīd tiek paredzēta ceļa posma Kārsava- Krievijas robeža (Grebņeva) rekonstrukcija.

➤ Reģionālie autoceļi: Ludzas novadā kopgarums - 41.5 km; Kārsavas novadā – 49.646 km; Zilupes novadā – 30.97 un Ciblas novadā – 13.89. [Pēc novadu attīstības programmu datiem].

➤ Vietējie autoceļi: Ludzas novadā kopgarums - 244.18 km; Kārsavas novadā – 112.328 km; Zilupes novadā – 81.98 km un Ciblas novadā – 145,337 km. [Pēc novadu attīstības programmu datiem].

Šobrīd autoceļi VRG teritorijā pakāpeniski tiek atjaunoti. Šogad tiks veikta ceļa posma Pušmucova - Ludza rekonstrukcija. Novadu centros autoceļiem ir asfalta segums, bet nomalē – zemes ceļi.

Ludzas novada teritoriju šķērso starptautiskas nozīmes dzelzceļa līnija Rīga – Maskava, kas nodrošina gan kravas, gan pasažieru pārvadājumus. Kārsavas novada teritoriju šķērso dzelzceļš, pa kuru kursē vilcieni Rīga-Sanktpēterburga un Viļņa - Sanktpēterburga.

Ludzas novadā ir 3 degvielas uzpildes stacijas, kuru darbību nodrošina: SIA „East– West Transit”, SIA „RusLatNafta” un AS „Virši - A”. Kārsavas novadā degvielas uzpildes stacijas darbību nodrošina AS „Virši - A” un SIA „RusLatNafta”; Zilupes novadā – SIA „Passim”.

Bijušā Ludzas rajona teritorijas sabiedriskos transporta pakalpojumus nodrošina autobusu pārvadājumi, vieglie taksometri, kā arī pagasta pārvalžu autobusi, kas nodrošina skolēnu pārvadājumus. Reģionālās vietējas nozīmes maršrutos pakalpojumus sniedz viens pārvadātājs – SIA „Ludzas ATU”. Reģionālās nozīmes starppilsētu pārvadājumus bijušajā Ludzas rajona teritorijā iedzīvotājiem nodrošina vairāki sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji: SIA „Norma A”, kas veic starppilsētu pārvadājumus no Kārsavas caur Ludzu uz Rīgu (Kārsava – Ludza – Rīga); SIA Daugavpils AP un SIA „Norma A” (Ludza – Rēzekne – Daugavpils); A/S

„Rēzeknes autobusu parks” (Rēzekne – Ludza – Sebeža; Rēzekne – Ludza – Pleskava) kā arī citi pārvadātāji.

VRG teritorijas nozīmīgu vietu ieņem velotransports. Daudzi iedzīvotāji pārvietojās ar velosipēdiem, uzlabojot savu veselības stāvokli. Vietām ir uzstādītas velosipēdu novietnes. Ir izstrādāti velotūrisma maršruti.

Biedrības un nodibinājumi

Ja cilvēkam ir motivācija un tiek piedāvāti rīki, lai uzlabotu personīgo un kopienas dzīves kvalitāti, lai justos droši un būtu laimīgs, vienlaikus esot atbildīgam un saudzējot apkārtējo vidi, tad, pirmkārt, stiprinās savstarpējā uzticēšanās un paļaušanās, kas ir būtisks nosacījums mazas valsts attīstībai; otrkārt, palielinās darba devēju skaits un mazinās bezdarbs; un, treškārt, samazinās izmaksu apjoms, kas nodokļu maksātājiem jāiegulda sociālo, vides un citu problēmu mazināšanai.

Biedrības un nodibinājumi ir gan sabiedrības pašorganizēšanās forma, gan pilsoniskās sabiedrības aktivitātes rādītājs. Jo biežāk un vairāk iedzīvotāji iesaistās sabiedriskajā dzīvē un pārvaldē, jo aktīvāka ir pilsoniskā sabiedrība.

Zilupes novads – 1,49 (NVO blīvums uz 1000 iedzīvotājiem) organizācijas jeb kopumā reģistrētas piecas biedrības un nodibinājumi; Šis rādītājs ir zemākais Valstī.

Latvijas vidējais rādītājs par nevalstisko organizāciju blīvumu uz 1000 iedzīvotājiem ir 8,48 biedrības un nodibinājumi. Skatot datus pa Latvijas reģioniem, Rīgas reģionā (iekļaujot Rīgas pilsētu) ir vislielākais NVO blīvums uz 1000 iedzīvotājiem, kas tuvinās valstī vidējam rādītājam, otrajā vietā ir Kurzeme un Vidzeme ar nedaudz zemākiem rādītājiem, taču vismazākais NVO blīvums uz 1000 iedzīvotājiem ir Latgalē (5,37).¹

Biedrības *Latvijas Pilsoniskā alianse* 2013. gada pētījums *Pārskats par NVO sektoru Latvijā*.

Tabula 1.21.

Organizāciju skaits Latvijas pašvaldībās līdz 2013. gada 3.jūlijam

Rīga	Skaits	Pašvaldība	Skaits	Pašvaldība	Skaits
Daugavpils	7813	Inčukalna novads	53	Rēzekne	179
Liepāja	430	Jaunjelgavas novads	22	Rēzeknes novads	212
Jelgava	885	Jaunpiebalgas nov.	19	Riebiņu novads	29
Jūrmala	347	Jaunpils novads	25	Rojas novads	28
Aglonas novads	440	Jelgavas novads	162	Ropažu novads	56
Aizkraukles novads	25	Jēkabpils	105	Rucavas novads	17
Rīga	56	Jēkabpils novads	30	Rugāju novads	20
Daugavpils	58	Kandavas novads	92	Rundāles novads	21
Liepāja	22	Kārsavas novads	27	Rūjienas novads	33
Jelgava	44	Kocēnu novads	62	Salacgrīvas novads	91
Jūrmala	12	Kokneses novads	23	Salas novads	16
Aglonas novads	137	Krāslavas novads	71	Salaspils novads	153
Aizkraukles novads	51	Krimuldas novads	39	Saldus novads	195
Rīga	28	Krustpils novads	32	Saulkrastu novads	64
Daugavpils	29	Kuldīgas novads	228	Sējas novads	17
Liepāja	80	Ķeguma novads	50	Siguldas novads	162
Jelgava	92	Ķekavas novads	203	Skrīveru novads	24
Jūrmala	52	Lielvārdes novads	75	Skrundas novads	29
Aglonas novads	7	Limbažu novads	148	Smiltenes novads	86
Aizkraukles novads	95	Līgatnes novads	29	Stopiņu novads	71
Rīga	127	Līvānu novads	66	Strenču novads	18
Daugavpils	29	Lubānas novads	22	Talsu novads	219
Liepāja	33	Ludzas novads	63	Tērvetes novads	23
Jelgava	77	Madonas novads	186	Tukuma novads	160
Jūrmala	56	Mazsalacas novads	28	Vaiņodes novads	11
Aglonas novads	15	Mālpils novads	20	Valkas novads	51
Aizkraukles novads	113	Mārupes novads	178	Valmiera	199
Cīblas novads	13	Mērsraga novads	10	Varakļānu novads	12
Dagdas novads	39	Naukšēnu novads	13	Vārkavas novads	14
Daugavpils novads	115	Neretas novads	21	Vecpiebalgas novads	32
Dobeles novads	124	Nīcas novads	22	Vecumnieku novads	56
Dundagas novads	24	Ogres novads	247	Ventspils	233
Durbes novads	21	Olaines novads	78	Ventspils novads	78
Engures novads	48	Ozolnieku novads	101	Viesītes novads	27
Ērgļu novads	24	Pārgaujas novads	34	Viļakas novads	40
Garkalnes novads	84	Pāvilostas novads	37	Viļānu novads	26
Grobiņas novads	83	Pļaviņu novads	34	Zilupes novads	5
Gulbenes novads	128	Preiļu novads	77	Nezināms	2
Iecavas novads	39	Priekules novads	35	KOPĀ	17550
Ikšķiles novads	75				
Ilūkstes novads	32				

Tabula 1.22

Organizāciju blīvums uz 1000 iedzīvotājiem Latvijas pašvaldībās

Pašvaldība	Indekss	Pašvaldība	Indekss	Pašvaldība	Indekss
Rīga	11,86	Inčukalna novads	6,68	Rēzekne	5,54
Daugavpils	4,61	Jaunjelgavas nov.	3,80	Rēzeknes nov.	7,52
Liepāja	11,53	Jaunpiebalgas nov.	7,95	Riebiņu nov.	5,24
Jelgava	5,83	Jaunpils novads	10,20	Rojas novads	7,05
Jūrmala	8,65	Jelgavas novads	6,57	Ropažu novads	8,11
Aglonas nov.	6,36	Jēkabpils	4,26	Rucavas novads	9,37
Aizkraukles nov.	6,23	Jēkabpils novads	5,90	Rugāju novads	8,46
Aizputes novads	6,26	Kandavas novads	10,35	Rundāles novads	5,68
Aknīstes novads	7,41	<u>Kārsavas novads</u>	<u>4,30</u>	Rūjienas novads	5,92
Alojas novads	8,28	Kocēnu novads	9,82	Salacgrīvas nov.	10,93
Alsungas novads	8,16	Kokneses novads	4,22	Salas novads	4,21
Alūksnes novads	7,98	Krāslavas novads	4,06	Salaspils novads	6,83
Amatas novads	9,00	Krimuldas novads	7,33	Saldus novads	7,62
Apes novads	7,30	Krustpils novads	5,26	Saulkrastu nov.	10,93
Auces novads	3,95	Kuldīgas novads	9,18	Sējas novads	7,41
Ādažu novads	7,98	Ķeguma novads	8,72	Siguldas novads	9,68
Babītes novads	9,78	Ķekavas novads	9,26	Skrīveru novads	6,47
Baldones novads	9,49	Lielvārdes novads	7,22	Skrundas novads	5,46
Baltinavas nov.	5,95	Limbažu novads	8,32	Smiltenes novads	6,58
Balvu novads	6,71	Līgatnes novads	7,87	Stopiņu novads	7,03
Bauskas novads	4,97	Līvānu novads	5,28	Strenču novads	4,70
Beverīnas novads	8,90	Lubānas novads	8,67	Talsu novads	7,01
Brocēnu novads	5,29	<u>Ludzas novads</u>	<u>4,43</u>	Tērvetes novads	6,24
Burtnieku novads	9,27	Madonas novads	7,41	Tukuma novads	5,23
Carnikavas nov.	8,34	Mazsalacas novads	8,09	Vaiņodes novads	4,21
Cesvaines nov.	5,35	Mālpils novads	5,52	Valkas novads	5,48
Cēsu novads	6,19	Mārupes novads	11,16	Valmiera	7,92
<u>Cīblas novads</u>	<u>4,52</u>	Mērsraga novads	6,11	Varakļānu novads	3,37
Dagdas novads	4,71	Naukšēnu novads	6,54	Vārkavas novads	6,63
Daugavpils nov.	4,58	Neretas novads	5,42	Vecpiebalgas n.	7,69
Dobeles novads	5,58	Nīcas novads	6,15	Vecumnieku nov.	6,37
Dundagas novads	5,68	Ogres novads	6,82	Ventspils	6,01
Durbes novads	6,89	Olaines novads	3,88	Ventspils novads	6,43
Engures novads	6,34	Ozolnieku novads	10,36	Viesītes novads	6,53
Ērgļu novads	7,52	Pārgaujas novads	8,60	Viļakas novads	7,06
Garkalnes novads	10,81	Pāvilostas novads	12,98	Viļānu novads	4,06
Grobiņas novads	8,88	Pļaviņu novads	5,99	<u>Zilupes novads</u>	<u>1,49</u>
				VIDĒJI	8,48

2.daļa. LUDZAS RAJONA PARTNERĪBA - LEADER PASĀKUMA REALIZĒTĀJA CIBLAS, KĀRSAVAS UN ZILUPES NOVADU TERITORIJĀ

Lauku attīstība ir vitāli svarīga politikas joma, jo vairāk nekā 56% 27 Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu iedzīvotāju dzīvo lauku rajonos, kas aizņem 91% no ES teritorijas.¹

Nozīmīgākais finansiālais atbalsts lauku reģionu kontekstā ir Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA), kas palīdz īstenot Eiropas lauku attīstības politiku. No tā finansē lauku attīstības programmas dalībvalstīs un ES reģionos. Lai Latvijā tiktu ieviests ELFLA finansējums lauksaimniecības un lauku attīstībai, Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādā Lauku attīstības programmu (LAP), kas ir politikas plānošanas dokuments fonda realizēšanai.

Lai iesaistītu lauku iedzīvotājus vietējās attīstības procesā 1991.gadā tika izveidota LEADER pieeja, kas paredz mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt lauku problēmām jaunus risinājumus. LEADER būtība ir uzlabot dzīves kvalitāti cilvēkam laukos, domājot gan par ekonomiskajiem, gan sociālajiem pārkārtojumiem un arī vides saglabāšanas iespējām. Kopš 2004.gada šī programma ir pieejama arī Latvijas lauku teritoriju iedzīvotājiem.

LEADER pieejas galvenais elements ir vietējās rīcības grupas (VRG), kas izstrādā vietējās attīstības stratēģiju - detalizētu attīstības plānu konkrētajai lauku teritorijai. VRG ir atbildīgas par šo plānu realizāciju, koordinē projektu pieteikumu sagatavošanu un to īstenošanu. VRG darbība ir LEADER centrālais elements.

LEADER tika uzsākta ar mērķi uzlabot lauku teritoriju attīstības potenciālu, izmantojot vietējo iniciatīvu un iemaņas, veicinot zinātības apgūšanu par vietējo integrēto attīstību un izplatot šo zinātību citās lauku teritorijās. LEADER mērķi atbilst ES kopējās lauku attīstības politikas mērķiem.

Nepārtrauktā attīstībā esošajā Kopējā lauksaimniecības politikā (KLP) ir ņemta vērā lauku teritoriju un ainavu dažādība, vietējo iezīmju daudzveidība un augošā vērtība, ko sabiedrība piešķir kvalitatīvai dabiskai videi. Šīs ir lielākās ES lauku apvidu vērtības.

LEADER ir saīsinājums no "saiknes starp lauku attīstības darbībām" (franču valodā "*Liaison entre actions de développement rural*"). Kā redzams no nosaukuma, tā ir metode lauku attīstības ierosināšanai un īstenošanai vietējās lauku kopienās, nevis stingri noteikts veicamo pasākumu kopums. Pieredze liecina, ka ar LEADER var kardināli izmainīt lauku apvidos dzīvojošo cilvēku ikdienu. Tai var būt nozīmīga loma sen pastāvošu un jaunu problēmu inovatīvā

¹ VRG pašnovērtējuma rokasgrāmata, Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts, 2015

risināšanā, un tā kļūst par sava veida “laboratoriju” vietējo spēju un prasmju pilnveidošanai un jaunu metožu pārbaudei ar mērķi atrisināt lauku kopienu vajadzības.

Lauku kā komplicētas sociāli teritoriālas vienības attīstība pilnībā atbilst LEADER principiēm. Ar lauksaimniecību, zivsaimniecību un mežsaimniecību (produkcijas ražošana tirgum) saistītā lauku iedzīvotāju grupa samazinās, pieaug un nākotnē vēl vairāk pieaugs lauku iedzīvotāju skaits, kam lauki ir tikai dzīvesvieta, bet darbs pilsētās. Liela daļa lauku iedzīvotāju savas aktivitātes šajās, agrāk tradicionālajās, darbības jomās noreducējuši līdz lauku mājsaimniecības līmenim, bet daudzi arī ar to vairs nenodarbojas. Lauku attīstība realizējas kā *consensus* starp daudzām iedzīvotāju grupām. Lauku attīstības politikai jārisina visu lauku iedzīvotāju problēmas. LEADER pieeja ir ļoti svarīga kopienas attīstībai un resursu (finansu, cilvēkresursu, administratīvo u.c.) mobilizācijai, dažādu sociālo aģentu iesaistīšanā lauku attīstības jautājumu risināšanā.

Ar LEADER lauku teritorijas tiek aicinātas pētīt jaunus veidus konkurētspējas nostiprināšanai, maksimāli izmantot savas iespējas un pārvarēt problēmas, ar kurām tās var sastapties, tādas kā iedzīvotāju novecošana, slikta pakalpojumu pieejamība vai nodarbinātības iespēju trūkums. Šādā veidā LEADER veicina gan lauksaimnieku ģimeņu, gan citu lauku iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu lauku teritorijās. LEADER iniciatīvā izmanto visaptverošu pieeju lauku problēmu risināšanā. Tajā atzīts, ka vietējiem iedzīvotājiem konkurētspēja pārtikas ražošanā, pievilcīga vide un darbavietu radīšana ir savstarpēji papildinoši lauku dzīves aspekti, kuru nodrošināšanai nepieciešamas īpašas prasmes, atbilstošas tehnoloģijas un pakalpojumi un kuri jārisina kā veselums ar īpaši veidotiem politikas pasākumiem.

LEADER palīdz arī to nozaru un kategoriju saņēmējiem, kas bieži vien nesaņem citu atbalstu vai saņem nelielu atbalstu saskaņā ar citām lauku teritorijās notiekošajām programmām (piemēram, kultūras pasākumi, dabas vides uzlabošana, arhitektūras un kultūrvēsturiskā mantojuma ēku atjaunošana, lauku tūrisms, saiknes uzlabošana starp ražotājiem un patērētājiem).

LEADER pieeja balstās uz koncepciju, saskaņā ar kuru, ņemot vērā Eiropas lauku teritoriju dažādību, attīstības stratēģijas ir iedarbīgākas un efektīvākas, ja lēmumu par tām pieņem un tās īsteno vietējie dalībnieki vietējā līmenī, ar noteikumu, ka procedūras ir skaidras un pārredzamas un ka attiecīgās valsts pārvaldes iestādes sniedz atbalstu un vajadzīgo tehnisko palīdzību labas prakses pārņemšanai.

LEADER atšķiras no tradicionālākiem lauku politikas pasākumiem ar to, ka tajā ir norādes uz to, “kā” darboties, nevis “kas” jādara. LEADER pieeju veido septiņas galvenās iezīmes.

1. **Teritoriāla pieeja vietējās attīstības stratēģijai.** Teritoriālajā pieejā par mērķteritoriju politikas īstenošanai tiek ņemta maza, viendabīga, sociāli saliedēta teritorija, kam

bieži ir raksturīgas kopīgas tradīcijas, vietējā identitāte, piederības sajūta vai kopējas vajadzības un cerības. Ņemot šādu teritoriju par pamatu, ir vieglāk noteikt vietējās stiprās puses un vājās puses, draudus un iespējas, iekšējo potenciālu un galvenās problēmas ilgtspējīgai attīstībai. “Teritoriāls” faktiski nozīmē “vietējs”. Sagaidāms, ka šī pieeja darbosies labāk nekā citas pieejas, jo tā ļauj precīzāk pielāgot darbības faktiskajām vajadzībām un vietējās konkurētspējas priekšrocībām. Izvēlētajā teritorijā ir jābūt pietiekamai vienotībai un cilvēkresursu, finansiālo un ekonomisko resursu kritiskajai masai, lai atbalstītu dzīvotspējīgu vietējās attīstības stratēģiju. Nav svarīgi, lai teritorija atbilstu iepriekš noteiktām administratīvām robežām.

2. **„No apakšas uz augšu”**. Princips „no apakšas uz augšu” nozīmē, ka vietējie dalībnieki piedalās stratēģisku lēmumu pieņemšanā un vietējās teritorijas attīstības prioritāšu izvēlē. Princips „no apakšas uz augšu” ir visizteiktākā no septiņām LEADER iezīmēm. Lauku politikas pasākumi, kuros ievērota šī pieeja, jāveido un jāīsteno tādā veidā, kas ir vislabāk pielāgots to kopienu vajadzībām, kurām šie pasākumi ir paredzēti. To var nodrošināt, iesaistot vietējās ieinteresētas personas uzņemties vadību un līdzdarboties. Vietējo dalībnieku iesaistīšana nozīmē ne tikai valsts un privātā sektora pārstāvību, bet arī visu iedzīvotāju ekonomisko un sociālo interešu grupu pārstāvju interešu realizāciju VRG darbībā. Iedzīvotāju spēju un prasmju veidošana VRG darbībā ir ļoti svarīga augšupvērstās pieejas sastāvdaļa un tās svarīgākie elementi ir:

- vietējo iedzīvotāju informēšana, apmācība, līdzdalība; iedzīvotāju iesaistīšana teritorijas stipro un vājo pušu noskaidrošanā (**situācijas analīzē**);
- dažādu interešu grupu līdzdalība vietējās attīstības stratēģijas veidošanā (**teritorijas attīstības vajadzību identificēšanā**);
- skaidru kritēriju noteikšana pašu izstrādātās stratēģijas īstenošanai piemērotu darbību (projektu) atlasei vietējā līmenī (**darbības caurskatāmība**).

Vietējo iedzīvotāju līdzdalība jānodrošina ne tikai sākotnējā (stratēģijas izstrādes) posmā, bet arī visā tās īstenošanas procesā, veicinot stratēģijas īstenošanu, atlasīto projektu ieviešanu un iegūtās pieredzes un saņemtās apmācības rezultātu apkopošanu nākotnei. Lai panāktu iedzīvotāju vienprātību attīstības problēmu sekmīgā atrisināšanā, izmantojot dialogu un sarunas starp iesaistītajiem dalībniekiem, ļoti svarīgi ir nodrošināt caurskatāmību vietējo resursu mobilizācijas un interešu grupu savstarpējo konsultāciju procedūrās.

Par vietējo iedzīvotāju iesaisti attīstības stratēģiju izstrādē var liecināt iedzīvotāju informēšanas pasākumi par VRG veidošanu un darbību, iedzīvotāju viedokļu noskaidrošana (iedzīvotāju aptaujas, stratēģiju sabiedriskas apspriešanas, fokusgrupu diskusijas u.c.) stratēģijas

izstrādes gaitā, mērķgrupu pārstāvju iesaiste projektu īstenošanā, mērķgrupu viedokļu noskaidrošana pēc projekta realizācijas (aptaujas, fokusgrupu diskusijas utml.).

3. **Partnerattiecības starp publisko un privāto sektoru: VRG.** Tiek izmantots Privātās publiskās partnerības princips (PPP). PPP nav jauns jēdziens, jo atsevišķi tās veidi ir novērojami jau senā vēsturē. Šodien pasaulē arvien vairāk valstu PPP jau ir kļuvusi par alternatīvu tradicionālajam publisko investīciju modelim un risinājumu sekmīgai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai, infrastruktūras attīstīšanai un uzturēšanai, kas ir aktuāli visai sabiedrībai. PPP plaši izmatota ir Lielbritānijā, Īrijā, Nīderlandē, Francijā, ASV, Kanādā, Austrālijā un virknē citu pasaules valstu.²

4. **Inovāciju atbalstīšana.** LEADER var būt nozīmīga loma, veicinot jaunas novatoriskas pieejas lauku teritoriju attīstībai. Šādi jauninājumi (inovācijas) tiek veicināti, piešķirot VRG lielu rīcības brīvību un elastīgumu lēmumu pieņemšanā par darbībām, kuras tās vēlas atbalstīt. Inovācijas VRG darbībā ir jāsaprot ļoti plašā nozīmē, tās var būt jauns produkts, jauns process, jauna organizācija vai jauns tirgus. Plašā inovāciju definīcija attiecas gan uz lauku, gan uz pilsētu teritorijām. Tomēr, tā kā lauku apvidos ir mazs iedzīvotāju blīvums un salīdzinoši zems cilvēkresursu un fizisko resursu līmenis, lauku teritorijām ir vājāka saikne ar pētniecības un projektu izstrādes centriem, un tām var būt grūtāk ieviest kardinālas inovācijas, lai gan arī tas, protams, ir iespējams. Lauku teritorijās inovācijas bieži vien var būt arī citur radīto jauninājumu pārņemšana un pielāgošana vietējiem apstākļiem, vietējo, tradicionālo darbības formu modernizēšana kā arī jaunu risinājumu atrašana ieilgušām problēmām, kuras nav izdevies pietiekami labi un ilgtspējīgi atrisināt agrāk. ar citiem politikas pasākumiem.

5. **Integrētās un daudznozaru darbības.** LEADER nav nozaru attīstības programma; vietējai attīstības stratēģijai ir jābūt ar daudznozaru pamatojumu, integrējot vairākas darbības nozares. Vietējās stratēģijās iekļautajām darbībām un projektiem jābūt savstarpēji saistītiem, un tie jākoordinē kā vienots vesels. Integrēšana var attiekties uz darbībām, ko veic vienā nozarē, uz visām programmas darbībām vai uz kādu darbību kopumu, vai – jo īpaši – uz saiknēm starp dažādiem dalībniekiem un sektoriem ekonomikas, sociālajā, kultūras un vides jomā.

6. **Informācijas tīklu veidošana.** Informācijas tīklu veidošana ietver sasniegumu, pieredzes un zinātības apmaiņu starp LEADER grupām, lauku teritorijām, pārvaldes iestādēm un organizācijām, kas ir iesaistītas lauku attīstībā ES teritorijā, neatkarīgi no tā, vai tās pieder pie tiešajiem LEADER labuma guvējiem. Šādu tīklu veidošana nozīmē labas prakses tālāknošanu,

² http://www.fm.gov.lv/lv/sadala/ppp/par_ppp/ppp_skaidrojums/

jauninājumu izplatīšanu un pieredzes pilnveidošanu, pamatojoties uz vietējā lauku attīstībā gūtajām atziņām. Veidojot šādus tīklus, tiek stiprinātas saiknes starp cilvēkiem, projektiem un lauku teritorijām, tādējādi palīdzot pārvarēt izolāciju, kurā atrodas daži lauku reģioni.

7. **Sadarbība.** Sadarbība sniedzas tālāk par tīklu veidošanu. Tā nozīmē, ka vietējā rīcības grupa uzņemas kopīgu projektu ar citu LEADER grupu vai ar grupu, kas izmanto līdzīgu pieeju citā ES dalībvalstī vai pat trešā valstī. Tā var palīdzēt grupām atrisināt noteiktas problēmas vai pievienot vērtību vietējiem resursiem. Piemēram, sadarbība var būt veids, kā panākt kritisko masu, kas vajadzīga konkrētam projektam, lai projekts būtu dzīvotspējīgs, vai veids, kā sekmēt papildinošas darbības, piemēram, LEADER grupu veikta kopīga tirdzniecība dažādos reģionos, kuriem raksturīgi kādi īpaši produkti/ražojumi (piem. kazas piens un siers, vilna, utt.), vai kopīgas tūrisma iniciatīvas, kuru pamatā ir kopīgs kultūras mantojums (tautas mūzika, pirts tradīcijas, maizes cepšana, dažādas radošās darbnīcas utt.). Sadarbības projekts nav tikai vienkārša pieredzes apmaiņa. Tam ir jābūt konkrētam kopīgam projektam, kura vadību, vēlams, nodrošina ar kopīgu struktūru. Saskaņā ar LEADER iespējami dažādi sadarbības veidi, kas nodrošina sadarbību starp LEADER grupām no vismaz divām dalībvalstīm vai ar tādām grupām no trešajām valstīm, kurās izmanto līdzīgu pieeju.

Vietējās partnerības jeb tā sauktās “vietējās rīcības grupas” (VRG) veidošana ir svarīga LEADER pieejas iezīme, kas jau sākotnēji bijusi pieejas pamatā. VRG uzdevums ir izstrādāt un īstenot vietējo attīstības stratēģiju, pieņemot lēmumus par šīs stratēģijas finanšu resursu piešķiršanu un pārvaldīt tos. VRG ir iedarbīgs līdzeklis ilgtspējīgas attīstības veicināšanā:

- 1) VRG koncentrē un apvieno cilvēkresursus, finanšu u.c. resursus, kas pieejami valsts, privātajā, pilsoniskās sabiedrības un nevalstisko organizāciju sektorā;
- 2) VRG apvieno vietējos dalībniekus kolektīvos projektos un vairāknozaru darbībās, lai panāktu sinerģiju, kopīgu idejisko pamatu un kritisko masu, kas vajadzīga, lai uzlabotu teritorijas ekonomisko konkurētspēju;
- 3) samazinot konfliktu iespējamību un veicinot risinājumu rašanu sarunu ceļā ar apspriežu un debašu palīdzību, VRG pastiprina dialogu un sadarbību starp dažādām lauku teritoriju iedzīvotāju grupām, kuriem bieži ir maz pieredzes kopīgā sadarbībā;
- 4) izmantojot mijiedarbību starp dažādiem partneriem, VRG veicina pielāgošanās un pārmaiņu procesu lauksaimniecības, zivsaimniecības un mezsaimniecības un to produktu pārstrādes nozarē (piemēram, augstvērtīgi produkti, pārtikas aprīte), vides jautājumu integrēšanu lēmumu pieņemšanas procesā, lauku ekonomikas dažādošanu un dzīves kvalitātes uzlabošanu.

VRG jāapvieno valsts un privātā sektora partneri, jānodrošina labs līdzsvars starp dažādiem sociālajiem aģentiem un jāpārstāv visas vietējās interešu grupas no dažādiem attiecīgās teritorijas sociālekonomiskiem sektoriem. Lēmumu pieņemšanā VRG ir svarīgi iesaistīt arī privātos partnerus. VRG pieņem lēmumus par vietējās lauku attīstības stratēģijas virzību un saturu un par dažādiem finansējamiem projektiem. Faktiskos maksājumus, pamatojoties uz VRG atlasītiem projektiem veic nevis VRG, bet LAD, kas pārvalda (administrē) finansējumu.

Nozīmīgākās lauku teritoriju sociāli ekonomiskās grupas, kuras visaktīvāk piedalās vietējās iniciatīvās, ir:

- 1) ražotāju grupas (kas pārstāv lauksaimniekus, darbiniekus, kas nav nodarbināti lauksaimniecībā, un mikrouzņēmumus);
- 2) tirgotāju apvienības;
- 3) iedzīvotāji un viņu vietējās organizācijas;
- 4) vietējie politiķi;
- 5) vides aizsardzības organizācijas;
- 6) kultūras un kopienas pakalpojumu sniedzēji (kultūras namu darbinieki, bibliotekāri utml.);
- 7) sieviešu organizācijas;
- 8) jaunieši.

VRG funkcijas ir sekojošas:

- 1) izstrādājot vietējās attīstības stratēģiju apvienot visas ieinteresētās grupas kādā teritorijā;
- 2) saistīt kopā dažādos vietējās attīstības pasākumus;
- 3) izmantot iespējas, ko piedāvā vietējie resursi – dabas vide un kultūrvēsturiskais mantojums, vietējie iedzīvotāji, uzņēmēji, vietējie viedokļu līderi utml.;
- 4) darbojoties vietējās kopienas interesēs, skatīties uz teritorijas kā vienota veseluma attīstību, pārvarot sadrumstalotību, ko rada atsevišķu nozaru attīstības plāni.

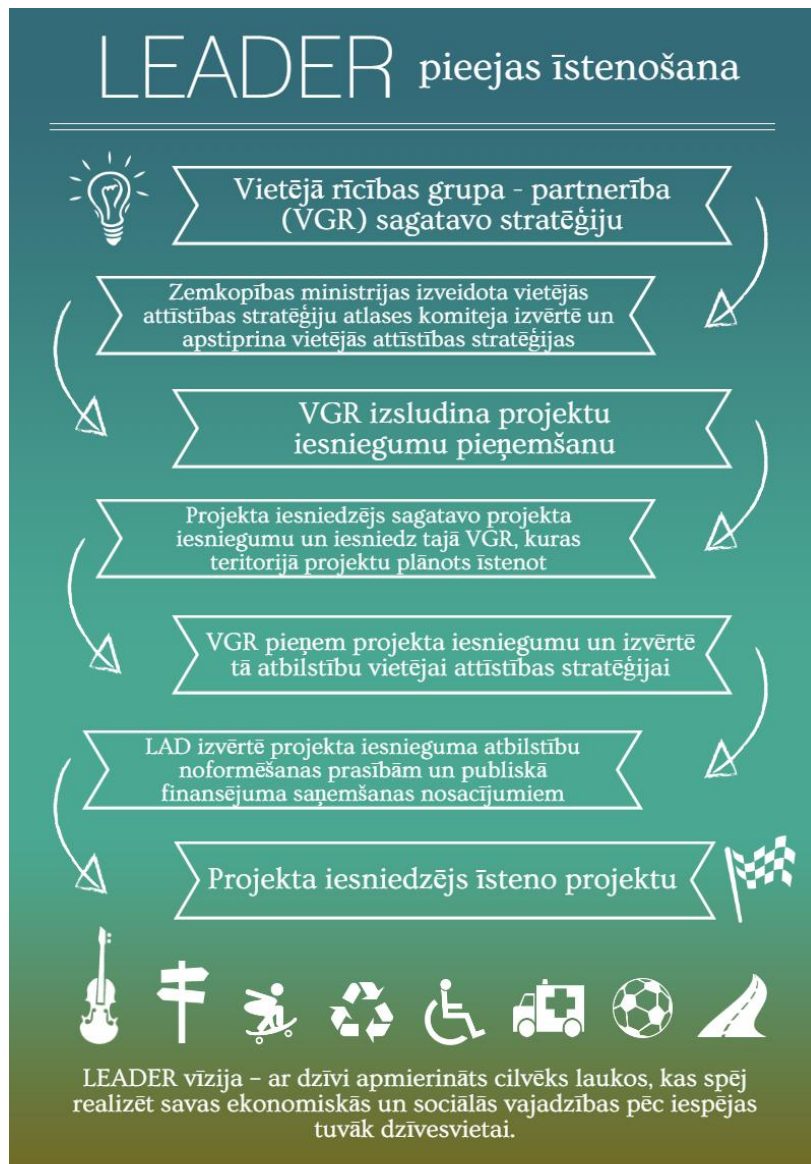
VRG ir autonomas lēmumu pieņemšanā un spēj ar jaunu skatījumu raudzīties uz vietējiem resursiem, tās ir atvērtas novatoriskām idejām.

Būtiska VRG iezīme ir līdzvērtīgas partnerības ievērošana organizācijas lēmumu pieņemšanā, kas nosaka, ka integrētās lauku attīstības stratēģijas izstrādē, apstiprināšanā un ieviešanā līdzvērtīgi jāpiedalās pārstāvjiem no vietējam pašvaldībām, uzņēmējiem, vietējās attīstības organizācijām un iedzīvotāju grupām.

VRG ir organizācijas, kuru galvenā funkcija ir izstrādāt vietējās attīstības stratēģiju un mobilizēt lauku kopienas vietējās attīstības stratēģijas realizēšanai un ES finansējumu piedāvāto

iespēju izmantošanai - izplatīt informāciju par pieejamo finansējumu, atklātajiem projektu iesniegšanas konkursiem, nodrošināt konsultācijas projektu rakstīšanas procesā, veikt projektu pieteikumu gala varianta izvērtēšanu un to projektu atlasīti uz LAD. (skat. 1.att.).

Attēls 2.1. LEADER pieejas īstenošana

powered by
Piktochart
make information beautiful

Avots: <http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/leader/leader-pieejas-istenosana-2014-2020/>

VRG izstrādā vietējās attīstības stratēģiju, rosina aktīvos kopienu pārstāvjus (indivīdus, organizācijas) sagatavot un iesniegt projektus tās realizācijai. Vietējā attīstības stratēģija ir detalizēts plāns, ko izstrādājusi un apstiprinājusi VRG, apzinot savas teritorijas iedzīvotāju

vajadzības un saskaņojot tās ar kopējām attīstības prioritātēm, kas noteiktas stratēģiskajos attīstības plānošanas dokumentos.

Vietējā attīstības stratēģijā tiek ietverta detalizēta lauku teritorijas situācijas analīze, noskaidrotas un izanalizētas galvenās attīstības problēmas un vajadzības, uz kuru pamata tiek veidota lauku teritorijas attīstības vīzija, noteiktas galvenās prioritātes un paredzētas konkrētas rīcības, kas sekmēs šīs teritorijas attīstību, veicinās inovācijas, stiprinās lauku ekonomiku, nodrošinās pilnvērtīgu lauku iedzīvotāja dzīves kvalitāti. Vietējās attīstības stratēģijas izstrādes gaitā ir svarīgi identificēt teritorijā nozīmīgākās sociālās grupas un to vajadzības, jo lauku attīstības politikas ietvaros tiek risinātas visu lauku iedzīvotāju problēmas. Citiem vārdiem – LEADER ietvaros realizēto pasākumu mērķgrupas jeb labuma guvēji ir visas konkrētās teritorijas iedzīvotāju grupas.

Vietējā attīstības stratēģija tiek īstenota projektu veidā un tās īstenošanai LAP ir iespēja piesaistīt atbalstu no ELFLA un līdzfinansētiem pasākumiem.

VRG ir iesaistīta plašā lauku attīstības aģentu tīklā, ko veido gan sadarbības partneri (aktīvās sociāli ekonomiskās grupas, pašvaldības, vietējie politiķi u.c.), gan valsts pārvaldes institūcijas, kas realizē lauku politiku (uzrauga un finansē konkrētu politikas pasākumu realizāciju - ZM, LAD), gan arī labuma guvēji no realizētajiem pasākumiem – konkrētu pasākumu mērķgrupas un visi teritoriju iedzīvotāji kopumā.

Ludzas rajona partnerība

2006.gada 30. jūnijā tika nodibināta biedrība „Ludzas rajona partnerība”, turpmāk tekstā Partnerība. Partnerība ir biedrība, kurā uz brīvprātības un līdztiesības principiem ir apvienojušās juridiskās un fiziskās personas, kas atbalsta partnerības darbības mērķi un atzīst partnerības statūtus. Partnerībai nav peļņas gūšanas nolūka un rakstura. Tā darbojas saskaņā ar Latvijas republikā spēkā esošo likumdošanu un statūtiem. Dibinātāji - Ludzas novadu pašvaldību, biedrību un uzņēmēju pārstāvji. Partnerība pārstāv Ciblas, Ludzas, Kārsavas un Zilupes novadu (bijušā Ludzas rajona) teritoriju iedzīvotājus.

Darbības mērķis ir paaugstināt vietējo iedzīvotāju un organizāciju kapacitāti, vietējām iniciatīvām grupām realizējot pašu izstrādātus projektus saskaņā ar vietējās rīcības grupas apstiprināto integrēto lauku attīstības izmēģinājuma stratēģiju, sekmējot ilgtspējīgu lauku attīstību kā arī iedzīvotāju labklājību.

Partnerības darbības galvenie uzdevumi:

- ✓ veicināt vietējo kopienu iniciatīvas, kas vērstas uz lauku problēmu risināšanu;

- ✓ izmantojot sabiedrības līdzdalības principus, izstrādāt stratēģijas ilgtspējīgai lauku attīstībai un nodrošināt to īstenošanu;
- ✓ attīstīt kopienu kapacitāti Ludzas rajona partnerības teritorijā;
- ✓ veidot darba grupas un koalīcijas lauku attīstības jautājumu risināšanā vietējā, reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī;
- ✓ koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Partnerības mērķa sasniegšanai;
- ✓ attīstīt sadarbību ar ārvalstu un Latvijas Republikas valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām legālām institūcijām, veicinot lauku attīstību Ludzas rajona partnerības teritorijā.

Partnerība darbības mērķa un uzdevumu izpildei:

- ✓ izstrādā un ievieš stratēģijas un programmas;
- ✓ piedalās un organizē izglītojošas un informatīvas aktivitātes;
- ✓ veic pārraudzību un pētniecisko darbību;
- ✓ sniedz metodoloģisko un praktisko palīdzību;
- ✓ veic citas likumos atļautās darbības.

Pārvaldes struktūra

Saskaņā ar biedrības statūtiem augstākā lēmēj institūcija ir kopsapulce.

Kopsapulcei ir tiesības:

- ✓ apstiprināt Partnerības statūtus un grozījumus tajos;
- ✓ ievēlēt Padomes locekļus un to kandidātus, kā arī lemt par viņu atsaukšanu saskaņā ar Kopsapulces apstiprināto nolikumu;
- ✓ ievēlēt un atsaukt revidentu saskaņā ar Kopsapulces apstiprināto nolikumu;
- ✓ apstiprināt gada budžetu, gada pārskatus un atskaites;
- ✓ izskatīt pārsūdzētos Padomes un Koordinatora lēmumus;
- ✓ pieņemt lēmumu par pašlikvidāciju vai reorganizāciju;
- ✓ vērtēt un apstiprināt Padomes, Koordinatora atskaites un Revidenta pārskatu;
- ✓ izskatīt citus ar Partnerības darbību saistītos jautājumus.

Partnerības Padome ir Kopsapulces ievēlēta konsultatīva lēmēj institūcija. Partnerības Padome sastāv no ne vairāk kā piecpadsmit Padomes locekļiem, ievērojot partnerības principu, kas paredz, ka no katra sektora: uzņēmējdarbības, valsts iestādes, pašvaldības un NVO tiek ievēlēti ne vairāk kā 5 locekļi. Padome pati sadala savus pienākumus Padomes locekļu starpā.

Partnerības Padomi ievēl Kopsapulce, ievērojot pēctecības principu, kas paredz, ka kārtējās Padomes vēlēšanās daļa Padomes locekļu tiek ievēlēta atkārtoti.

Padome:

- ✓ lemj jautājumu par mērķprogrammu veidošanu un to līdzekļu izlietošanu;
- ✓ nodrošina Kopsapulču lēmumu izpildi;
- ✓ izstrādā un apstiprina Partnerības stratēģijas;
- ✓ balstoties uz Partnerības izstrādāto stratēģiju un to īstenošanai piesaistīto resursu programmas ietvaros, izskata un izvērtē projektu iesniegumus un pieņem lēmumus par projektu apstiprināšanu vai par atteikumu piešķirt finansējumu projektu īstenošanai;
- ✓ nodrošina resursu fonda izlietojuma monitoringu un sastāda ziņojumu par fonda izlietojumu un sasniegtajiem rezultātiem;
- ✓ nodrošina Ludzas rajona interešu aizstāvību un lobēšanu reģionālā un nacionālā līmeņa institūcijās;
- ✓ apstiprina Partnerības darbības plānu un budžetu;
- ✓ izskata priekšlikumus par izmaiņām Partnerības darbībā;
- ✓ pēc nepieciešamības organizē darba grupu darbu;
- ✓ uzņem Partnerības biedrus;
- ✓ nosaka iestāšanās un biedru naudas apjomu un lemj par biedru atbrīvošanu no biedra naudas samaksas pilnībā vai daļēji;
- ✓ ievēl Koordinatoru un nosaka viņa/viņas atlīdzību, kā arī lemj par Koordinatora atsaukšanu;
- ✓ ievēl no sava vidus priekšsēdētāju;
- ✓ sagatavo Kopsapulcei atskaites par Padomes darbību;
- ✓ veido organizācijas, kā arī lemj par dalību tajās;
- ✓ veic citus Partnerības darbībai nepieciešamus pasākumus.

Padomes izpildinstitūcija ir Koordinators, kas vada un pārstāv Partnerību. To ievēl Partnerības Padome.

Partnerības Koordinators:

- ✓ nodrošina Kopsapulces un Padomes lēmumu izpildi;
- ✓ pārstāv Partnerības intereses valsts un pašvaldību institūcijās, tiesā, visa veida uzņēmumos, uzņēmēj sabiedrībās un organizācijās Latvijas Republikā un ārvalstīs;
- ✓ slēdz līgumus, izdod pilnvaras, rīkojumus u.c. dokumentus;
- ✓ pieņem un atbrīvo no darba Partnerības darbiniekus, nosakot darba algu budžeta ietvaros;
- ✓ pārvalda un rīkojas ar Partnerības naudas līdzekļiem, kustamo un nekustamo mantu;
- ✓ organizē lietvedību, grāmatvedību un statistisko uzskaiti, gada pārskatu un bilanču sastādīšanu un iesniegšanu saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;

- ✓ sasauca un organizē Kopsapulces sēdes;
- ✓ sagatavo Kopsapulcei un padomei atskaiti par savu darbību;
- ✓ sagatavo priekšlikumus par izmaiņām Partnerības darbībā;
- ✓ pilda citus Kopsapulces un Padomes uzticētus uzdevumus, kas attiecināmi uz šo amatu un ir saskaņā ar Partnerības mērķi.
- ✓ izlemj citus ikdienas jautājumus.

Partnerības darbības kontroli veic revidents, kuru ievēl biedru Kopsapulce.

Par Partnerības biedru var kļūt jebkura Latvijas Republikā vai ārvalstīs dzīvojoša fiziska vai Latvijas Republikā vai ārvalstīs reģistrēta juridiska persona, kuras darbība ir likumīgi atļauta Latvijas Republikā, kas ir gatava ar savu darbību un līdzekļiem sekmēt Partnerības mērķa sasniegšanu, kas atbalsta un apņemas ievērot Partnerības statūtus, un kas savos statūtos noteiktā kārtībā nolēmusi kļūt par Partnerības biedru.

Augstākā biedrības lēmējinstītūcija ir biedru sapulce, tās starplaikos darbojas padome 15 personu sastāvā, kas nodrošina partnerības principu: 5 pašvaldību, 5 biedrību un 5 uzņēmēju pārstāvji. Šobrīd padomē darbojas 2 Ludzas novada pārstāvji, 1 Kārsavas novada pārstāvis, 1 Ciblas novada pārstāvis un 1 Zilupes novada pārstāvis. Biedrības pārstāv: Biedrība "Kūzuls", Biedrība "Darba un kultūras centrs Līdumnieki", Biedrība "Ciblas Dzirkstelīte", Biedrība "KIRA", Biedrība „Mērdzenes Gundega”. Uzņēmējus: z/s Zelta sala, z/s Ezerzeme, IK, Jaunzemļi, SIA, CPA, Mājražotāja Mārīte Lipska.

Izveidota projektu vērtēšanas komisija trīs cilvēku sastāvā. Biedrībā darbojas 34 biedri: četras novadu pašvaldības, 15 biedrības, 15 uzņēmēji (tajā skaitā 11 zemnieku saimniecības).

Plānošanas periodā no 2009 - 2014.gadam Ludzas rajona partnerība izsludinājusi 12 projektu konkursu kārtas. Kopā iesniegti 192 projekti, apstiprināti 161, noraidīti 17, atsaukti 9, lauzts līgums 5.

Projekti sekojošās rīcībās: Sabiedriskās aktivitātes:

1. Sabiedrībai pieejamās ārtelpas labiekārtošana

- ❖ Rīcības mērķis: Atbalstīt sabiedrībai pieejamās ārtelpas labiekārtošanu.
- ❖ Plānotās darbības: Parku, skvēru, laukumu, sabiedrisko ēku, bērnu rotaļu laukumu un citu sabiedrisku vietu labiekārtošana.

2. Kultūras infrastruktūras attīstība, kultūrvēsturiskās vides un tradīciju saglabāšana

- ❖ Rīcības mērķis: Atbalstīt kultūras infrastruktūras attīstību, kultūrvēsturiskās vides un tradīciju saglabāšanu.

- ❖ Plānotās darbības: Aprīkojuma un iekārtu iegāde, telpu piemērošana, kultūras infrastruktūras objektu izveidošana un aprīkošana.

3. Sporta, tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstība

- ❖ Rīcības mērķis: Atbalstīt sporta, tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstību.
- ❖ Plānotās darbības: Aprīkojuma un iekārtu iegāde, telpu un laukumu piemērošana vai jaunu sporta, tūrisma un atpūtas infrastruktūras objektu izveidošana un aprīkošana

4. Iedzīvotāju interešu kopu, brīvā laika pavadīšanas, dienas centru, izglītības un informācijas centru izveidošana un aprīkojuma nodrošināšana

- ❖ Rīcības mērķis: Aprīkojuma un iekārtu iegāde, telpu piemērošana vai jaunu izveidošana un aprīkošana.
- ❖ Plānotās darbības: Apmācību, sevis pilnveidošanas un citu brīvā laika pavadīšanas sabiedrisko aktivitāšu nodrošināšanai un dažādošanai nepieciešamā aprīkojuma iegāde un jaunu pulcēšanās vietu izveidošana un sakārtošana.

Pakalpojumi

5. Sadzīves pakalpojumu uzņēmumu un mazo ražotņu izveide, pakalpojumu un drošības infrastruktūras izveide un darbības nodrošināšana

- ❖ Rīcības mērķis: paplašināt pakalpojumu klāstu lauku teritorijās, piemērotu telpu izveidošana un iekārtu iegāde, ka arī jaunu pakalpojumu radīšana, darba vietu saglabāšana un izveidošana.
- ❖ Planotās darbības: nodrošināt plašākai sabiedrībai pieejamus sadzīves pakalpojumus, izveidot mazās ražotnes laukos (jaunu pakalpojumu un ražotņu izveide, esošo pilnveidošana).

6. Sociālās infrastruktūras un veselības aprūpes pakalpojumu attīstība, pakalpojumu pieejamības nodrošināšana

- ❖ Rīcības mērķis: Paplašināt pakalpojumu klāstu lauku teritorijās, piemērotu telpu izveidošana, iekārtu iegāde. Jaunu pakalpojumu radīšana, darba vietu saglabāšana un izveidošana.
- ❖ Plānotās darbības: Nodrošināt plašākai sabiedrībai pieejamus dažādus pakalpojumus (jaunu pakalpojumu izveide un esošo pilnveidošanu).

Lauksaimniecība

7. Lauksaimniecības produktu ražošanas un pirmapstrādes vai pārstrādes un pirmapstrādes mājas apstākļos veicināšana

❖ Rīcības mērķis: Attīstīt lauksaimniecības produktu ražošanu un pirmapstrādi, kā arī pārstrādi un pirmapstrādi mājas apstākļos.

❖ Plānotās darbības:

❖ iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu ražošanai un pirmapstrādei, tai skaitā pašu saražotās produkcijas iepakšanai, kā arī ilggadīgo augļkopības kultūraugu (izņemot zemenes) stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu un žogu balstu iegāde, uzstādīšana un stādījumu ierīkošana;

❖ iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos, tai skaitā pašu saražotās produkcijas iepakšanai.

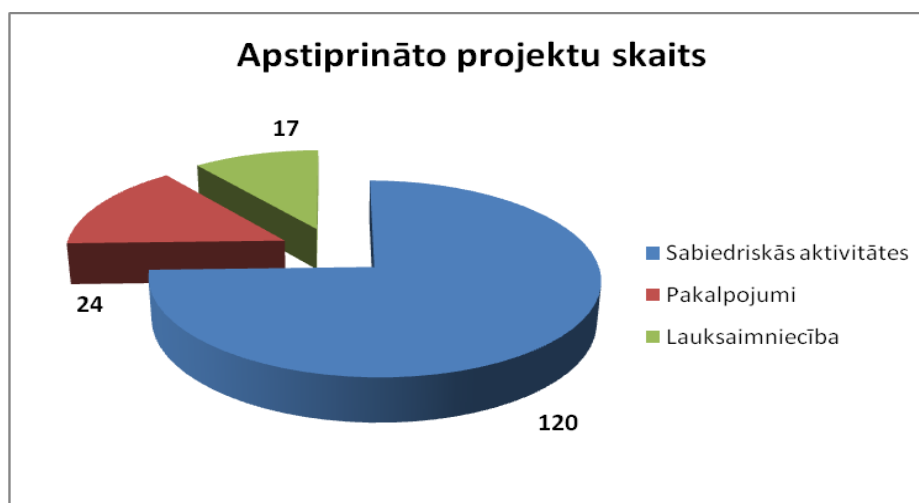
Tabula 2.1. Apstiprināto projektu skaits un finansējums ³

	Projekti	Finansējums
Sabiedriskās aktivitātes	120	892798.86
Pakalpojumi	24	144523.47
Lauksaimniecība	17	59523.48

161

Apstiprinātie un realizētie projekti (120) pamatā veicina sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu.

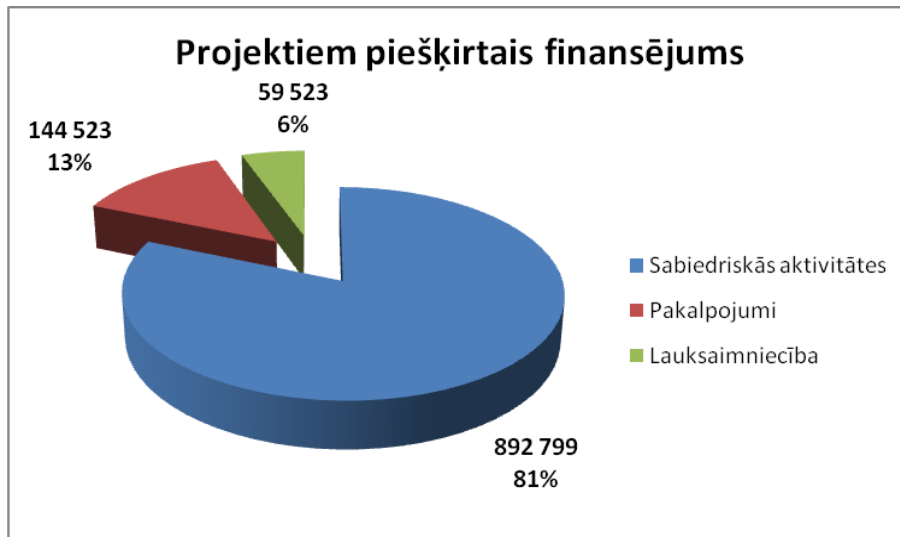
Attēls .2.2. Apstiprināto projektu skaits

Sabiedriskajās aktivitātēs apstiprināti 120 projekti, pakalpojumu aktivitātēs – 24 un lauksaimnieciskajās aktivitātēs 17 projekti.

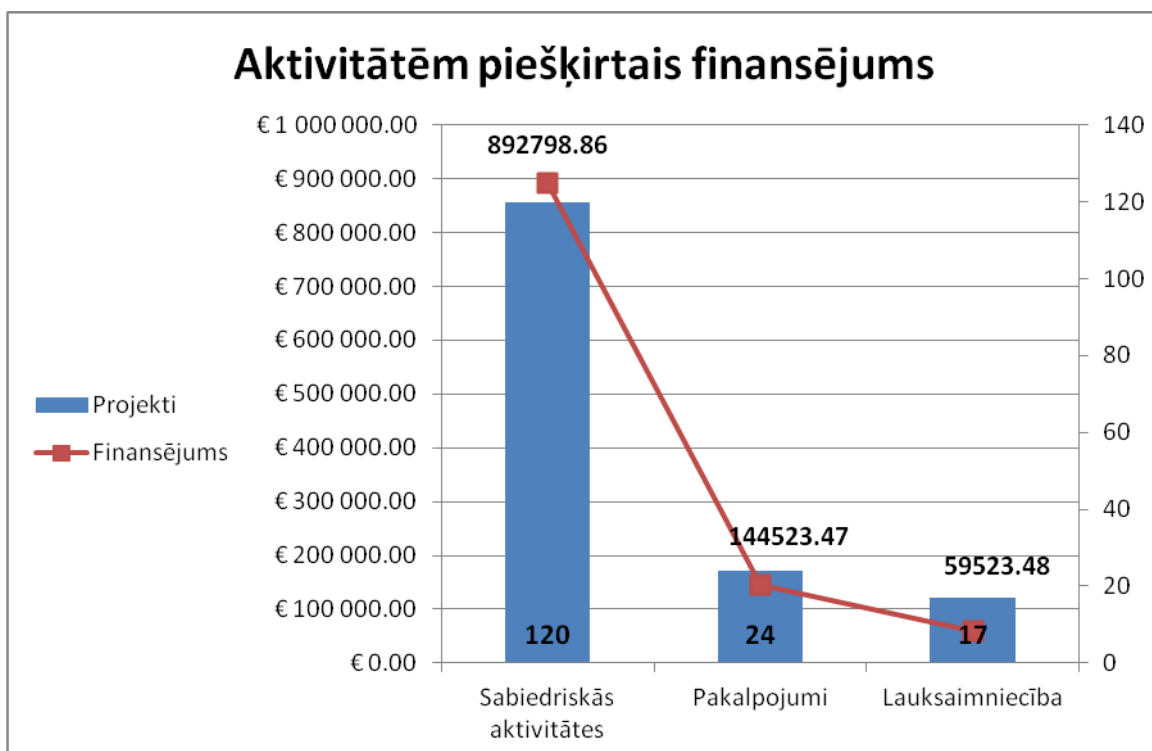
³ Avots. Biedrības dati

Attēls 2.3 Projektiem piešķirtais finansējums ⁴

Finansējums pamatā izlietots sabiedrisko aktivitāšu nodrošināšanai.

Attēls 2.4 Aktivitāšu un finansējuma salīdzinājums ⁵

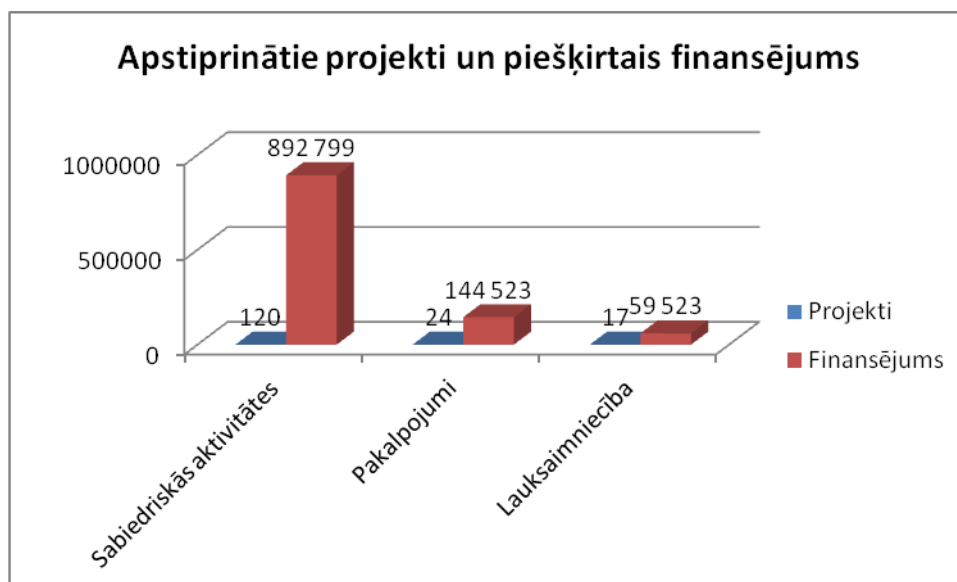

⁴ Avots. Biedrības dati

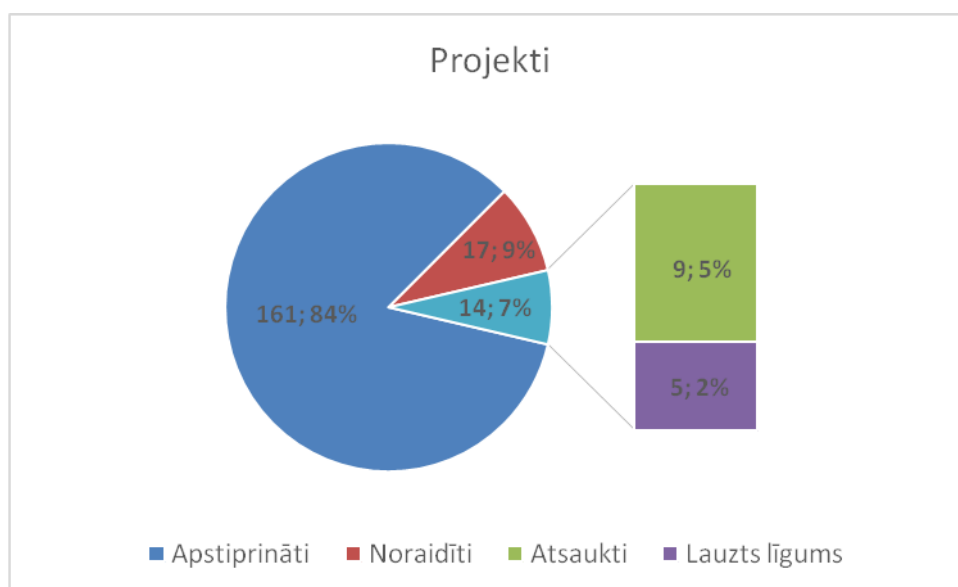
⁵ Avots. Biedrības dati

Vismazākā aktivitātē 7. rīcībā: Lauksaimniecības produktu ražošanas un pirmapstrādes vai pārstrādes un pirmapstrādes mājas apstākļos veicināšana.

Attēls 2.5⁶

Attēls 2.6. Plānošanas periodā iesniegto projektu skaits.⁷

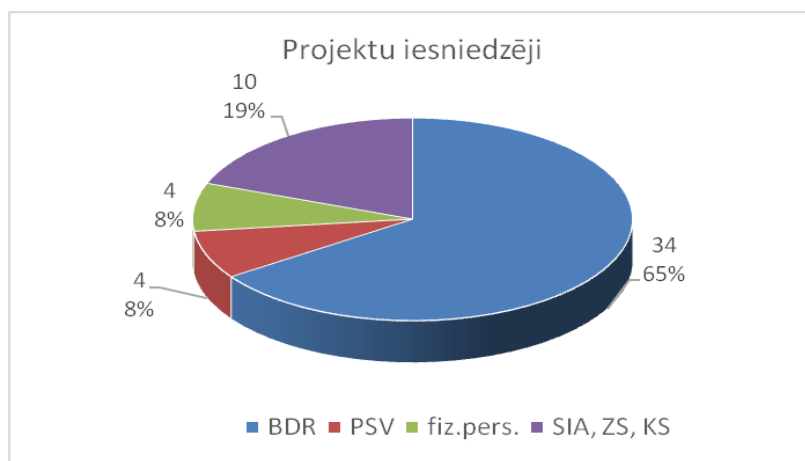

Atsaukti un lauhti līgumi pamatā finansiālu apsvērumu dēļ.

⁶ Avots. Biedrības dati

⁷ Avots. Biedrības dati

Attēls 2.7. Projektu iesniedzēju sadalījums ⁸

Pretendentu vidū lielākais skaits - biedrības.

Tabula 2.2. Pretendentu sadalījums ⁹

Pretendentu skaits	Pretendentu skaits	%
BDR (biedrības)	34	65
PSV (pašvaldības)	4	8
fiz.pers. (fiziskas personas)	4	8
SIA, ZS, KS (sabiedrības ar ierobežotu atbildību, zemnieku saimniecības, komersanti)	10	19
Kopā	52	100

Lielākais skaits iesniedzēju ir biedrības. Tas izskaidrojams ar augstāku atbalsta intensitāti biedrībām un būtiskākais- finansējuma priekšapmaksu. Biedrības apstiprinātajam projektam nodrošināts publiskais finansējums. Nav jāmeklē apgrozāmie līdzekļi kā tas ir uzņēmējam. Uzņēmējs pats realizē projektu, pēc tā realizācijas un atskaišu nodošanas saņem atpakaļ publiskā finansējuma daļu.

Tabula 2.3. Pašvaldību iesniegto un apstiprināto projektu skaits ¹⁰

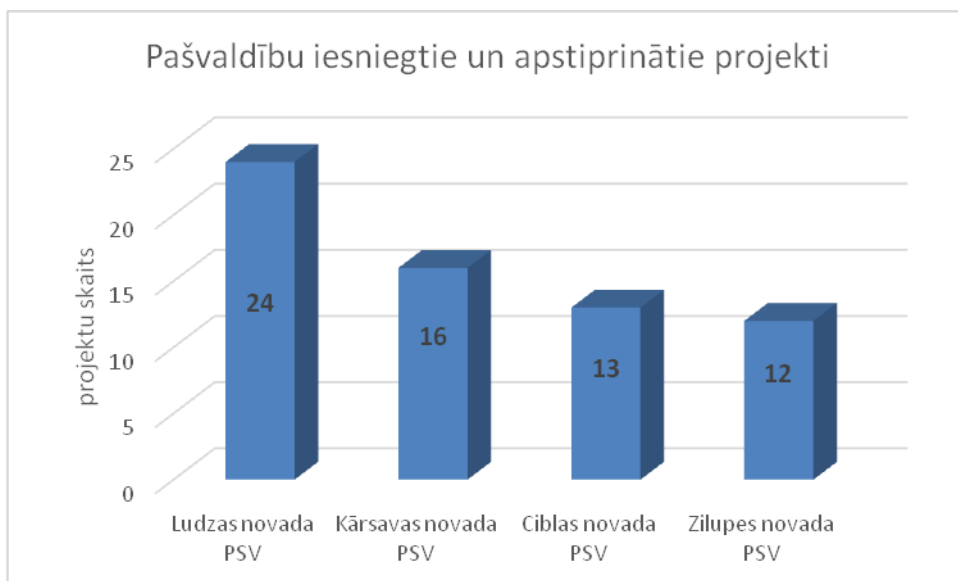
Nr.p.k.	Pretendents	Iesniegto un apstiprināto projektu skaits
1	Ludzas novada PSV	24
2	Ciblas novada PSV	13
3	Zilupes novada PSV	12
4	Kārsavas novada PSV	16
		65

⁸ Avots. Biedrības dati

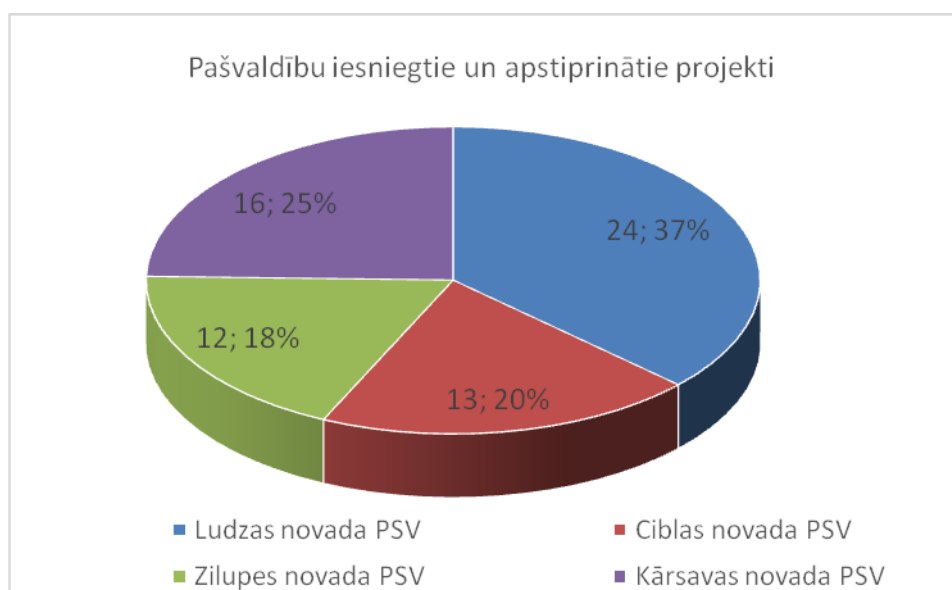
⁹ Avots. Biedrības dati

¹⁰ Avots. Biedrības dati

Attēls 2.8 Iesniegto projektu sadalījums pa pašvaldībām¹¹

Attēls 2.9 Iesniegto projektu sadalījums pa pašvaldībām.¹²

¹¹ Avots. Biedrības dati

¹² Avots. Biedrības dati

Tabula 2.4. Biedrību iesniegto un apstiprināto projektu skaits.¹³

Nr. p.k.	Pretendents	Iesniegto un apstiprināto projektu skaits	
		413 - pakalpojumi	413 - dažādošana
1	BDR Kūzuls	2	9
2	BDR Darba un kultūras centrs Līdumnieki		4
3	BDR Vides skola Rītupe		3
4	BDR Smaidas		2
5	BDR Mezglis		1
6	BDR Par Ludzas novada izaugsmi un labklājību		1
7	BDR Saskaņa un atbalsts		2
8	BDR Sporta klubs Latgols		2
9	BDR Rikšotāju braucēju sporta klubs Pegazs		1
10	BDR Muižēna		2
11	BDR Kārsavas novada jauniešu centrs Pūga	2	4
12	BDR Senpilsāta		1
13	BDR Cirmas sporta komplekss		1
14	BDR Sapratne	3	1
15	BDR Kvarbatka	1	1
16	BDR Madara		3
17	BDR Pieci rati		1
18	BDR Rupucīši		3
19	BDR Viriditas		2
20	BDR Ludzas jauniešu klubs Lietussargs		2
21	BDR Vējaroze		1
22	BDR Credo		1
23	BDR Goliševas saules stars		1
24	BDR Latgaliešu mūzikas grupa BEZ PVN		1
25	BDR Mērdzenes gundega		1
26	BDR Kārsavas novada lauku uzņēmēju apvienība	1	1
27	BDR Ciblas dzirkstelīte		2
28	BDR Kira		2
29	BDR Ludzas diabēta biedrība	2	
30	BDR Strauts		1
31	BDR Ludzas invalīdu biedrība	2	
32	BDR Latvijas sarkanais krusts	1	1
33	BDR Ekotehnoloģijas	1	
34	Kārsavas novada pensionāru apvienība	2	
		17	58

¹³ Avots. Biedrības dati

Tabula 2.5. Uzņēmēju iesniegto un apstiprināto projektu skaits ¹⁴

Nr.p.k.	Pretendents	Iesniegto un apstiprināto projektu skaits	
		413 - pakalpojumi	411
1	z/s Saulkalni		2
2	z/s Kalna staņaudi		2
3	z/s Atkalas		2
4	SIA Mežvidi RS		1
5	IK Pureņi 2		2
6	z/s Purvmali		1
7	z/s Margrietiņas		2
8	SIA Kārsavas namsaimnieks	1	
9	z/s Virši	1	
10	z/s Zelta sala	2	
		4	12

Tabula 2.6. Fizisko personu iesniegto un apstiprināto projektu skaits ¹⁵

Nr.p.k.	Pretendents	Iesniegto un apstiprināto projektu skaits (411)
1	Elvīra Bleive	1
2	Vija Smirnova	1
3	Dainis Aglenieks	1
4	Jānis Šicāns	2
		5

¹⁴ Avots. Biedrības dati

¹⁵ Avots. Biedrības dati

Tabula 2.7. Apstiprināto projektu publiskais finansējums pa kārtām¹⁶

Kārtas	Apstiprināto projektu skaits	Summa, EUR	Finansējums
1	13	98390.26	9%
2	21	150302.05	14%
3	33	244476.29	22%
4	8	53650.1	5%
5	21	153427.81	14%
6	4	10673.68	1%
7	7	25211.85	2%
8	26	197245.54	18%
9	5	21912.6	2%
10	9	71593.92	7%
11	1	9197.41	1%
12	13	60764.3	5%
KOPĀ:	161	1096845.81	100%

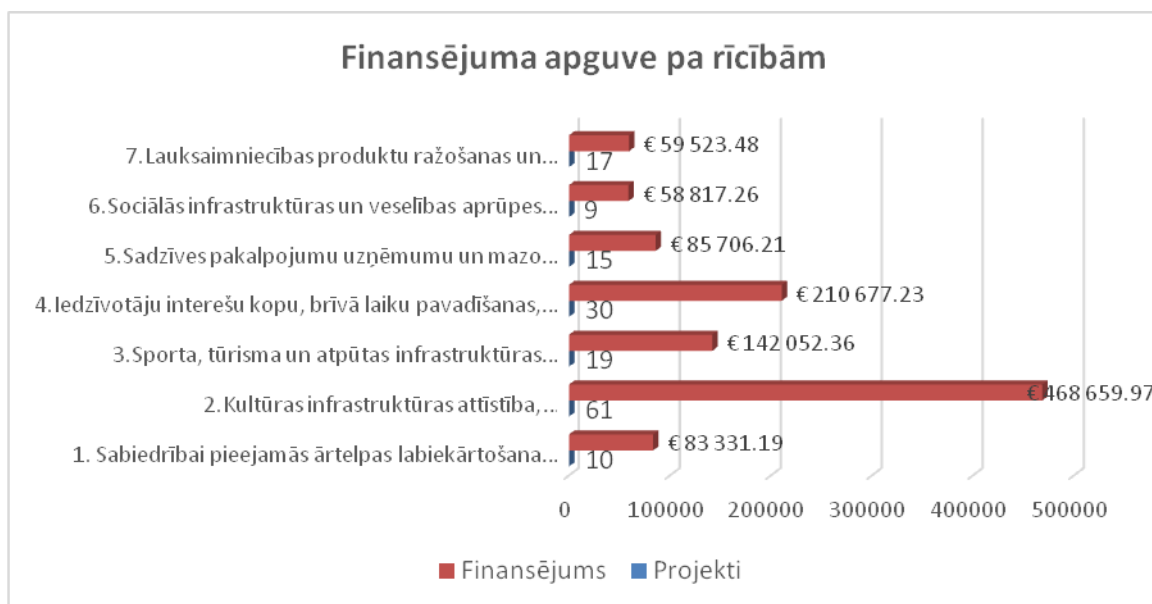
Tabula 2.8. Apstiprināto projektu skaits pa izsludinātajām rīcībām¹⁷

Pasākums/Rīcība	Apstiprināto projektu skaits	Summa, EUR
L413102	9	58817.26
L413204	10	83331.19
L413101	15	85706.21
L411	17	59523.48
L413203	19	142052.36
L413202	30	210677.23
L413201	61	456738.08
KOPĀ:	161	1096845.81

¹⁶ Avots. Biedrības dati

¹⁷ Avots. Biedrības dati

Attēls 2.10. Finansējuma apguve ¹⁸

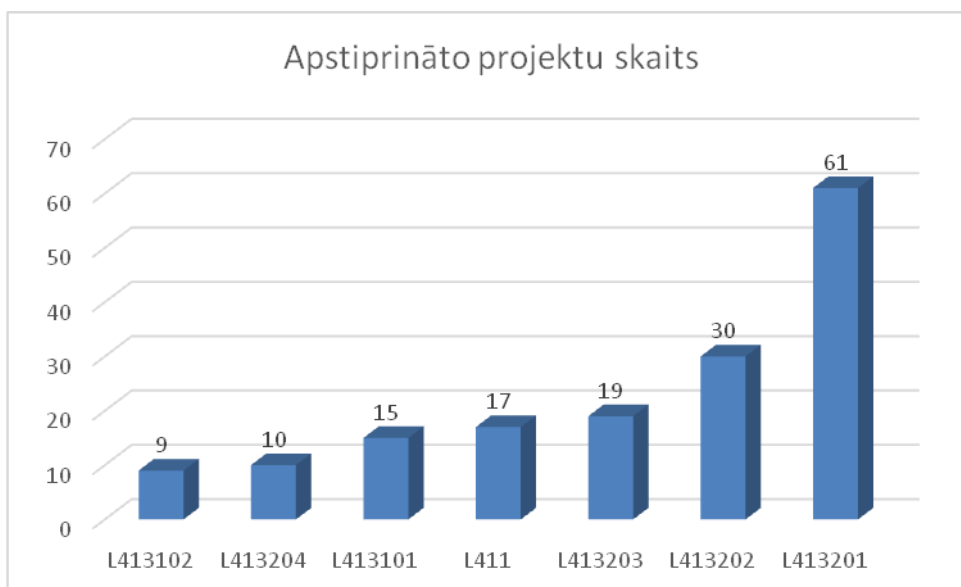
Tabula 2.9. Projektu apstiprinātais finansējums ¹⁹

Rīcība	Projekti	Finansējums
1. Sabiedrībai pieejamās ārtelpas labiekārtošana ((413204)	10	83331.19
2. Kultūras infrastruktūras attīstība, kultūrvēsturiskās vides un tradīciju saglabāšana(413201)	61	468659.97
3. Sporta, tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstība (4132013)	19	142052.36
4. Iedzīvotāju interešu kopu, brīvā laiku pavadīšanas, dienas centru, izglītības un informācijas centru izveidošana un aprīkojuma nodrošināšana(413202)	30	210677.23
5. Sadzīves pakalpojumu uzņēmumu un mazo ražotņu izveide, pakalpojumu un drošības infrastruktūras izveide un darbības nodrošināšana ((413101)	15	85706.21
6. Sociālās infrastruktūras un veselības aprūpes pakalpojumu attīstība, pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (413102)	9	58817.26
7. Lauksaimniecības produktu ražošanas un pirmapstrādes vai pārstrādes un pirmapstrādes mājas apstākļos veicināšana (41100)	17	59523.48
	161	

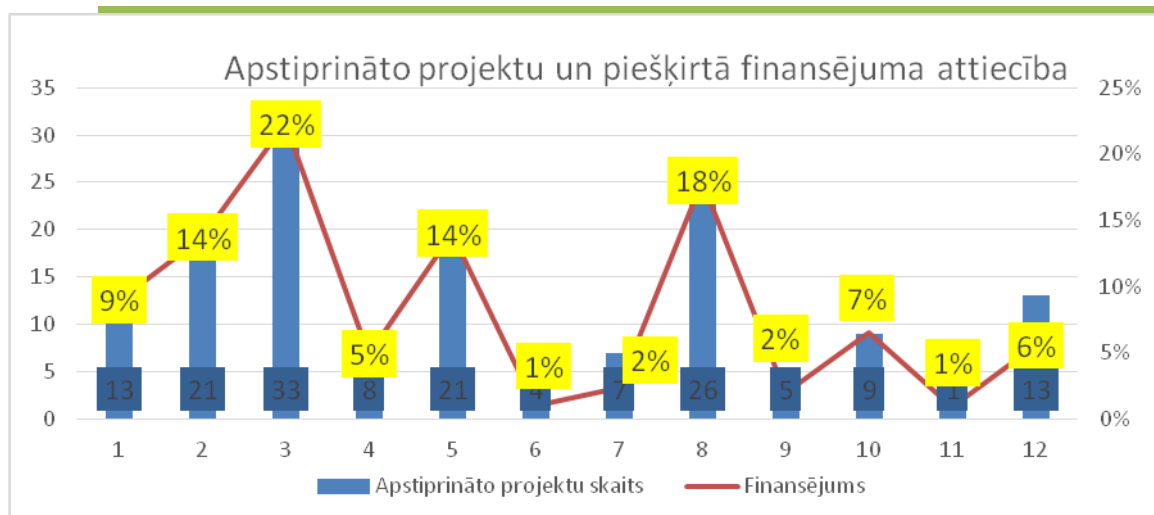
¹⁸ Avots. Biedrības dati

¹⁹ Avots. Biedrības dati

Attēls 2.10 Apstiprināto projektu skaits pa rīcībām ²⁰

Attēls 2.11. Apstiprināto projektu un piešķirtā finansējuma salīdzinājums ²¹

Starpvalstu sadarbība

Ludzas rajona partnerība ņēma dalību Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 4. ass „LEADER pieejas īstenošana” pasākums „Starpterritoriālā un starpvalstu sadarbība” ar Projektu: „Kultūrvēsturiskās vides un tradīciju saglabāšana Ludzas un Rokišķu partnerības teritorijā – pieredze un izaicinājumi vietējiem iedzīvotājiem” (Akronīms „Atrastā vēsture”). Projekta mērķis - sekmēt kvalitatīvu pieredzes nodošanu un iegūšanu vietējiem

²⁰ Avots. Biedrības dati

²¹ Avots. Biedrības dati

iedzīvotājiem aktuālu problēmu risināšanā, kā arī jaunu un inovatīvu sadarbības ideju īstenošanu kultūrvēsturiskās vides un tradīciju saglabāšanai vietējās kopienās.

Projekta realizācijas laiks: 2013.gada oktobris - 2015.gada maijs.

Projekta kopējais finansējums: 40 789.59 Eur

Aktivitātes:

- konferences 2013 gadā Mājražošana un 2014.gadā Māksla
- 5 pieredzes apmaiņas braucieni;
- vasaras ekspedīcija;
- noslēguma konference;
- jaunu kopīgu produktu izveidošana un attīstība. Video par katru konferenci

Tabula 2.9. Konference "Mājražošana" 2013.gada 24. - 25. oktobris²²

Nr.	Darbnīcas nosaukums	Atbildīgais mājražotājs
1	Konditorija	M.Lipska
2	Medus	L.Zeļča
3	Maiznīca	A.Barsukova
4	Dārzeni un gaļas produkti	I.Adamoviča
5	Siers	E.Bleive

Attēls 12. 2014. gada konferences afiša²³

Rotu darināšana
Draudzība "Lelle", Pērļu iela Dzirnavās, Uzbruk
filas pabeidz.

Senās muižas
Ar izstrādātām un praktiski darbošanos muižās.

"Otra puse"
Dedzīgā un apņēmīgā tautas kultūras mantojuma

Konference māksla 2014. gada 20. - 21. augusts

Kalēju darbnīca
Praktisko leģu un mīklas kalšana

Salnviestu skaņu un danču smēde
Siltas instrumentu leģu-vīna, tautas mīklas instrumentu spēles spēles, rotācija

ELFLA **PROJEKTU LĪCĪFINANŠE** **EROPAS SAVIENĪBA** **KPF** **LEADER**

²² Avots. Biedrības dati

²³ Avots. Biedrības dati

Nodrošināta projekta ilgtspēja: Maršruts ar radošo darbnīcu piedāvājumu un mājražotāju degustāciju Ludzas VRG teritorijā.

Biedrībai izdoti vairāki publicitātes materiāli:

1. Izveidots biedrības logo.
2. Reklāmas lapa 3 valodās.
3. Buklets par 2009 - 2014. gada stratēģijas izpildes rezultātiem 3 valodās.
4. Buklets par LEADER projektu ieguldījumu vietējo produktu un teritorijas attīstībā.
5. Dokumentu mape.
6. Sadarbībā ar Latgales televīziju video par 2009. - 2014. gada plānošanas periodā realizētajiem projektiem.
7. Divi video par Starpvalstu sadarbībā realizētajām konferencēm "Mājražošana" un "Māksla".

Tabula 2.10. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas novērtējums²⁴
Rīcību kvantitatīvie un rezultatīvie rādītāji

Kvantitatīvie rādītāji	Sasniegtais rādītājs
1.Rīcība: Sabiedrībai pieejamās ārtelpas labiekārtošana	
Sakopti objekti (parki, skvēri, laukumi, sabiedriskās ēkas, apstādījumi, dižkoki, atpūtas teritorijas u.c.) – vismaz 10 objektos	10 objekti
No jauna radīti objekti (rotaļu, aktīvās atpūtas laukumi u.c.) – vismaz 14 objekti	10 objekti (laukumi radīti arī citās rīcībās- 3,4)
2.Rīcība: Kultūras infrastruktūras attīstība, kultūrvēsturiskās vides un tradīciju saglabāšana.	
Sakārtoti vai jauni kultūras infrastruktūras objekti (kultūrvēsturiskie muzeji, krātuves, ekspozīcijas u.c.)- vismaz 1 objekts	3 objekti
Iegādāts inventārs (aprīkojums, tērpi u.c.) izglītojošu /kultūras pasākumu organizēšanai – vismaz 17 objektu, kuros šo inventāru paredzēts izmantot.	61 objekts
3.Rīcība.Sporta, tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstība.	
Labiekārtota vai no jauna ierīkota sporta/tūrisma/atpūtas infrastruktūra (sporta laukumi,sporta centri, trenāžieru zāles, šautuves, estrādes, peldvietas u.c.) – vismaz 7 objektos	11 objekti
Iegādāts sporta/tūrisma/atpūtas inventārs – vismaz 10 objektos	19 objekti
4.Rīcība. Iedzīvotāju interešu kopu, brīvā laika pavadīšanas, dienas centru, izglītības un informācijas centru izveidošana un aprīkojuma nodrošināšana.	
Labiekārtotas esošās vai no jauna ierīkotas NVO/interesu grupu telpas – vismaz 3 objektos	3 objekts

²⁴ Avots. Biedrības dati

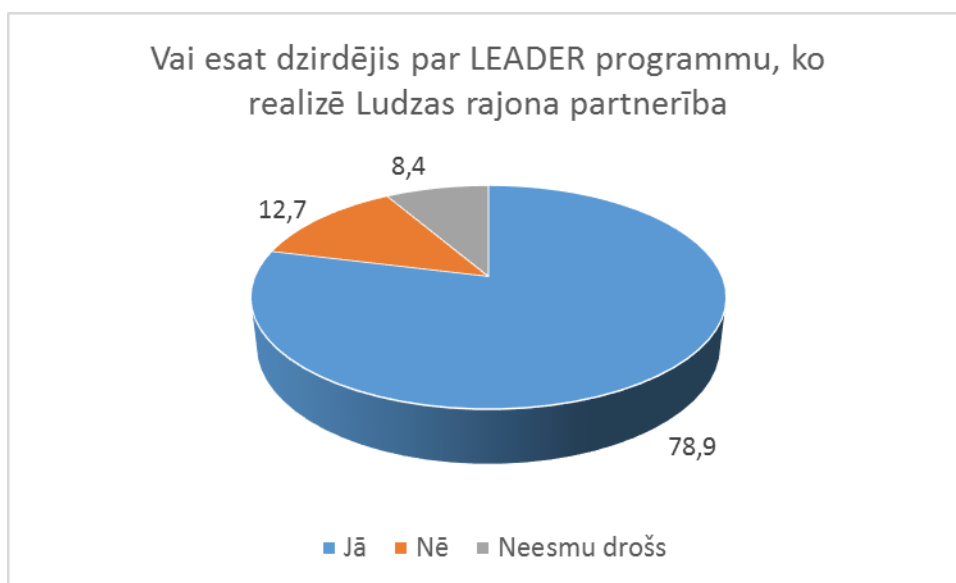
NVO/interesu grupas, kurām iegādātas darbībai nepieciešamais aprīkojums – vismaz 14 objektos	30 objekti
Izveidoti vai pilnveidoti izglītības un informācijas centri, iegādāts aprīkojums- vismaz 1 objektā	1 objekts
5.Rīcība: Sadzīves pakalpojumu uzņēmumu un mazo ražotņu izveide, pakalpojumu un drošības infrastruktūras izveide un darbības nodrošināšana .	
Pakalpojumu sniegšanas organizēšanai iegādāto iekārtu skaits - vismaz 3 objektos	15 objektos
Jaunradīto pakalpojumu skaits - vismaz 6 objektos	12 objektos
Jaunradīto vai saglabāto darba vietu skaits -vismaz 9	12
6.Rīcība: Sociālās infrastruktūras un veselības aprūpes pakalpojumu attīstība, pakalpojumu pieejamības nodrošināšana.	
Attīstīti un uzlaboti esošie vai radīti jauni sociālie pakalpojumi- vismaz 8 objektos	9 objekti
7.Rīcība: Lauksaimniecības produktu ražošanas un pirmapstrādes vai pārstrādes un pirmapstrādes mājas apstākļos veicināšana.	
Mājražotāji, kuriem iegādāts darbībai nepieciešamais aprīkojums – vismaz 1 objektos	1 objekts
Lauku saimniecības, kuru modernizācijai iegādāts aprīkojums- vismaz 6 objekti.	16 objekti

Jautājums: Vai Jūs līdz šim esiet dzirdējis par LEADER programmu, ko realizē Ludzas rajona partnerība?

- Jā - 78,9 %
- Nē - 12,7 %
- Neesmu drošs - 8,4 %

Atpazīstamība LEADER pasākumiem Ludzas VRG teritorijā ir nodrošināta. Vienmēr būs cilvēki, kas par projektu iespējām neinteresēsies.

Attēls 2.13. LEADER programmas atpazīstamība ²⁵

LEADER pasākums cilvēkiem atpazīstams ar sabiedriskajām aktivitātēm:

1. Teritorijas labiekārtošana. Šī ir joma, kas publiski redzama. Tie ir bērnu rotaļu laukumi, sporta infrastruktūra, parki, estrādes.
2. Inventārs, tērpi pašdarbības kolektīviem
3. Aprīkojums brīvā laika pavadīšanai.

Mazāk iedzīvotāji informēti par iespējam uzņēmējdarbībā: ražošanas, pakalpojumu attīstībā. Līdz ar to arī nākošajā plānošanas periodā gribētu saglabāt kā prioritāti sabiedriskās aktivitātes. Kāpēc? Jo ir gatavi tās realizēt.

Tabula 2.11. Vēlamais informācijas saņemšanas veids par VRG darbību²⁶

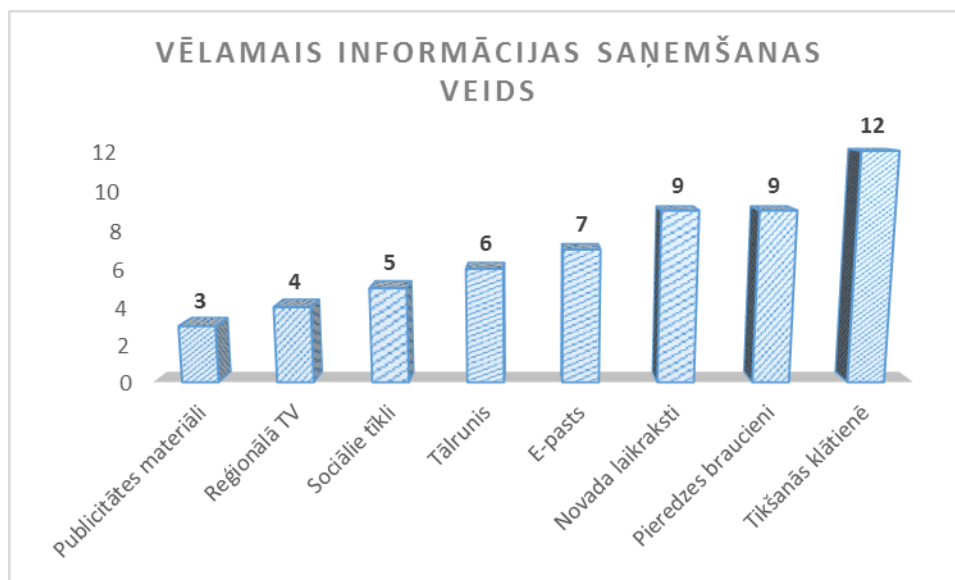
Veids	Pēc nozīmīguma
Vietējās novadu avīzes	8
Laikraksti	1
Tikšanās klātienē (individuālas konsultācijas, konsultācijas grupai līdz 10 pers.u.c.)	10
Tikšanās klātienē (sanāksmēs, semināros, konferencēs ar dalībnieku skaitu virs 10 pers.u.c.)	2
E-pasts	7
Sociālie tīkli; facebook; twitter; draugiem.lv u.c	5
Tālrunis	6

²⁵ Avots. Aptaujas dati

²⁶ Avots. Aptaujas dati

Publicitātes materiāli (bukleti, reklāmas lapas u.tml.)	3
Pieredzes apmaiņas braucieni	9
Latgales televīzija	4

Attēls 2.14. Informācijas saņemšanas veids²⁷

Visefektīvākais ir semināri ar dalībnieku skaitu līdz 10 un individuālas konsultācijas, jo tad cilvēks var noskaidrot visu sev interesējošo informāciju. Lieli pasākumi arī ir nepieciešami, bet daudz retāk. Kāds dalībnieks tos nosaucis arī par "muļķīgu pasēdēšanu". Pieredzes apmaiņas braucienų popularitātei savs pienesums ir Ludzas VRG un Rokišķu, Lietuva VRG sadraudzībai un kopīgam starpvalstu projektam "Atrastā vēsture" 2012.- 2015.gads. Liela popularitāte ir vietējām novadu avīzēm, jo tās ir bez maksas un ir tuvāk cilvēkam. Visu četru novadu pašvaldības izdod savas avīzes, tās pieejamas arī pašvaldību mājas lapās. Ieteikums: Ludzas VRG nākošajā plānošanas periodā vairāk publicēt informācijas novadu avīzēs. Publicitātes materiāli vairāk nepieciešami sadarbības veidošanai un informācijas nodošanai interesentiem gan Latvijā, gan ārpus tās. Atzinīgi tika vērtēts, ka tie ir tulkoti arī krievu un angļu valodā.

Projektu īstenotāju viedokļi:

Tabula 2.12. Kas bija visgrūtākais posms projektu sagatavošanā un realizācijā?²⁸

Nosaukums	Pēc grūtības pakāpes
1. Iepirkums, tehniskā specifikācija	8
2. Ar būvvaldi saistītie dokumenti	7

²⁷ Avots. Aptaujas dati

²⁸ Avots. Aptaujas dati

3. Līdzfinansējums vai priekšfinansējums	10
4. Projekta veidlapas aizpildīšana	6
5. Sadarbība ar VRG	2
6. Sadarbība ar firmām projekta realizācijā	4
7. Sadarbība ar Lauku atbalsts dienestu	5
8. Izmaiņu veikšana projektos	9
9. Nepieciešamās informācijas iegūšana	3
10. Apkārtējo pārliecināšana par savu ideju	1

Attēls 2.15. Grūtības projektu realizācijā ²⁹

Kā grūtāko posmu projektu iesniedzēji atzīmējuši līdzfinansējuma vai uzņēmējiem - priekšfinansējuma meklēšana savam projektam. Biedrības līdzfinansējumu pamatā lūgušas pašvaldībām. Nākošais grūtākais posms ir projektu izmaiņu saskaņošana. Reāli dzīvē nevar visu paredzēt, tāpēc pie projektu realizācijas jāveic grozījumi projektā. Tas sagādā lielu birokrātisko slogu. Piepūlēties nācies arī ar iepirkumu dokumentu sagatavošanu un saskaņojumiem ar būvvaldi. Sadarboties ar VRG ir bijis viegli. Arī pārliecināt apkārtējos par idejas nepieciešamību nav sagādājis grūtības.

²⁹ Avots. Aptaujas dati

Kā tiek nodrošināta projektu ilgtspēja (nodrošināta uzturēšana):

- Ar uzturēšanu nav grūtības - 63.8 % (pamatā uzņēmēji un pašvaldības)
- Pašiem nav viegli uzturēt. Sadarbojamies ar pašvaldību - 36.2 (pamatā biedrības)

Attēls 2.16. Projektu ilgtspēja ³⁰

Uzņēmēji un pašvaldības bez grūtībām nodrošina savu projektu uzturēšanu un ilgtspēju. Biedrības pamatā sadarbojas ar pašvaldību. Īpaši tas ir teritorijas labiekārtošanas jomā. Nav viegli pašiem nodrošināt tīrību un kārtību sabiedriskās vietās, tāpēc sadarbojas ar pašvaldību.

Tabula 2.13. SVID ³¹

Vietējās attīstības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums SVID analīze (2009.gads)	Izmaiņas*
Stiprās puses	+
✓ Iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes pieaugums	+
✓ Iedzīvotājiem ir vēlme veicināt savas teritorijas attīstību un paaugstināt dzīves kvalitāti	+
✓ Daudzveidīga un ekoloģiski tīra dabas vide	+
✓ Bagāts kultūrvēsturiskais, nacionālo un reliģisko kopienu kultūras mantojums;	+
✓ Pašdarbības kolektīvu aktivitāte	+
✓ Nepastāv nacionālās nesaskaņas	+
✓ Attīstītas sporta aktivitātes	+
Vājās puses	0
✓ Liels sabiedriski neaktīvo iedzīvotāju skaits	0
✓ Šaura "savas" teritorijas izjūta iedzīvotājiem	0

³⁰ Avots. Aptaujas dati

³¹ Avots. Interviju, diskusiju dati

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nepietiekama informācijas aprīte ✓ Zemi iedzīvotāju ienākumi, plašs maznodrošināto slānis, augsts bezdarba līmenis ✓ Vāji attīstīta uzņēmējdarbība ✓ Negatīva demogrāfiskā situācija ✓ Nav skaidru attīstības perspektīvu ✓ Neapmierinoša infrastruktūras kvalitāte ✓ Nepietiekama pakalpojumu pieejamība ✓ Nepietiekošas brīvā laika pavadīšanas, sporta un rekreācijas iespējas ✓ Labiekārtotu sabiedrisko pulcēšanās vietu trūkums ✓ Kultūras mantojums daudzviet kritiskā stāvoklī ✓ Vāja sabiedrisko organizāciju un pašvaldību sadarbība ✓ Nepietiekoši finansu un materiālie resursi sabiedrisko organizāciju, VIG un pašdarbības kolektīvu iniciatīvu realizācijai ✓ Maz attīstīta lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde, pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos. 	<p>-</p> <p>0</p> <p>0</p> <p>0</p> <p>0</p> <p>0</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>0</p> <p>+</p> <p>0</p> <p>0</p> <p>0</p>
<p>Iespējas</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktivizēt iedzīvotājus sabiedriskām aktivitātēm, iesaistot savas teritorijas attīstībā ✓ Paaugstināt VIG kapacitāti, kvalitāti un savstarpēji saskaņotu un ilglaicīgu darbību ✓ Paaugstināt vides kvalitāti, labiekārtojot un attīstot sporta, rekreācijas un brīvā laika pavadīšanai nepieciešamo infrastruktūru ✓ Veidot jaunus pakalpojumus, tai skaitā veselības un sociālās aprūpes, un nodrošināt pakalpojumu pieejamību ✓ Veicināt izglītības un informācijas pieejamību lauku teritorijās ✓ Dažādot nodarbinātību laukos, attīstot netradicionālos ražošanas veidus, pakalpojumus un tūrismu ✓ Attīstīt lauksaimniecības produktu ražošanu un pirmapstrādi, pārstrādi un pirmapstrādi mājas apstākļos. ✓ Īstenot sadarbības projektus, iesaistoties iedzīvotājiem, uzņēmējiem un pašvaldībām ✓ Piesaistīt investīcijas kopienas projektu attīstībai ✓ Attīstīt pārrobežu un novadu sadarbību 	<p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p> <p>+</p>
<p>Draudi</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Depresijas un sociālās spriedzes palielināšanās iedzīvotājos ✓ Jauniešu un darbaspējīgo iedzīvotāju migrācija uz lielajām pilsētām un ārzemēm ✓ Vides nesakoptības un ainavas degradēšanās pieaugums ✓ Pašvaldības attālināšanās no iedzīvotājiem un iedzīvotāju pārstāvniecības zudums tajās administratīvi teritoriālās reformas rezultātā ✓ Vietējo aktīvistu “pārdegšana”, ilgstoši nesaņemot atbalstu un nespējot realizēt idejas 	<hr style="width: 100%; border: 1px solid blue;"/> <p>+</p> <p>+</p> <p>-</p> <p>0</p> <p>0</p>

*- tendence samazinās/ 0 palikusi nemainīga/ + tendence palielinās

3.daļa. PROJEKTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Vietējā rīcības grupa ir izstrādājusi 2006-2014.gada plānošanas periodā vienotus projektu vērtēšanas kritērijus 1.-6. stratēģijas rīcības plānā iekļautajām rīcībām.

1. **Rīcība:** Sabiedrībai pieejamās ārtelpas labiekārtošana .
2. **Rīcība:** Kultūras infrastruktūras attīstība, kultūrvēsturiskās vides un tradīciju saglabāšana.
3. **Rīcība:** Sporta, tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstība.
4. **Rīcība:** Iedzīvotāju interešu kopu, brīvā laika pavadīšanas, dienas centru, izglītības un informācijas centru izveidošana un aprīkojuma nodrošināšana.
5. **Rīcība:** Sadzīves pakalpojumu uzņēmumu un mazo ražotņu izveide, pakalpojumu un drošības infrastruktūras izveide un darbības nodrošināšana.
6. **Rīcība:** Sociālās infrastruktūras un veselības aprūpes pakalpojumu attīstība, pakalpojumu pieejamības nodrošināšana.

Atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību attīstības stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 2 (0=„ļoti vāji”, 0,5 = „vāji”, 1 = „apmierinoši”, 1,5 = „labi”, 2 = „ļoti labi”).

Tabula 3.1.

Nr. p.k.	Kritērijs	Maks. punktu skaits
1.	Projekts ir izstrādāts, pamatojoties uz attīstības stratēģiju, sniedz ieguldījumu atbilstošās rīcības noteiktā mērķa sasniegšanā Vērtē ar “2” - “atbilst” vai “0” – “neatbilst”. Ja projekts tiek novērtēts ar “0”, tad tas tālāk netiek vērtēts un saņem negatīvu atzinumu.	2
2.	Projekta apraksts pierāda vajadzību veikt pārmaiņas un projekta nepieciešamība ir pamatota ar atbilstošiem radītājiem un novērtēti projekta ieviešanas riski	2
3.	Projektā ir novērtēts un pamatots sagaidāmo rezultātu ieguvums vietējiem iedzīvotājiem, projekts būs ilgtspējīgs	2
4.	Projektā ir norādīti atbilstoši un pamatoti sasniedzamie indikatori	2
5.	Projekta izmaksu atbilstība plānotajām aktivitātēm un uzdevumiem, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem, projekta izmaksas ir atbilstošas tirgus cenām	2
6.	Projekts ienesīs jauninājumus teritorijā	2
7.	Plānotās aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai	2
8.	Projektu rezultātu ietekme uz nodarbinātību (saglabāta darba vieta 1 punkts, radīta darba vieta 2 punkti)	2
9.	Vietējo iedzīvotāju iesaistīšana projekta izstrādē un realizācijā	2
10.	Administratīvajā teritorijā (pagastā vai pilsētā) apstiprināto LEADER projektu skaits (0= “ja 2 un vairāk projekti”, 1 = “ 1 projekts”, 2 = “ nav apstiprinātu”)	2

11.	Pretendenta iesniegto projektu skaits (konkrētā rīcībā) (0= “3 un vairāk projekti”, 1 = “ 2 projekti”, 2 = “1 projekts”	2
	Maksimālais kopējais punktu skaits	22
Ja projekta kopējais punktu skaits ir novērtēts ar mazāk nekā 10 (10 punktus ieskaitot), tad projekts tiek noraidīts, kā neatbilstošs vietējās attīstības stratēģijai		

Specifiskais vērtēšanas kritērijs

Ja vienāds punktu skaits ir diviem iesniegtiem projektiem, tad priekšroka ir tam projektam, kura īstenošanas vieta atrodas tālāk no novada centra (mērvienība – kilometrs), lai veicinātu vienmērīgu biedrības darbības teritorijas attīstību.

* **Īpašie kritēriji.** Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroku dod atbalsta pretendenta, kas ieguvis lielāku punktu skaitu atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteikto īpašo kritēriju punktu summai.

Rīcība Nr.7. Lauksaimniecības produktu ražošanas un pirmapstrādes vai pārstrādes un pirmapstrādes mājas apstākļos veicināšana, vērtēšanas kritēriji.

Atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību attīstības stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 2 (0=”ļoti vāji”, 0,5 = „vāji”, 1 = „apmierinoši”, 1,5 = „labi”, 2 = „ļoti labi”).

Tabula3. 2.

Nr.	Kritērijs	Maks. punktu skaits
1.	Projekts ir izstrādāts, pamatojoties uz attīstības stratēģiju, sniedz ieguldījumu atbilstošās rīcības noteiktā mērķa sasniegšanā Vērtē ar “2” - “atbilst” vai “0” – “neatbilst”. Ja projekts tiek novērtēts ar “0”, tad tas tālāk netiek vērtēts un saņem negatīvu atzinumu.	2
2.	Projekta apraksts pierāda vajadzību veikt pārmaiņas un projekta nepieciešamība ir pamatota ar atbilstošiem radītājiem un novērtēti projekta ieviešanas riski	2
3.	Projekta apraksts parāda sadarbību ar citām VRG teritorijas saimniecībām, projekts būs ilgtspējīgs	2
4.	Projektā ir norādīti atbilstoši un pamatoti sasniedzamie indikatori	2
5.	Projekta izmaksu atbilstība plānotajām aktivitātēm un uzdevumiem, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem, projekta izmaksas ir atbilstošas tirgus cenām	2
6.	Projekts ienesīs jauninājumus teritorijā	2
7.	Plānotās aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai	2
8.	Projektu rezultātu ietekme uz nodarbinātību (saglabāta darba vieta 1 punkts, radīta darba vieta 2 punkti)	2
9.	Projekts tiek realizēts 3.2. aktivitātē (2 punkti)	2
10.	Projekts veicina VRG teritorijas ekonomisko attīstību	2
11.	Pretendenta iesniegto projektu skaits rīcībā (0= “3 un vairāk projekti”, 1 = “ 2 projekti”, 2 = “1 projekts”	2

Maksimālais kopējais punktu skaits	22
Ja projekta kopējais punktu skaits ir novērtēts ar mazāk nekā 10 (10 punktus ieskaitot), tad projekts tiek noraidīts, kā neatbilstošs vietējās attīstības stratēģijai	

Specifiskais vērtēšanas kritērijs

Ja vienāds punktu skaits ir diviem iesniegtiem projektiem, tad priekšroka ir tam projektam, kura īstenošanas vieta atrodas tālāk no novada centra (mērvienība – kilometrs), lai veicinātu vienmērīgu biedrības darbības teritorijas attīstību.

* **Īpašie kritēriji.** Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroku dod atbalsta pretendētājam, kas ieguvis lielāku punktu skaitu atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteikto īpašo kritēriju punktu summai.

Salīdzinošā tabula

Tabula 3.3

Nr.	Kritērijs 1-6 rīcībai	Kritērijs 7 rīcībai
1.	Projekts ir izstrādāts, pamatojoties uz attīstības stratēģiju, sniedz ieguldījumu atbilstošās rīcības noteiktā mērķa sasniegšanā Vērtē ar “2” - “atbilst” vai “0” – “neatbilst”. Ja projekts tiek novērtēts ar “0”, tad tas tālāk netiek vērtēts un saņem negatīvu atzinumu.	Projekts ir izstrādāts, pamatojoties uz attīstības stratēģiju, sniedz ieguldījumu atbilstošās rīcības noteiktā mērķa sasniegšanā Vērtē ar “2” - “atbilst” vai “0” – “neatbilst”. Ja projekts tiek novērtēts ar “0”, tad tas tālāk netiek vērtēts un saņem negatīvu atzinumu.
2.	Projekta apraksts pierāda vajadzību veikt pārmaiņas un projekta nepieciešamība ir pamatota ar atbilstošiem radītājiem un novērtēti projekta ieviešanas riski	Projekta apraksts pierāda vajadzību veikt pārmaiņas un projekta nepieciešamība ir pamatota ar atbilstošiem radītājiem un novērtēti projekta ieviešanas riski
3.	Projektā ir novērtēts un pamatots sagaidāmo rezultātu ieguvums vietējiem iedzīvotājiem, projekts būs ilgtspējīgs	Projekta apraksts parāda sadarbību ar citām VRG teritorijas saimniecībām, projekts būs ilgtspējīgs
4.	Projektā ir norādīti atbilstoši un pamatoti sasniedzamie indikatori	Projektā ir norādīti atbilstoši un pamatoti sasniedzamie indikatori
5.	Projekta izmaksu atbilstība plānotajām aktivitātēm un uzdevumiem, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem, projekta izmaksas ir atbilstošas tirgus cenām	Projekta izmaksu atbilstība plānotajām aktivitātēm un uzdevumiem, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem, projekta izmaksas ir atbilstošas tirgus cenām
6.	Projekts ienesīs jauninājumus teritorijā	Projekts ienesīs jauninājumus teritorijā
7.	Plānotās aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai	Plānotās aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai
8.	Projektu rezultātu ietekme uz nodarbinātību (saglabāta darba vieta 1	Projektu rezultātu ietekme uz nodarbinātību (saglabāta darba vieta 1

	punkts, radīta darba vieta 2 punkti)	punkts, radīta darba vieta 2 punkti)
9.	Vietējo iedzīvotāju iesaistīšana projekta izstrādē un realizācijā	Projekts tiek realizēts 3.2. aktivitātē (2 punkti)
10.	Administratīvajā teritorijā (pagastā vai pilsētā) apstiprināto LEADER projektu skaits (0= “ja 2 un vairāk projekti”, 1 = “1 projekts”, 2 = “nav apstiprinātu”)	Projekts veicina VRG teritorijas ekonomisko attīstību
11.	Pretendenta iesniegto projektu skaits (konkrētā rīcībā) (0= “3 un vairāk projekti”, 1 = “2 projekti”, 2 = “1 projekts”)	Pretendenta iesniegto projektu skaits rīcībā (0= “3 un vairāk projekti”, 1 = “2 projekti”, 2 = “1 projekts”)
	Maksimālais kopējais punktu skaits	22

Salīdzināšanas tabula parāda, ka sabiedrisko aktivitāšu un uzņēmējdarbības projektu vērtēšanas kritēriji atšķiras minimāli: vienādi kritēriji 1.,2.,4.,5.,6.,7.,8.,11.

Iedzīvotāju anketēšana (Pielikums Nr.4) parādīja, ka 68,4 % respondentu esošie vērtēšanas kritēriji apmierina daļēji, neapmierina daļēji 27,5 %, apmierina pilnībā 1,8 %, neapmierina pilnībā- nav, nav viedokļa 2,3 % no 632 anketām. Arī fokusa diskusiju grupās (biedrību, pašvaldību un uzņēmēju) pārstāvji uzsvēra nepieciešamību mainīt vērtēšanas kritērijus. Pirmkārt jāizstrādā atsevišķi vērtēšanas kritēriji uzņēmējdarbības projektiem un atsevišķi sabiedriskajām aktivitātēm – to atzīmēja 96,4 % respondentu. Skaitliski pamatkritēriji ne vairāk kā 10, jāizvēlas būtiskākie un skaidri jāformulē (79,8 %). Specifiskie kritēriji ne vairāk kā 5 (74,3%). Specifiskajos kritērijos jāliek aktuālas jomas uz ko jātiecas turpmāk, bet šobrīd teritorijas iedzīvotāji vēl nav gatavi vērtēšanai(72,4%).

Nozīmīgākās jomas uzņēmējdarbības projektos: Visvairāk respondentu atzīmēja- darba vietu radīšanu (98,7 %), ražošanas attīstību (86,5%), vietējās produkcijas realizāciju (84,2%), pakalpojumu attīstību (72,3 %), lauksaimniecības produktu pārstrādi (68,7 %), zem 50 % palika atbalsts bioloģiskajai saimniekošanai (46,7 %), ietekme uz klimatiskajām pārmaiņām (35,9 %), uzņēmēju sadarbība savā starpā un uzņēmēju sadarbība ar pašvaldībām (34,8 %). Šīs trīs jomas ieteicams likt specifiskajos vērtēšanas kritērijos.

Uz jautājumu: Vai pats esiet gatavs realizēt uzņēmējdarbības projektu?

- Jā- 3,8 %
- Nē- 87,5 %
- Neesmu drošs- 8,7 %

Līdz ar to īpaša uzmanība jāvelta uzņēmējiem lai realizētu uzņēmējdarbības projektus, jo šobrīd iedzīvotāji nav gatavi uzņemties šādas saistības.

Pavisam citādāka nostāja ir sabiedrisko aktivitāšu projektos. Nozīmīgākās jomas: kultūras mantojuma saglabāšana (97,4 %), vides un dabas resursu saglabāšana (92,1 %), veselīga dzīves veida popularizēšana (85,4 %), papildus tika atzīmēta sociālā sfēra- sociālās atstumtības riska grupu stāvokļa uzlabošana (63,5%) un iedzīvotāju brīvā laika dažādošana 62,8 %).

Uz jautājumu: Vai pats esiet gatavs realizēt sabiedrisko aktivitāšu projektu?

- Jā- 46,8 %
- Nē- 31,3 %
- Neesmu drošs- 21,9 %

Līdz ar to redzam, ka iepriekšējais plānošanas periods devis lielu pienesumu iedzīvotāju aktivizēšanā tieši sabiedrisko aktivitāšu dažādošanā. Šajā jomā arī pašvaldības pamatā plāno iesniegt savus projektus.

Jautājumi saistībā ar informācijas tehnoloģiju izmantošanu:

Kā Jūs vērtējat gatavību iesniegt projektu Lauku atbalsta dienesta Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā?

- Varu iesniegt, esmu gatavs- 16,8 %
- Varu iesniegt, bet var rasties sarežģījumi- 24,5 %
- Nevaru iesniegt, neesmu gatavs- 58,7 %

Kā Jūs vērtējat gatavību iesniegt projektu elektroniskā dokumenta veidā saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu?

- Varu iesniegt, esmu gatavs- 8,6 %
- Varu iesniegt, bet var rasties sarežģījumi- 19,4 %
- Nevaru iesniegt, neesmu gatavs- 72,0 %

Arī padziļinātās intervijas parādīja, ka iedzīvotāji vēl nav gatavi izmantot Lauku atbalsta dienesta elektroniskās pieteikšanās sistēmu un vēl mazāk iesniegt projektu elektroniskā dokumenta veidā saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu. Kaut gan atzīst, ka nākotnē tas būtu nepieciešams, jo liela nozīme ir laika ekonomijai un transporta izdevumu ekonomijai. Trūkst datortehnikas nodrošinājuma un zināšanu, nav nepieciešamības šīs iespējas lietot regulāri. Pašvaldību speciālisti šobrīd ir vairāk gatavi izmantot šīs iespējas salīdzinot ar biedrību un uzņēmēju pārstāvjiem.

Izdiskutējot darba grupās ar biedrību, uzņēmēju un pašvaldību pārstāvjiem, tika sagatavoti ieteicamie vērtēšanas kritēriji nākošajam plānošanas periodam:

Uzņēmējdarbības projekti

Prioritāte - projekta rezultāts (ražošana, darba vietas, lauksaimniecības produktu pārstrādes, mājražošanas un amatniecības attīstība un realizācija), bet vērtēta arī projekta sagatavotība, pamatojums, iesniedzēja kapacitāte un projekta dzīvotspēja.

1	Projekta atbilstība SVVA stratēģijai	Jā	Nē
----------	---	-----------	-----------

Projekts atbilst SVVA stratēģijas mērķim un ir saskaņā ar rīcības plānā noteikto rīcību un VRG darbības teritoriju :

- Atbilst apvelk vārdu „Jā”
- Neatbilst apvelk vārdu „Nē”(Projekti, kas neatbilst vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā iekļautajai attiecīgajai rīcībai un VRG darbības teritorijai, tālāk netiek vērtēti)

Tabula 3. 4.

Nr. p.k.	Kritērijs	Punktu Skaitis
1	Projekta darbības virziens	
1.1	Projekts balstīts uz ražošanas attīstību	5
1.2	Projekts balstīts uz pakalpojumu sniegšanu	3
2	Pierādīta lauksaimniecības produktu pārstrādes ,Mājražošanas un amatniecības attīstība saistībā ar tūrisma nozari un kultūras mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu	
2.1	Projekta rezultātā tiks veicināta lauksaimniecības produktu pārstrādes mājražošanas un amatniecības attīstība saistībā ar tūrisma nozari un kultūras mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu	1-4
2.2	Projekta rezultātā netiks veicināta lauksaimniecības produktu pārstrādes, mājražošanas un amatniecības attīstība saistībā ar tūrisma nozari un kultūras mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu	0
3	Ietekme uz nodarbinātību	
3.1	Projekts neparedz jaunu darba vietu radīšanu (saglabājot esošās)	0
3.2	Projektā paredzēts radīt vienu jaunu darba vietu (saglabājot esošās)	5
3.3	Projektā paredzēts radīt divas jaunas darba vietas (saglabājot esošās)	10

3.4	Projektā paredzēts radīt trīs un vairāk darba vietas (saglabājot esošās)	15
4.	Projekta sagatavotība un pamatojums: Projektā skaidri aprakstīta esošā situācija un pamatotas aktivitātes, kā sasniegt plānoto mērķi	0-4
5.	Projekta iesniedzēja kapacitāte . Projekta apraksts sniedz pārlicību par atbalsta pretendenta spēju (finanšu un vadības kapacitāti) sasniegt projekta mērķi un rezultātus	0-4
6.	Projekta ilgtspēja. Projekta iesniegumā pamatots, kā tiks nodrošināta projekta patstāvīga dzīvotspēja un projekta rezultāta izmantošana atbilstoši plānotajam mērķim	0-4
7	Vietējās produkcijas realizācija. Projekts veicina vietējās produkcijas realizāciju	2-4

Maksimāli iespējamais punktu skaits: 40

Minimālais punktu skaits, kas projektam ir jāiegūst: 10

Daži kritēriji tiek vērtēti noteiktā punktu skalā ar soli 1 punkts, kur

Tabula 5

Ļoti vāji	Vāji	Apmierinoši	Labi	Ļoti labi
0	1	2	3	4

* **Īpašie kritēriji.** Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroku dod atbalsta pretendētā, kas ieguvis lielāku punktu skaitu atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteikto īpašo kritēriju punktu summai.

- Specifiskie kritēriji**

Tabula 3.6

1	Atbalsts bioloģiskajai saimniecīšanai. Projekts paredz bioloģisko saimniecīšanu.	1
2	Projekta ietekme uz klimata pārmaiņām. Projektā paredzēta iekārtu un tehnoloģiju uzstādīšana, kas nodrošina atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu vai energoresursu taupību	1
3	Sadarbība. Projekts tiek īstenots kā kopprojekts vai projektā skaidri aprakstīti ieguvumi un veidi uzņēmēju savstarpējai sadarbībai	1
4	Projekta iesnieguma iesniegšana	1

	Projekta iesniegums iesniegts Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēmā vai elektroniska dokumenta veidā saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu	
--	--	--

Sabiedriskajām aktivitātēm

Prioritāte- vides un dabas resursu saglabāšana, bet vērtēta arī projekta sagatavotība, pamatojums, iesniedzēja kapacitāte un projekta dzīvotspēja.

1	Projekta atbilstība SVVA stratēģijai	Jā	Nē
----------	---	-----------	-----------

Projekts atbilst SVVA stratēģijas mērķim un ir saskaņā ar rīcības plānā noteikto rīcību un VRG darbības teritoriju :

- Atbilsts apvelk vārdu „Jā”
- Neatbilst apvelk vārdu „Nē”(Projekti, kas neatbilst vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā iekļautajai attiecīgajai rīcībai un VRG darbības teritorijai, tālāk netiek vērtēti)

Tabula 3.7

Nr. p.k.	Kritērijs	Punktu Skaitis
1	Pierādīta vietējās teritorijas vajadzība un atbilstība VRG darbības teritorijas īpatnībām	0-4
2.	Pierādīta vides un dabas resursu saglabāšana, tajā skaitā saistībā ar tūrismu	0-4
3.	Pierādīta kultūras mantojuma saglabāšana, tajā skaitā saistībā ar tūrismu	0-4
4.	Pierādīta veselīga dzīvesveida popularizēšana	0-4
5.	Pierādīta sociālā ietekme. Projekta rezultātā uzlabojas sociālās atstumtības riska grupu stāvoklis	0-4
6.	Projekta sagatavotība un pamatojums: Projektā skaidri aprakstīta esošā situācija un pamatotas aktivitātes, kā sasniegt plānoto mērķi	0-4
7.	Projekta iesniedzēja kapacitāte . Projekta apraksts sniedz pārlicību par atbalsta pretendenta spēju (finanšu un vadības kapacitāti) sasniegt projekta mērķi un rezultātus	0-4

8.	Projekta iesniegumā pamatots, kā tiks nodrošināta projekta patstāvīga dzīvotspēja un projekta rezultāta izmantošana atbilstoši plānotajam mērķim	0-4
9.	Projekts tiek īstenots kā kopprojekts vai projekts vērsts uz konkrētu sabiedrības daļu, mērķgrupu un skaidri aprakstīti tās ieguvumi	0-4

Maksimāli iespējamais punktu skaits: 36

Minimālais punktu skaits, kas projektam ir jāiegūst: 10

Daži kritēriji tiek vērtēti noteiktā punktu skalā ar soli 1 punkts, kur

Tabula 3.8.

Ļoti vāji	Vāji	Apmierinoši	Labi	Ļoti labi
0	1	2	3	4

* **Īpašie kritēriji.** Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroku dod atbalsta pretendētājam, kas iegūvis lielāku punktu skaitu atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteikto īpašo kritēriju punktu summai.

Specifiskie kritēriji

Tabula 3. 9.

1	Realizācija. Projekts veicina vietējā produkcijas realizāciju	1
2	Projekta ietekme uz klimata pārmaiņām. Projektā paredzēta iekārtu un tehnoloģiju uzstādīšana, kas nodrošina atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu vai energoresursu taupību	1
3	Projekta iesnieguma iesniegšana Projekta iesniegums iesniegts Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēmā vai elektroniska dokumenta veidā saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu	1

4.daļa. IETEIKUMI UN SECINĀJUMI

Pētījuma darba struktūra veidota, pamatojoties uz pētījuma sākotnēji formulētajiem darba uzdevumiem:

- Veiktas iedzīvotāju un projektu īstenotāju aptaujas, diskusijas stratēģijas darbības teritorijā apzinot vietējo iedzīvotāju vajadzības un stratēģijas ieguvumu novērtējumu, iekļaujot izpētē Ciblas, Ludzas, Kārsavas un Zilupes novadu visu pagastu un pilsētu teritorijas.
- Noteiktas izmaiņas, ieguvumi sasniegti, ieviešot LEADER projektus no ELFLA un to ilgtspēja un priekšlikumi turpmākajiem darbības virzieniem 2014.-2020.gada plānošanas periodā.
- Realizēta pētījuma metodoloģija pētījuma mērķa sasniegšanai. Veikta anketēšana (632 anketas), padziļinātās intervijas (20), fokusa grupu diskusijas iesaistot uzņēmējus, pašvaldības un biedrības (12). Veikta dokumentu izpēte un analīze.
- Veikta projektu vērtēšanas kritēriju izpēte un analīze, nošķirot sabiedrisko aktivitāšu, pakalpojumu un uzņēmējdarbības projektus.

Kopumā biedrības ieguldījums, īstenojot Attīstības stratēģiju, tiek vērtēts atzinīgi, jo Attīstības stratēģijas ietvaros finansētie projekti un to ietekme ir veicinājusi pozitīvu pienesumu teritorijas attīstībai, iesaistot ne tikai pašvaldības savu nosprausto uzstādījumu un mērķu izpildē, bet arī veicinot NVO un uzņēmēju aktīvu līdzdalību vietējās teritorijas attīstībā un Partnerības nosprausto mērķu sasniegšanā. Ar uzņēmējiem gan vēl papildus jāstrādā lai aktivitāte būtu lielāka.

Priekšlikumi darba uzlabošanai:

- sabiedrība jāturpina informēt par iespējām, kuras piedāvā biedrība;
- regulāras aktivitātes - semināri, raksti medijos- īpaši pievērst uzmanību novadu avīzēm.
- vairāk rakstīt un stāstīt sociālajos tīklos, vietējos laikrakstos- īpaši novadu avīzēs (pieejamas tuvāk iedzīvotājiem, nav maksas);
- turpināt organizēt pieredzes apmaiņas braucienus;
- semināros, tikšanās reizēs, pieredzes apmaiņas braucienos turpināt pētījuma veikšanu pašiem, izmantot pētījuma anketas, regulāri tās uzlabojot. Tādējādi veidot savu datu bāzi ar aktuālo informāciju: iedzīvotāju viedokļi, projektu iesniedzēju viedokļi, ekspertu viedokļi, apstiprināto projektu datu bāze u c. informācija, kas nepieciešama regulāram biedrības Ludzas rajona partnerība darbam.
- Līdz ar iepriekšējā punktā rakstīto- izvērtējumu sagatavot katru gadu, iekļaujot tajā konkrētākus un izmērāmākus rādītājus.

- Partnerībai jāturpina uzrunāt un iesaistīt vietējos iedzīvotājus arī turpmāk ņemt dalību vietējās teritorijas attīstībā, iesaistot arvien jaunas mērķgrupas – uzņēmējus, jauniešus, mājrāžotājus, u.c.
- Lai uzlabotu biedrības darbu, būtu jāveicina biedru savstarpējās komunikācijas uzlabošana un sadarbības iespējas, organizējot biežākas biedru gan oficiālās, gan neoficiālās tikšanās, izveidojot grupas, kuras atbild par konkrētu nozari (piemēram, kultūras un dabas objektu attīstības sekmēšana), u.c.;

VRG teritorijas attīstības vajadzības nākamajam vietējās attīstības stratēģijas periodam iezīmē sekojošas jomas:

1. Uzņēmējdarbības attīstība/ Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas, ar prioritāti: lauksaimniecības produktu pārstrādes mājrāžošanas un amatniecības attīstība saistībā ar tūrisma nozari un kultūras mantojuma saglabāšanu.
2. Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana/ Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas, ar prioritāti: vides un dabas resursu saglabāšana

PIELIKUMI

A N K E T A

Aptaujas mērķis ir apkopot iedzīvotāju viedokļus par LEADER pieejas pasākumu projektu realizāciju un ieviešanas rezultātiem. Anketēšana tiek veikta pētījuma „Ludzas rajona partnerības Attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam ieviešanas izvērtējums un priekšlikumu sagatavošana turpmākai darbībai” ietvaros. Aptaujas rezultāti tiks publicēti apkopotā veidā.

Vai Jūs līdz šim esiet dzirdējis par LEADER programmu, ko realizē Ludzas rajona partnerība?

- Jā
- Nē
- Neesmu drošs

Pats esiet:

- Projektu iesniedzējs
- Potenciālais projektu iesniedzējs
- Iedzīvotājs

Pārstāvat novada teritoriju

- Ciblas
- Ludzas
- Kārsavas
- Zilupes

Pārstāvat

- Biedrību
- Pašvaldību
- Uzņēmēju
- Cits

Jūsu vajadzības kuras varētu realizēt ar LEADER programmas palīdzību?

(lūdzu novērtē 1 - maznozīmīga, 10 - nozīmīga)

1. Ražošanas attīstība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Norādiet kāda? _____										
2. Pakalpojumu attīstība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Norādiet kāda? _____										
3. Lauksaimniecības produktu pārstrāde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Norādiet kāda? _____										

4. Vietējās produkcijas realizācija	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Norādiet kāda? _____										
5. Bērnu rotaļu laukumi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Sporta infrastruktūra	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. Labiekārtotas sabiedriskās vietas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8. Iekārtoti muzeji , krātuves	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9. Iegādāts aprīkojums brīvā laika pavadīšanai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. Inventārs un tērpi pašdarbības kolektīviem	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Kāds Jūsaprāt ir LEADER projektu realizēto 2009 - 2014. gada plānošanas periodā ieguldījums vietējās teritorijas attīstībā? (lūdzu novērtējiet 1 - maznozīmīga, 10 - nozīmīga)

1. Izveidoti rotaļu laukumi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Teritorijas labiekārtošana (parki, estrādes, u.c.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Iegādāti tērpi kolektīviem	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Iegādāti mūzikas instrumenti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. Izveidoti pakalpojumi (šūšana u c.) Norādiet _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. Atbalsts lauksaimnieciskās produkcijas ražotājiem (traktori, piekabes, biškopības inventārs u c.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Kādas Jūsaprāt izmaiņas, ieguvumi sasniegti, ieviešot LEADER projektus.

1. Ražošanas attīstība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Pakalpojumu attīstība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Darba vietu radīšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Lauksaimniecības produktu pārstrāde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4. Vietējās produkcijas realizācija	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. Vides un dabas resursu saglabāšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Veselīga dzīvesveida popularizēšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. Sociālā ietekme (uzlabojas sociālās atstumtības riska grupu stāvoklis)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8. Vides un dabas resursu saglabāšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9. Kultūras mantojuma saglabāšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. Uzņēmēju, biedrību un pašvaldību sadarbība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Priekšlikumi turpmākajiem darbības virzieniem 2014. - 2020. gada plānošanas periodā.

Norādiet prioritātes.

1. Ražošanas attīstība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Pakalpojumu attīstība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Darba vietu radīšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Lauksaimniecības produktu pārstrāde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. Vietējās produkcijas realizācija	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. Vides un dabas resursu saglabāšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Veselīga dzīvesveida popularizēšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. Sociālā ietekme (uzlabojas sociālās atstumtības riska grupu stāvoklis)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8. Vides un dabas resursu saglabāšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9. Kultūras mantojuma saglabāšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. Uzņēmēju, biedrību un pašvaldību sadarbība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

PALDIES!

A N K E T A

Aptaujas mērķis ir apkopot projektu īstenotāju viedokļus par LEADER pieejas pasākumu projektu realizāciju un ieviešanas rezultātiem. Anketēšana tiek veikta pētījuma „Ludzas rajona partnerības Attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam ieviešanas izvērtējums un priekšlikumu sagatavošana turpmākai darbībai” ietvaros. Aptaujas rezultāti tiks publicēti apkopotā veidā.

Pārstāvat novada teritoriju

- Ciblas
- Ludzas
- Kārsavas
- Zilupes

Pārstāvat

- Biedrību
- Pašvaldību
- Uzņēmēju
- Cits

Kas bija visgrūtākais posms projektu sagatavošanā un realizācijā?

(lūdzu novērtēt 1 - viegli, 10 - visgrūtāk)

1. Iepirkums, tehniskā specifikācija	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Ar būvvaldi saistītie dokumenti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Finansējuma nodrošināšana (Līdzfinansējums vai priekšfinansējums)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. Projekta veidlapas aizpildīšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. Sadarbība ar VRG	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Sadarbība ar firmām projekta realizācijā	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. Sadarbība ar Lauku atbalsts dienestu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Kā tiek nodrošināta projektu ilgtspēja (nodrošināta uzturēšana):

- Ar uzturēšanu nav grūtības
- Pašiem nav viegli uzturēt. Sadarbojamies ar _____
- Cits _____

Ieteikumi nākošajam plānošanas periodam

PALDIES!

A N K E T A

Aptaujas mērķis ir apkopot iedzīvotāju viedokļus par LEADER pieejas pasākumu informācijas pieejamību. Anketēšana tiek veikta pētījuma „Ludzas rajona partnerības Attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam ieviešanas izvērtējums un priekšlikumu sagatavošana turpmākai darbībai” ietvaros. Aptaujas rezultāti tiks publicēti apkopotā veidā.

Vai Jūs līdz šim esiet dzirdējis par LEADER programmu, ko realizē Ludzas rajona partnerība?

- Jā
- Nē
- Neesmu drošs

Pārstāvat novada teritoriju

- Ciblas
- Ludzas
- Kārsavas
- Zilupes

Pārstāvat

- Biedrību
- Pašvaldību
- Uzņēmēju
- Cits

Vēlamais informācijas saņemšanas veids par VRG darbību:

(lūdzu novērtē 1 - maznozīmīga, 10 - nozīmīga) Rezultāts - katrā kolonnā viens atzīmēts.

Vietējās novadu avīzes	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Laikraksts Ludzas Zeme, cits	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Norādiet _____										
Tikšanās klātienē (individuālas konsultācijas, konsultācijas grupai līdz 10 pers.u.c.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tikšanās klātienē (sanāksmēs, semināros, konferencēs ar dalībnieku skaitu virs 10 pers.u.c.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E-pasts	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sociālie tīkli; facebook; twitter; draugiem.lv u.c	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tālrunis	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Publicitātes materiāli (bukleti, reklāmas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

lapas u.tml.)

Pieredzes apmaiņas braucieni	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

PALDIES!

Pielikums Nr.4

A N K E T A

Aptaujas mērķis ir apkopot viedokļus par LEADER pieejas pasākumu projektu vērtēšanas kritērijiem. Anketēšana tiek veikta pētījuma „Ludzas rajona partnerības Attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam ieviešanas izvērtējums un priekšlikumu sagatavošana turpmākai darbībai” ietvaros. Aptaujas rezultāti tiks publicēti apkopotā veidā.

Vai Jūs līdz šim esiet dzirdējis par LEADER programmu, ko realizē Ludzas rajona partnerība?

- Jā
- Nē
- Neesmu drošs

Vai esiet iepazinies ar LEADER projektu vērtēšanas kritērijiem Biedrībā Ludzas rajona partnerība (aptaujas pielikumā)?

- Jā
- Nē
- Daļēji

Pats esiet:

- Projektu iesniedzējs
- Potenciālais projektu iesniedzējs
- Projektu vērtētājs (padomes loceklis, vērtēšanas komisijas loceklis)
- Iedzīvotājs

Kā Jūs apmierina 2009 - 2013.gada plānošanas perioda projektu vērtēšanas kritēriji?

- Neapmierina pilnībā
- Neapmierina daļēji
- Apmierina daļēji

- Apmierina pilnībā

Projektu vērtēšanas kritērijiem jābūt (var atzīmēt vairākus):

- Atšķirīgiem vērtējot publiskās aktivitātes un uzņēmējdarbības projektus
- Vienādiem vērtējot publiskās aktivitātes un uzņēmējdarbības projektus, lai lieki nesarežģītu vērtēšanu
- Jābūt skaidri formulētiem un saprotamiem
- Skaitliski daudz plašākiem- līdz 30
- Skaitliski pamatkritēriji ne vairāk kā 10- tikai būtiskākie
- Specifiskie kritēriji ne vairāk kā 5
- Specifiskie kritēriji vairāk kā 5
- Specifiskajos kritērijos jāieliek aktuālas jomas uz ko jātiecas turpmāk, bet šobrīd teritorijas iedzīvotāji nav gatavi.
- Cits _____

Kādas jomas būtu visaktuālākās uzņēmēju projektos (lūdzu novērtēt 1 - maznozīmīga, 10 - nozīmīga)

1. Ražošanas attīstība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Pakalpojumu attīstība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Darba vietu radīšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Lauksaimniecības produktu pārstrāde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. Vietējās produkcijas realizācija	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. Atbalsts bioloģiskajai saimniecīšanai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Projekta ietekme uz klimata pārmaiņām	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. Uzņēmēju, uzņēmēju un pašvaldību sadarbība	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Vai pats esiet gatavs realizēt uzņēmējdarbības projektu?

- Jā
- Nē
- Neesmu drošs

Kādas jomas būtu visaktuālākās sabiedrisko aktivitāšu projektos (lūdzu novērtē 1 - maznozīmīga, 10 - nozīmīga)

1. Vides un dabas resursu saglabāšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Kultūras mantojuma saglabāšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Veselīga dzīves veida popularizēšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. Vietējās produkcijas realizācijas veicināšana	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. Iedzīvotāju sadarbību	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Projekta ietekme uz klimata pārmaiņām	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cits _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Vai pats esiet gatavs realizēt sabiedrisko aktivitāšu projektu?

- Jā
- Nē
- Neesmu drošs

Kā Jūs vērtējat gatavību iesniegt projektu Lauku atbalsta dienesta Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā?

- Varu iesniegt, esmu gatavs
- Varu iesniegt, bet var rasties sarežģījumi
- Nevaru iesniegt, neesmu gatavs

Kā Jūs vērtējat gatavību iesniegt projektu elektroniskā dokumenta veidā saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu?

- Varu iesniegt, esmu gatavs
- Varu iesniegt, bet var rasties sarežģījumi
- Nevaru iesniegt, neesmu gatavs

PALDIES!

IZSTRĀDĀTĀJS

*IK „Pro-A”,
2015. GADS*